

ALTAY MARGIT

Amit az óra mesél

MORA FERENC KÖNYVKIADÓ

ALTAY MARGIT

Amit az óra mesél

REGÉNY

MÓRA KÖNYVKIADÓ • BUDAPEST 1967

Azon a felejthetetlen, tavasziasnak tetsző szép napon, amikor a háború szörnyű vihara elvonult Budapest fölül, s a Duna jobb partján is feltárultak az óvóhelyek nehéz vasajtói - azon a szép boldog napon Vargha Marikaékat szomorú látvány fogadta budai kis lakásukban. A két szoba között aknarobbanás döntötte ki a falat, a kedves öreg bútorokra alig lehetett ráismerni. Bénán, repedezetten roskadoztak, letört karfák és csupaszon meredező rugók között. A padlót vastagon elborította a törmelék.

Anya sírva fakadt, a fiúk azonban azonnal munkához láttak, kosárba hányták a törmeléket, Marika pedig seprűt, lapátot kerített valahonnan és úgy-ahogy felsöpörte a padlót. Buzgalmuktól némileg anya is megvigasztalódott, s rendezkedni kezdett a leginkább épségben maradt konyhában. Elmúlt a vész a fejük fölül, gondolta, nemsokára béke lesz az egész országban, mindnyájan épek és egészségesek, új élet kezdődik - miért is csüggednének?

Akkor történt, hogy Marika a hálószobában, a törmelék között megtalálta az öreg órát. A fal mellett feküdt, lapjával zuhant a földre. Régi-régi óra volt, amely finom műszekrénykében, esztendőnk hosszú során át himbálta sárgaréz ingáját, s csendesen, barátságosan ketyegett. Most azonban hallgatott, mintha nemcsak megnémult, de meg is halt volna; üvegajtájából csupán apró szilánkok maradtak.

„Vége van szegénykének” - gondolta Marika sírósan, mialatt az üveglap csonkjait szedezgette ki a vékony ajtókeretből. Aztán a szerkezetből kirázogatta a mézport, alaposan megtörülgette, és eközben a szekrényke sarkában megtalálta a sárgaréz óra kulcsot. Magához ölelte a kedves öreg jószágot, és mert az órát tartó kampóösszőget is megpillantotta a falban, felállt egy billeg székre, és visszaakasztotta régi helyére.

Izgatottan illesztette be a kulcsot a számlap finoman kidolgozott réseibe, többször megforgatta, és ahogy ujjja hegyével meglendítette az ingát, a régi óra csendesen ketyegni kezdett. Kezdetben még akadozva, aztán, mintha rátalált volna a hangjára, vidáman, egyenletesen tiktakolt tovább.

- Anyu! Anyukám! - futott ki Marika boldogan a konyhába. - Gyere gyorsan! Megindult az óra! A régi óra...

Anyu, a nem várt örömtől kipirult arccal sietett be a szobába. Tenyerét foltozott kötényébe törülgette, és többször is elismételte:

- Jár? Igazán jár? Hiszen összetört a szekrénykéje! És a kedves öreg óra, mintha csak megnyugtató választ akart volna adni az aggó kérdésre, érces csengéssel hármat ütött.

- Tudod, milyen kedves emlékem ez nekem? - kérdezte anyu örömeiben pityeregve. - Az édesanyámtól maradt rám. is nagyon szerette, és különös becsben tartotta. Egy fiatalon elhunyt intézeti társam je hagyta rá, mielőtt felvette volna az apáca fátylat. - De jó, hogy legalább ez megmaradt! Mihelyt tehetjük, beüvegeztetjük ... - és elmerengve, hosszan nézte a régi órát. - Csoda, igazi csoda - ismételtette meg hatottam - Hiszen százesztendősnél is idesebb. - És elgondolkozva, halkán sóhajtott: - O, ha ez az óra mesélni tudna!...

A TIROLI ÓRÁS LÁNYA

Lercher mester, innicheni órás, a m helyében üldögélt, és emélyült figyelemmel illesztett apró kereket kerék mellé, finom kis csavart, hajszálvékony rugót a maga helyére. Lercher mester szerette a mesterségét, nagy gonddal, csendes büszkeséggel dolgozott - most éppen egy ingaóra különösen bonyolult szerkezetén. De büszke is lehetett a munkájára! Nevét megbecsüléssel emlegették nemcsak szül falujában, Innichenben, hanem egész Tirolban, és azt rebesgették, hogy a Lercher-m hely órái bátran felvehetik a versenyt még a legkit n bb svájci szerkezetekkel is.

A tágas, bolthajtásos m helyben élénk csengés-bongás hallatszott naphosszat. A nagy faliórák méltóságtegh kongatással jelezték a múltó id t, a zenél órák halkán muzsikáltak, az ébresztésre szolgálók mérgesen csilingeltek, a kakukkos órák vidáman kakukkoltak.

A két fiatal segéd munkaasztala is rakva volt órákkal, de a sok gonddal és hozzáértéssel készült órák a m hely falát is elborították. Csak a mester asztalával szemközt volt szabad hely a falon. Színes olajnyomat függött ott, díszes, aranyozott keretben. Andreas Hofert, a tirobak szabadsággh sét ábrázolta, képmása alatt pedig a Vörös Sas, Tirol zászlajának címere, a tiroliak büszke jelvénye ékesítette a falat.

Lercher mester kegyelettel rizte ezt a képet - Andreas Hofer volt az eszményképe. A derék órasmester - ízig-vérig tiroli, lelkes hazafi - minden egyes órájának hátlapját a Vörös Sas díszítette, meg egy apró bet kkel írt vers:

Adler, tiroler, Adler,
Wovon bist Du so r t?
Vöm r ten Sonnenscheine,
Vöm r ten Feuerweine,
Vöm Feindesblute r t,
Davon bin ich so r t.

(Tiroli sas, te bátor!
Mit l vagy t zvrös?
Vörösl napsugártól,
A hegy vörös borától,
Az ellenség vére f st
Szárnyamra t zvröst!)

Erre a kis versre volt csak igazán büszke az innicheni órás! A vörösen izzó tiroli napra, amely biborszín re festi a hófödte ormokat; a tiroli lankák sz l jéb l szüretelt tüzes, vérpiros borra; de legf képpen arra, hogy a tiroli Vörös Sas színét a rátör ellenség vére festette pirosra.

A m helybe most halk citeraszó és édesen cseng ének sz r dött be. A mester letette kezéb l a munkát, és hallgatózott. „Azt hiszem - gondolta -, ha süket lennék, akkor is hallanám Mojdele énekét... Mert nem a fülemmel - a szívemmel hallom.”

Andreas Lercher - mert a mestert is Andreasnak hívták, mint eszményképét - nem volt már fiatal ember. Hajába, dús szakállába ezüstös szálak vegyültek. Kés n házasodott, és házasságából csupán egyetlen leánygyermek született, Mária, vagy ahogy már pid korában becézték: Mojdele. Lercher nagyon szerette a sz ke, kék szem leánykát. Amíg Mojdele kicsi volt, karján vitte ki esténként a f térre, a tэрzenéhez. A mester, derék, halk szavú felesége és a kislány figyelmesen hallgatták a zenét, de különösen Mojdele nem tudott sohasem betelni vele.

Két évvel ezel tt, tizedik születésnapjára Mojdele egy finoman megmunkált citerát kapott ajándékba szüleit l. Hamarosan megtanult rajta játszani, és citeraszóval kísérte énekét. Ha felcsendült Mária kristálytisza hangocskája, a m helyben egy-egy percre mindig megállt a munka.

Most sem csupán a mester hallgatózott, hanem a két fiatal segéd is. A halkan muzsikáló dallamra füleltek, és maguk is zümmögni,

dúdogatni kezdték. Jól tudták, hogy a mester ezért sohasem rója meg ket.

Szorgalmas, ügyes kezű fiú volt mind a két segéd. Kölyökkorukban kerültek a mester keze alá, s mert Lercher egyetlen alkalmat sem mulasztott el, hogy oktassa, tanítsa ket, csakhamar látni való volt, hogy mindketten sokra fogják vinni az órasmesterségben. A csendes, szelíd Franzlt, mintha az Isten is órásnak teremtette volna, fél napra is elmerült egy-egy apró, sok türelmet igénylő babramunkában. Tonerl azonban gyorsabb eszű volt, fiatalabb, mint társa, elevenebb, ravaszabb, és emellett azzal büszkélkedett, hogy Andreas Hofemek, a nagy szabadságharcosnek a rokona, még ha csak szegény l-végre l is.

„Ez Isten ujjal” - gondolta örömmel Lercher mester, amikor a fiú szülei a távoli atyafiság kissé nehezen követhető történetével ismertették meg. Andreas Hofer rokona az egyszerű m helyében! Derék tirolit és jó órát fog nevelni belőle!... És addig örvendezett magában, addig szövögette a jövőre szép terveit, amíg végül is kiszámolta, hogy Tonerl most töltötte be a tizenhetedik évét, tehát hat év múlva huszonhárom éves lesz, az ő kis Mojdeléje pedig tizennyolc ... Neki nem adott fiúgyermeket az Isten, ez a fiú lesz munkájának folytatója, Mojdele méltó férje, s a m hely örököse.

A szomszéd szobában elhallgatott a citeraszó, de Lercher mester még sokáig a dallam varázsa alatt szövögette tovább kedvenc terveit. „Ezt az órát nem adom el senkinek - gondolta rátertően. - Olyan kifogástalan anyagból készült, s oly megbízható a szerkezete, hogy talán még az ükunokáimnak sem lesz rá panaszuk ... Ez legyen jövőre otthonuk első darabja, erre l emlékezzenek majd rám ...” - nézett elérzékenyülve a közelében sürgölődő Tonerlre. Letette nagyítóját, apró csipeszeit, és csak a szemé sarkából figyelte, hogy emeli ki Tonerl egy ütött-kopott zenélő óra szerkezetét. Magabiztos, ügyes mozdulatai csak növelték a mester bizalmát.

- Tonerl, szereted te a mesterségedet?

A kérdés tulajdonképpen teljesen fölösleges volt. Tonerl lelkesen, habozás nélkül vágta rá az igent, mint már oly sokszor. De Lercher mester ezúttal nem érte be ennyivel - Nem cserélnéd el semmi mással? - kérdezte.

- Nem én, mester uram! - felelte a fiú némi csodálkozással, és Franzl is feltekintett munkájából: ugyan hová akar kilyukadni ez a beszélgetés?

- Hallgass ide, fiam - intette Tonerl-t közelebb a mester. - Ha szorgalmas leszel, hat év múlva beírnák a nevedet a tiroli órák nagy céhkönyvébe. Elbb persze, mint minden tisztességes mesterembernek, vándorútra kell menned, hogy világot láss, és még több tudást szerezz. Mire visszajössz, úgy kell ismerned a mesterséged minden csínját-bínját, hogy talán magamnak se különben ... És akkor már az én Mojdelém is eladó lány lesz. Ha becsületes, iparkodó ember maradsz, hozzád adom feleségül.

Tonerl arcát elfutotta a láng. Fial volt hozzá, hogy okosan válaszolhasson e váratlan szavakra.

Bezzeg válaszolt helyette a fiatalabb segéd, Franzl.

- Miért Tonerl vegye el Mojdelét, mikor én szeretem? - kérdezte gyermeketeg szinteséggel.

A nem várt kérdés kikökkentette Lercher mester ábrándozásából.

- Ó, ti zöldfülök! - nevetett fel vidáman. - Csak papolok itt nektek házasságról, pedig mit tudtok még ti a szerelemről?! És hol van még az az id, amikor az én Mojdelémből igazi férjhez menend kisasszonyka lesz? ... Térjünk csak vissza a munkánkhoz!

A mester maga is újra nekilátott a finom szerkezet ingaórájának. „Igaz, hogy kislány még az én Mojdelém - gondolta -, de az óráját nem árt azért korán elkészítenem. Finom ébenfa házikót kap a szerkezet, csiszolt üveglapokat az ajtajára meg a két oldalára, csinos sárgaréz nehezéket az ingájára és takaros kis kulcsot a felhúzásához. A hátlapját pedig a szétterjesztett szárnyú Vörös Sas fogja díszíteni! És a vers sem

hiányzik majd róla, a szenvedélyes hangú kis vers a tiroli napról, a tiroli borból a tiroli nép h siességér l...

így álmodozott leánya jöv jér l az egyébként oly gyakorlatias érzék Lercher mester, és nem is sejtette, hogy Mojdelét l még ezen az estén kosarat kap Franzl is, Tonerl is.

Amikor alkonyaikor a közeli f téren álló vascsöves kúthoz ment Mojdele, hogy az éjjel-nappal zuhogó hegyi patak kristálytisztá vizével töltsen meg korsóját, már várt reá mind a két fiú. Tonerl nagy zavarban volt, és legjobban szeretett volna kettesben maradni Mojdelével. Franzl azonban nem sokat teketóriázott, hanem egyenesen a kislánynak szegezte a kérdést:

- Édesapád azt mondta, hogy ha nagy leszel, feleségül mégy Tonerlhez. Igaz ez, Mojdele?

- Dehogy megyek - biggyesztette le a piros szájacskáját a kislány.

- Akkor tehát az én feleségem leszel, ugye? - örvendezett Franzl.

Mojdele habozás nélkül leh tötötte a reménykedve mosolygó fiút, és magabiztos viselkedéséb l egy idegen szemlél joggal hihette volna, hogy hármuk közül a legid sebb. Bátran nézett hol egyikre, hol másikra:

- A Tonerlé se leszek, de a tied se. Hova gondoltok? - Egy pillanatra elhallgatott, aztán határozottan hozzátette: - Guglielmóhoz fogok feleségül menni. Guglielmo milánói, és a taliánok mind nagyon szépen énekelnek! Ti még énekelni sem tudtok! - és jókedv nevetéssel, mint valami fürge kis csikó szaladt át a f téren. A faképnél hagyott fiúk néma megdöbbenéssel bámultak utána.

Teltek-múltak az évek. Tonerl és Franzl nevét már beírták az óráscéh nagykönyvébe. Tonerl visszaérkezett vándordíjáról, de nem tért vissza Innichenbe, hanem Innsbruckban nyitott óráscéh helyt szülei házában. Az ügyes kez fiatalembernek jól ment a sora. Mindenki tudta, hogy a híres Lercher-m helyben tanulta a mesterséget, és vándordíján több jónev svájci m helyben is megfordult.

A komoly és szorgalmas Franzl meg éppenséggel sokra vitte. Bécsben telepedett le, és a császárváros legszebb negyedében nyitott m helyt. Mégis irigykedve gondolt Tonerlre, aki közelebb él Innichenhez, és gyakrabban láthatja a kék szem , aransz ke Máriát, inaskoruk Mojdelének becézett tündérékét, aki azóta virágzóan szép hajadonná serdült.

Az innicheni öreg órás házában Mária azóta is minden áldott napon kézbe vette a régi citerát. Valóságos m vése lett az egyszer hangszernek. Csakhogy nem jódlereket, tiroli népdalokat énekelt már a kíséretével, hanem dallamos-édes, érzelmesen szomorú olasz dalokat. Ilyen melódiát pengetett akkor is, amikor Lercher mester nagy mérgesen eléje toppant.

- Miféle macskazene ez megint, Mojdele? Persze, gondolhattam volna, hogy valami ostoba talián nóta! Nem, sehogy sem szeretem ezeket az érzeg sen nyávogó dalokat, akár piemontiak, akár nápolyiak, akár lombardok!

A mesternek az utolsó néhány évben er sen meggörcbült a háta, és haja oly fehér lett, mint a tiroli hegyek hófödte csúcsai, különösen amióta h séges felesége, Mojdele édesanyja is örökre elhagyta. A megözvegyült öreg órás napról napra zsémbesebb és mogorvább lett. Különösen az olaszokat nem gy zte szidni, szapulni mostanában, amióta Innichenhez közel esett a határ, és kereskedni, ezt-azt tanulni sok olasz járt át az környékükre.

- Úgy tolaodnak ide ezek - dohogott az órás most is Máriának -, hogy az ember már ki sem léphet t lük az utcára. Mindenütt csak az hangoskodásukat hallani, az szenvedélyesen ég , sötét szemüket látni. Tegnap is, majdhogy össze nem verekedtem az egyikkel a fogadóban. Azt bizonygatta a nyavalyás, hogy igazság szerint az övéké ez a föld, és San Candido a neve! Még hogy a mi Innichenünk talián föld lenne! Azért mondom, hogy nem t röm én se a taliánokat, se a nyávogó muzsikájukat!

- Édesapám - csitította Mária az öreget nem érdemes ezen felbosszankodnia! Hiszen a maga igazsága nyilvánvaló: ez csak afféle üres szóbeszéd, amit a taliánok tréfából, a mi bosszantásunkra eszeltek ki. Meg aztán nem mindegy, hogy valaki talián-e vagy tirosi? Mindenki egyformán csak ember, és ha becsületes, akkor mindegy, hogy melyik nációhoz tartozik ...

Mária okos szavaival csak olajat öntött a türe. Az öregember mérgesen felhorkant: - Hallgass, te lány! - kiáltotta, és kezét tiltakozva felemelte. - Ilyen szentségtörő beszédet nem tűrök meg a házamban! Az én lányom nem beszélhet így! Egy hazád van, Tirol, s ezt jobban meg kell becsülnöd! Ember pedig csak egyféle létezhet a számodra, a honfitársaid! Megértetted?

Mária nem válaszolt. Fejét lehajtva motozott a citera húrjain. Lerchert némileg lecsillapította, hogy lányánál nem talált ellenállásra, csendes magyarázatba kezdett, de egy-két mondat után ismét türebe jött:

- Látod, gyermekem, száz éve lesz lassan, hogy ez a mi hely fennáll. Nagyapám, a te dédapád nyitotta, apám után meg én vettem át. De a fennállása óta, valahány talián jelentkezett nálunk, hogy tanítsuk meg az órásmesterségre, mind egy szálíg kihajítottuk. Érted?

Az öreg végigsimított a homlokán, és elhallgatott. Mária nagy önuralommal fojtotta vissza az ajkára toluló szavakat. Neki bizony - szeretete volna mondani - egy cseppet sem tetszik e dicséretesnek feltüntetett nyers bánásmód. Hiszen a mesterembereknek szeretniük és támogatniuk kell egymást, az országhatáron innen is, túl is. De hallgatott. Minek mérgesítse tovább az édesapját? Minek ingerelje? Úgyis örömtelen és rideg az életük, mióta édesanyja meghalt. Mária még azt is el szeretete volna mondani, hogy Itália földjén rengeteg szépség született már, s lám, a zenéjük is gyönyörű! De ezt meg éppen bölcs cselekedet volt elhallgatni, mert apja, mintha csak kitalálta volna lánya gondolatait, szúrós szemmel, vallató hangon kérdezte:

- Mária, kitől tanultad te ezeket az olasz dalokat?

A leány válasz helyett elpirult, fejét még mélyebbre hajtotta. Hazudni nem akart, az igazat pedig nem mondhatta meg.

Lercher nem faggatta tovább, de váratlanul így szólt:

- Azt akarom, hogy férjhez menj. Szeretnék már egy derék tiroli ember feleségének tudni. Unokákat szeretnék,

akiknek a szívébe elültethetem a hazaszeretetei, akiknek Andreas Hoferr l beszélhetek. És szeretném a saját véremre hagyni örökölni a m helyemet, hogy ne kelljen becsukni, talán éppen fennállásának századik évfordulóján.

- Fiatal vagyok még a házasságra, édesapám - keresett zavartan kibúvót Mária.

- Fiatal? Hiszen húszéves vagy! És két derék kér d is van egyszerrel! Én azt se bánom, ha Franzl felesége leszel, ha éppen tetszik neked jobban. Szép m helye van, bécsi órás lett, talán vissza sem jönne ide. De ez sem baj. Társulnék én hozzá a nevemmel és a m helyemmel... De az igazat megvallva, jobban örülnék, ha Tonerlt választanád. Talán nem lenne olyan fényes életed mellette, mint ha Franzl felesége lennél, ám ha Tonerl az én m helyemet venné át, akkor is lenne mit aprítanod a tejbe!

Mária szíve nyugtalanul dobogott. Tiltakozni akart, a két eshet ség anyagi méricskélése szégyenkezéssel töltötte el. a házasságban nem azt kutatta, kinél lenne jobb sora, kinél nem. De apja szóhoz sem engedte jutni.

- Gondold csak meg, kis Mojdélém. Tonerl ráadásul Andreas Hofer atyjafia, és azok lennének az én kis unokáim is ... Látod, ez a szép falóra, amit évekkkel ezel tt neked csináltam, már nagyon türelmetlenkedik itt a m helyben ...

- Hát vigyük be a lakásba, édesapám ... - igyekezett Mária tréfával elütni apja szavait.

Az enyelg hangra azonban újra felcsattant az öregember.

- De csak a te lakásodba! Csakis a te háztartásodba! Ezt jegyezd meg! Éspedig minél előbb! - kiáltotta haragtól elvörösödve. Sarkon fordult, s aztán úgy vágta be maga mögött az ajtót, hogy a kulcs hangos csörömpöléssel a földre esett.

Mária eltűnődve álldogált az ablaknál. Az utcákon, a fafaragással díszített kis házakon aransárga napfény játszott, a fenyőfák zsenge hajtásai a megújhodott természet zöldjében, a remény színében pompáztak. De Mária szíve nem tudott felvidulni, az elreményesége nagyon is kétes volt. Milyen kár, hogy édesapjának mindenképpen szomorúságot kell okoznia! Franzl is, Tonerl is derék fiú, de még gondolni is szörnyű arra, hogy valamelyikhez hozzáeröltethetik. Miféle házasság az, amelyben hiányzik a legfontosabb kötőanyag, a szerelem? Márpedig nem szerelmes sem Tonerlbe, sem Franzlba. Egy harmadikat szeret, s annak a felesége akar lenni.

A téren egyre hosszabbodtak a fák árnyékai. Alkonyodott. Mária magára kapta rojtos szélkendőt, és kilépett az öreg ház boltíves kapuján. Sietve, meg-megbotolva ment végig a macskakövekkel kirakott utcán, majd átvágott a temető melletti ösvényre, és Innichen utolsó házait is maga mögött hagyva, a Sexten folyócska partján megállt. Senki sem járt erre alkonyattájt, csak egy fekete hajú, sötét szemű fiatalember kémlelte tekintetével az utat. Mária kissé zihálva a gyors járástól, de ajkán örömteli mosollyal lépett melléje.

- Eljöttem, Guglielmo - mondta halkán, s ahogy a fiú lágyan kezébe vette a kezét, eleredtek a könnyei, és fejét védelmet kérőn annak vállára hajtotta.

- Mojdélém, kicsi szívem, mi baj van? - simogatta meg Guglielmo a zokogó leány kezét.

- Nem szólhatok apámnak ..., nem merek ... - suttogta végül megcsukló hangon. - És hiába is szólnék. Nem értené meg az érzéseimet, minden porcikája tiltakoznék ellenem ... Én pedig nem

vagyok rá képes, hogy fájdalmat okozzak neki. Öreg ember, tele indulatokkal és el ítéletekkel ..., az egészsége sem a régi. Szédül, és olykor már remeg a keze. Egy nagy izgalom talán meg is ölné. Nem.. .. hiába minden ...

A folyócska partján, a fák ölel védelmében egy pad állott. Guglielmo arra vezette a leányt, és szelid er szakkal kényszerítette, hogy leüljön. Kéz a kézben ültek ott hosszú ideig, szótlantul. A sebes víz Sexten, mintha csak érzéseiket tükrözné, vad zuhogással rohant sziklás medrében.

Guglielmo elkéseredetten zárta össze ajkát. Százszor is elment volna már az öreg óráshoz, hogy megkérje Mária kezét, de a leány mindannyiszor visszatartotta. - Csak ártnál vele a kett nk ügyének - hajtogatta, és a fiúnak be kellett látnia, hogy szerelmesének igaza van. Lercher meg sem hallgatná, kiutasítaná a házából, Máriát pedig örökre eltiltaná t le.

- Hát igazság ez? - tört ki a keser ség a fiúból. - Azért, mert én néhány mérfölddel arrább láttam meg a napvilágot, mint édesapád, mert apám a franciák megszállta területen született, akik ellen akkor Andreas Hofer a tiroli szabadságért küzdött - ezért mi már sohasem lehessünk boldogok? S ne lehessünk egymáséi, holott jóformán gyermekkorunk óta szeretjük egymást? - Keze indulatosan ökölbe szorult, elhallgatott, és a fodrozó, holdfényben csillogó vizet nézte, amely már oly sokszor tanúja volt szerelmüknek és keser kítőréseinek.

- Bizony, nagyon is régen volt, hogy el szőr énekeltél nekem - emlékezett vissza Mária könnyein át is mosolyogva. - Emlékszel? A f téren, a vascsöves kútnál... A két csacsi fiú meg nekem rontott másnap este, s arról faggattak, melyiküknek lesznek a felesége ...

Régen volt az csakugyan, hogy Guglielmo Falconet Innichenbe kísérték a szülei, s Johann Filschnél, egy derék

kereskednél helyezték el, hogy tanulja ki a sajtkészítés, oltás, tejkezelés fortélyait, amihez sehol sem értettek olyan jól, mint Tirolban. A keresked - akinek hatalmas gulyái a magas hegyek füves legel in kóboroltak - nem volt olyan elvakult ember, mint Lercher mester. Engedékenységet nem is kellett megbánnia: kit n segít társra talált Guglielmóban, aki most töltötte utolsó nyarát Innichenben. Már a megállapodást is megkötötte a keresked vel: annak áruját fogja forgalomba hozni Milánóban, ahol jómódú szülei már be is rendeztek számára egy takaros kis üzletet.

Az els találkozás édes emléke elszongította a fiú keser ségét, de a kínzó gondolatok csakhamar újra hatalmukba kerítették.

- Nem mondom le rólad! - kiáltott fel szenvedélyesen. - sszel már a magam ura leszek, aki tisztességgel el tudja tartam a feleségét... Majd szót értek én apáddal, akármiféle elvakult embergy löl ...

Mária szerelmese szájára tapasztotta tenyerét.

- Gugliermo! Ne beszélj így, ha szeretsz! Hiszen az apám mindig jó volt hozzám. Kislány koromban dédelgetett, még a gondolataimat is kitalálta!

- Régen volt az! - legyintett keser en a fiú. - Meg aztán mit ér, hogy valaha jó volt hozzád, most meg a boldogságod útjába áll!

- A maga módján most is jót akar nekem ...

- Igen, a maga módján. Jól mondtad. A saját elvakult eszméiért akar feláldozni téged! De ebbe nem szabad beletör dnünk, Mojdele! - Két forró tenyerébe zárta a lány kezét, és szenvedélyesen suttofta: - Édes szerelmem, hagyjunk itt mindent, és menjünk Milánóba. A szüleim szeretettel várnak, mintha édes lányuk lennél, ott ellakhatsz, amíg megesküszünk!

- Hogyan is tehetném? - hajtotta le fejét Mária. -

Hogyan is hagyhatnám magára öreg apámat? Talán egyszer mégis jobb belátásra jut, és akkor rendbe jön minden. Várnunk kell türelmesen.

- Meddig várjak, Mojdelém? - nyögött fel a fiú fájdalmasan. - Nekem itt ez az utolsó nyaram, hamarosan indulnom kell, és jöv re legfeljebb látogatóba jöhetnek Innichenbe.

- Várjunk a jöv nyárig - sügta a leány -, és ígérd meg, hogy akkor biztosan eljössz.

- De én féltetek, szívem! Féltem a boldogságunkat! S ha arra a két órára gondolok, akik esztend k óta áhítoznak a kezedre, előnt a kétség és a kétségbeesés! Miért nem n sülnek meg? Mért zaklatnak téged? Hiszen elégszer megmondtad nekik, hogy egyiknek sem akarsz a felesége lenni!

- Nem tudom - vonta meg a vállát Mária. - Meg aztán apám is biztatja ket, hogy amíg férjhez nem mentem, ne adják fel a reményt...

- Igen, éppen ez a legnagyobb baj! - vágott közbe Gugbelmo keser en. - Hogy reménykedhetnek, amíg férjhez nem mentél. Ezért is kell minél el bb megesküdnünk.

- Várjál, szívem - simította végig gyengéden Mária a fiú kezét. - Jól tudod, hogy én mindig és minden körülmények között h séges maradok hozzád. Ha száz évig kellene várnom, száz évig várnék... Száz évig, h ségesen. - Mária feje szelíden bukott Gugbelmo vállára, ajkuk találkozott, mintha h ségük fogadalmát pecsételnék meg az els csókkal.

H vös szeb támadt a hegyek fel l, a folyócska partján álló bokrok meghajtották virágzó ágaikat. Mária megborzongott, gyorsan felállt, és kezét nyújtotta.

- Mennem kell. Csak az els házig kísérhetsz. Ehndultak, néma szomorúsággal és mégis a szerelem tiszta boldogságával fiatal szívükben.

A naphosszat zuhogó es s r fátyolba burkolta Innichent. A nyáron oly kedvesen csacsogó folyócska vize sárga, elfonnyadt leveleket sodort magával, a bokrok tar ágai ríttak az szí szélben, s a kopár fák alatt megárvult az öreg pad.

Azon az estén is szítált az es , amikor Mária és Gugbelmo elbúcsúzott egymástól. Rövid id re találkozhattak csupán, s mindössze

néhány szót válthattak. Máriát mostanában szigorúan rizte az apja, minden lépését ellen rizte, minden percér l be kellett számolnia.

- Nem lesz a napnak olyan órája, hogy ne gondoljak rád - fogadta könnyes szemmel a leány.

- Én pedig esküszöm, hogy visszajövök érted - szoritotta meg a kezét Guglielmo -, és akkor sohasem hagylak el többé.

Mária elfordította arcát, amelyen könnyei s r n peregetek végig. Indulni akart, de a fiú még szorosabban tartotta a kezét, és csillogó, arany karikagy r t húzott karcsú ujjára.

A szerelmesek ajka egy utolsó, kínosan édes csókban forrt össze, aztán a zokogó leány futva igyekezett hazafelé.

A válás keser ségét csupán az enyhítette, hogy éjszakánként, amikor egyedül volt szobácskájában, ujjára húzta v legénye gy r jét, és elnézegette a barátságosan mosolygó holdfényben. Hogy is merete volna nappal hordani! Hogy árulója legyen? S ne leljen többé nyugságot az apjától, az ismer sökt l, a szóbeszéd t l?

Tél derekán váratlan öröm érte Máriát. Levelet kapott Guglielmótól - és méghozzá, hogyan?

Azon a délutánon is szobája ablakában állt elmerengve, s a havas utca távoli kedvese arcát idézte emlékezetébe. Egyszerre különös, furcsa érzése támadt, mintha mer en figyelné valaki. Tekintetét végigjártatta a szemközi házsoron, s az egyik kapualjba behúzódva, idegen öltözet , id sebb férfit pillantott meg, aki állhatatosan kémlelte a Lercher-ház ablakait.

Mária az üvegre nyomta az arcát, s ahogy az idegenre tekintett, az könnyedén, de mégis jól kivehet en feléje bólintott. A leány el ször vissza akart húzódni, csakhamar azonban úgy érezte, hogy a megnyer külsej idegen üdvözlése egy cseppet sem tolakodó, szándékai pedig becsületesek. Szíve gyors iramban kezdett dobogni, s valami ismeretlen er türelmetlenül arra ösztökélte, hogy azonnal siessen ki a házból, és ereszkedjen szóba az id s férfival. Igen ám, de hogyan? Apja könnyen megláthatja az üzletb l, talán máris felt nt neki, hogy egy idegen

mustrálgatja a házát. Más kell tennie. Gyorsan magára kapta prémes kabátját, és óvatosan kisurrant a kapun.

Csupán egy kurta pillantást vetett az idegenre, s lábát sebesen szedve, az alvág felé igyekezett. A legközelebbi sarkon befordult, s néhány lépés után szorongó félelemmel állt meg egy elhagyott ház tornáca mögött. A szokatlan, álomszerű és furcsa helyzetben, valahol a lelke mélyén úgy érezte, hogy mégis helyesen cselekszik, nem kell szégyenkeznie.

A sarkon határozott léptekkel ekkor fordult be az idegen. Egyenesen Mária felé ment, megállt el tte, és halk, nyugodt hangjára béke szállt a leány szívébe.

- Örülök, hogy megismerhetem gyermekem. - Bundája zsebébe nyúlt, és egy levelet húzott el . - Guglielmo küldi. A választ szívesen elviszem. Az id azonban rövid, csupán átutazom Innichenen.

Mária ujjongó örömet érzett, de az id s férfi katonásan rövid mondatai mégis megzavarták, és némi félelemmel töltötték el.

- Siessen, Mária - sürgette újra az idegen, és a leány rémülten kérdezte:

- Valami baj történt Guglielmóval?

Az idegen barátságosan mosolygott, és karját meghitt mozdulattal a lány vállára tette:

- Nem, semmi baj. Csak nagyon hiányzik neki valaki. És most már magam is megértem a fiút, s t - tette hozzá meleg mosollyal - csak dicsérhetem az ízlését.

Mária engedelmet kért a nyájas idegent l, hogy a levélre válaszolandó hazafuthasson, s mivel az helyesl én bólintott, a síkos úton meg-megcsúszva kapkodta lábát, hogy mielőbb szobájában olvashassa a nem várt üzenetet.

„Édes Szerelmem! Édesapám viszi hozzád ezt a levelet. Innsbruckba utazik, de közben megkísérli, hogy veled találkozzék. Szeretne megismerni téged, és én nem félek, hogy csalódás éri...”

Mária örömkönnyekkel szemében olvasta a levelet, s könnyei a sebtében írt válaszlevélre is ráperdültek, szétmaszatolva annak lelkendező, szerelmes sorait. Aztán egy-két pillanatig hallgatózott - apja szerencsére vásárlókkal volt elfoglalva -, és futott vissza az elhagyott házhoz. Zavartan, lángpiros arccal nyújtotta át a levelet Guglielmo apjának, aki deresen mosolygó, mindent értő szemmel tekintett rá, és mindössze csak annyit mondott:

- Isten veled, kislányom. A viszontlátásra, minél előbb, Milánóban. - Keményen megszorította a feléje nyújtott kezét, mintha erőszakot akart volna önteni Máriába, és gyors léptekkel eltűnt a leány szeme elől.

Mária kábultan nézett utána. Talán álmodta csak az egészet? De kezében ott volt a levél, Guglielmo levele, amelyet ezentúl naponta százszor is elolvashatott, és fülében ott csengett a kedves hírhozó búcsúszója: „A viszontlátásra, Milánóban!”

Máriának ezentúl nem csupán Guglielmo levelét és jegygyűrűjét kellett rejtegetnie mogorva apja elől, de a szép

olasz dalokat is csak titokban játszhatta citeráján. Apján egyre jobban elhatalmasodott az olaszok elleni gyűlölet: nem ismerte ki magát kora bonyolult és zavaros történelmi helyzetében. Legfőképpen a Napóleon-kori francia uralommal azonosította a Tirossal határos olasz földet, s mert példaképe, Andreas Hofer is a franciák és a bajorok ellen harcolt, gyűlölt minden olaszul beszélő, talian földön született embert, legjobban pedig azt az idegent, aki lányát a talian dalokra tanította. Talán sejtett is valamit a valóságból, mert indulatos kitöréseinek mindig az volt a vége, hogy hevesen követelte Maria házasságát Tonerlrel.

Tonerl csaknem hetente látogatott el Innsbruckból Innichenbe, de ha a m helybe lépett - mert mindig oda ment először -, Lercher mester azt sem tudta hogyan és honnan kerítse elő Máriát. Az öreg órásmester ilyenkor csupa szelídség volt, és csupa reménykedés. Néha már-már könyörgött a lányának, hogy mondja ki a várva várt igent, félrehívta, suttogva kérte, hogy aztán, ha Mária makacsul nemet intett, keserűbb indulatokra lobbanjon.

Mária súlyosan szenvedett ezektől a gyakran ismétlődő jelenetekből, de hálás maradt ígéretéhez, szerelméhez. Tonerit barátságosan fogadta - hiszen gyermekkori pajtása volt -, és bár ajándékait kezdetben nem utasította vissza, nehogy megsértse, végül komolyan és határozottan megkérte, hogy leánykérés szándékkal ne közeledjék többé.

- Régi barátságunkra kérek - esengett -, ne érszakold házasságunkat. Apámnak minden látogatásod újabb csalódást okoz, neked és nekem pedig megújuló gyötrelmeket. Én nem leszek, sohasem lehetek a feleséged ...

Az egyenes, nyílt beszéd, az szinte baráti szó végül is használt. Toneri látogatásai elmaradtak, nem jött többé Innichenbe. Az öreg Lercher is megértette, hogy egyik

reménye, a kedvesebbik, szertefoszlott, megpróbálkozott hát a másikkal.

Talán húsz éve is elmúlt annak, hogy utoljára Bécsben járt. Kedvtelve mesélgetett lányának a császárváros szépségéről, divatosan öltözködött, elkelte a dámáiról, a Stephanskirche csodálatosan csipkés tornyáról és a kapucinus barátok kriptájáról, ahol a székesegyház alatti szarkofágjukban alusszák örök álmukat a Habsburg-császárok és -hercegek.

- Franzl szívesen kalauzol majd bennünket abban a hatalmas városban - felelt hozzá, legtitkosabb gondolatát is elárulva.

Mária kedvetlenül fogadta az érdekesnek ígérkezett utazás hírért. Ám Lercher nem egykönnyen tett le arról, amit a fejébe vett. Egy szép napon becsukta a helyét, táblát tett a kirakatba, amelyen igen tisztelt vevőivel tudatta, hogy a munka két hétig szünetel, és egy rázóspostakocsiban útnak indult leányával Bécs felé.

Mária végül is megenyhült szívvel utazott a szép tavaszi napsütésben. Még sohasem volt a császárvárosban, és úgy gondolta, az idő is gyorsabban telik el így nyárig, amikor Guglielmo jelezte jöttét Innichenbe. Franzl-t is szívesen látta viszont, és deresen gondolt néhány szelíd pajtására.

A leányt leny gözte Bécs pompája, a Ring gazdag kirakatai, a fákkal szegélyezett, széles utakon robogó fényes hintók. Tágra nyílt szemmel itta magába a sok újszer szépséget, megbámulta a járókel k s r tömegét, és csodálatosnak találta azt a tisztas kis fogadót is, amelyben apjával megszálltak. Arra is gondolt: ha most Franzl sikerül meggy znie házasságuk képtelenségér l, bátran apja elé állhat, és feltárhatja el tte szívét.

Mintha az öreg órára is jótékonyan hatott volna a kedélyes nagy város. Zsörtöl d rosszkedve talán

Innichenben maradt, és fiatalos buzgalommal mutogatta Máriának Bécs nevezetességeit, a régi Városházát, a minoriták templomát meg az öreg egyetemet, s ha a „SteffeF, a Szent István székesegyház tornyának harangütéseit hallgatta, aligha sejtette, hogy lánya a milánói dómra gondol, melyr l oly sokat mesélt neki Guglielmo.

Lercher türelméb l még arra is futotta, hogy Franzl m helyét csak a harmadik napon keressék fel. Azzal biztatta magát, hogy a halogatás a biztos sikert készíti el .

Egy fényes, napos délel ttön aztán, lányába karolva elsétált a Grabenre, és Franzl órásboltjának kirakata el tt nagy szakértelemmel mustrálgatta a finom árut, a tárgyak csinos elhelyezését. Az öreg mester nem gy zte dicsérni Franzl ügyességét:

- Milyen nagyszer , újmódi üzlet! Micsoda kit n portéka! - hajtogatta elégedetten. - Nemhiába volt jó tanítvány ... De meg is érdemli, hogy ebben a nagy városban, ebben a szép házban éljen!

Ahogy beléptek, Franzl - mintha most is inas lenne Lercher uram innicheni m helyében - nyakig pirult az örömt l Mojdele láttára.

- Milyen boldog vagyok, hogy eljöttek! - sietett elébük, és elárusítón jére, egy csinos, sz ke lányra hagyta a vásárlókat. - Kerüljenek beljebb, és érezzék magukat otthon!

Franzl valóban boldognak érezte magát. Lám, eljött hozzá az öreg mester, akinek minden tudását és sikerét köszönheti, és legf képpen itt van Mária, aki gyermekkora óta úgy betölti képzeletét, hogy azóta abban

más leánynak nem is jut hely. Most aztán megláthatják, milyen sokra vitte! A derék Franzl keble dagadozott a büszkeségtől.

Egyik inasát - élénk szemű kamaszfiút - azonnal színházjegyért szalasztotta, a másikat sörért, jóféle harapnivalóért, hogy a ritka vendégek elverhessék séta közben támadt éhségüket. Aprólékos gondnal és figyelemmel mutogatta meg minden helye, üzlete berendezését, raktárra készült szerkezeteit, s egy-egy lány melódiát játszó zenélőórát többször egymás után is felhúzott, ha azt sejtette, hogy Mojdélének megtetszett a fülbemászó dallam.

Egy díszes, tükrös vendéglőben látta vendégül ebédre az apát és leányát, s arca úgy ragyogott a buzgalomtól és a reménységtől, mint a falak aranyos csillogása cifraságai. Franzl azonban a szerelmesek hatodik érzékével egyelőre hallgatott házassági tervéről, mert noha Mária kedves és barátságos szavai megnyugtatták, a lényében áradó vonakodás elkedvetlenítette.

Célzásokat tett ugyan biztos jövőjére, széles bevétel körére, s arra is, hogy szebb lakást akar a mostani szobáckájánál, de csak harmadik este, a Stadtpark kioszkjában állt elnyíltan kérésével.

A zenekar Johann Strauss polkáit és valcerein játszott. Lercher mesternek a jó sörrel meg az andalító zenével elnehezültek a pillái, s csendesen bóbiskolt a vendéglő asztal mellett. Franzl némán, érzékenyülten nézett Mária rózsásra pirult arcára, sokáig hallgatott, végül nyíltan, egyszerre, mint gyerekkorában, azt mondta:

- Mária, légy a feleségem.

A lány szomorkásán simogatta meg Franzl asztalon nyugvó kezét.

- Tudtam, hogy ez lesz a bécsi látogatás vége, és látod, mégis eljöttem. Eljöttem, mert szeretlek, és becsüllek, mint jó barátot. Örülök, hogy az életben jól boldogulsz, de meg is érdemied, hiszen szorgalmas és derék ember vagy. És egyenes ember is. Én is egyenes leszek hozzád: nem lehetek a feleséged - és nyíltan a fiú kék szemébe nézett -, mert mást szeretek.

- Még most is azt a taliánt szereted? - kérdezte csendes sóhajjal Franzl.

Mária szeme ijedten rebbent, s apjára pillantott. Az öregember azonban egyetlen szót sem hallott a beszélgetésből, édesdeden szunnyadt a kényelmes székben.

- Ó, te még emlékszel rá, hogy említettem neked? - mosolygott a lány megnyugodva, s mint mikor a gáttal visszaszorított folyó zsilipjét megnyitják, ömlött belé a szó. A közlési vágy, s Franzl iránt érzett barátsága elfeledtette vele, hogy minden egyes szava megsebzí a derék fiatal órásmestert. Beszélt szerelmük állhatatosságáról, érzéseik mélységéről, s a házasságuk elé tornyosuló egyetlen, de legy zhetetlennek látszó akadályáról, Guglielmo olasz voltáról, s apjának Franzl előtt sem ismeretlen nemzetiségi gyölködéséről.

- Talán sohasem lehetek Guglielmo felesége - fejezte be szavait lehorgasztott fejjel -, de hát akkor sem leszek hozzá.

Franzl fájó részvétellel hallgatta Mária vallomását. Kevés reménnyel, kislányos szégyenkezéssel kérdezte:

- És én? Mi lesz énvelem, Mojdele?

- Házasodjál meg, Franzl - felelte gyorsan Mária, mintha csak készült volna a kérdésre is, a feleletre is. - Annyi szép lány él Bécsben! Nemcsak szebbek, de biztosan szerelmedre is érdemesebbek, mint én. Ott van például az a bájos lány az üzletedben! Az én nőt szememet nem csalja meg udvarias kimértsége, ahogy a feleségével beszél. Én láttam, milyen gyengéden pillant utánad, ha megfordulsz. Mikor tegnap néhány percre egyedül maradtam vele, oly elragadtatással beszélt szorgalmadról, ügyességéről, hogy én azonnal megállapítottam magamban: ez a derék lány hátsószékesen szeret téged.

- Igen - felelte Franzl némi zavarral -, én is úgy érzem, hogy szeret. .. Rendes, dolgos lány, s nem is tudom, mire mennék nélküle... Itt sokkal bonyolultabb az élet, mint Innichenben, sokat kell eljárnom a megrendelésekhez, a hivatalokba, és olyankor mindent rábízok. Trudéra mindent rá lehet bízni. .

- Még téged is, kedves Franzl - mosolygott Mária. - Kérlek, fogadd meg a szavam, és vedd feleségül Trudét. Igazi élettársad lesz.

- Mojdele ..., de ha én téged szeretlek ...

- Igazi élettársad lesz - ismételte Mária nyomatékkai -, s majd meglátod, milyen könnyen elfelejtesz engem,

A fiatalember elt n dve bámult maga elé. Maga is csodálkozott, hogy a Máriától kapott kosár tulajdonképpen nem is fáj olyan nagyon, mint gondolta volna: már régen sejtette, hogy a leány mást szeret. A Trude szerelmére való utalás pedig némileg meg is vigasztalta. Igaza lehet Máriának, Trude nemcsak kedves, szorgalmas teremtés, de talán élettársnak is beválna ... Ha szereti...

Mária tekintete jobbra-balra kalandozott. Ha Franzl nem lett volna oly er sen elfoglalva a saját gondjaival, észre kellett volna vennie, hogy a leány keres valakit a szemével, s nyilván meg is találta már, mert amikor pillantása az egyik távoli asztalra esett, elégedetten elmosolyodott. Itt vannak!

Sikerült tehát délel tti kis „diplomáciai sakkhúzása”. Az történt ugyanis, hogy ebéd el tt még betért apjával Franzl boltjába. Mialatt a fiú Lercherrel valami szakmai kérdésen vitatkozott, Trudéval elegyedett beszédbe. A finom lelk Máriának rosszul esett Trude kisírt szemét, egy-két nap alatt megnyúlt arcocskáját látnia. Helyes ösztönrel azonnal megérezte, hogy a szegény bécsi lányka vetélytársat lát benne, és a féltékenység emészti. Beszélgetés közben elmondta, hogy estefelé a Stadtparkba készülnek Strauss-muzsikát hallgatni, és nyájasan meginvitálta Trudét, hogy tartson velük. Trude a füle tövéig elpirult, habozott - hogyan mehetne, a gazda nem hívta de Mária jóindulatú rábeszélése végül is sikerrel járt; Trude megígérte, hogy szüleivel elmegy este a Stadtparkba. így is történt.

- Franzl - figyelmeztette Mária -, nézd csak, ott ül Trude, a családjával. Hívd ide ket, kérlek, legalább kissé összebarátkozunk.

- De én még sohasem találkoztam Trudéval az üzleten kívül - tétovázott a fiatalember, és Mária alig volt képes jökedvét eltitkolni:

lám, ártatlan ravaszkodása nem veszett kárba, talán sikerül Franzl elindítani a házassághoz vezető úton. És sokáig nem is kellett biztatnia, a fiú engedelmesen felkelt, és néhány perc múlva Trudéval és családjával tért vissza az asztalhoz. Elöl a köpcös Wild papa jött, kezében félig kiürített söröskancsóját szorongatva, oldalán Trude nyurga öccse, a hátuk mögött pedig a fiatal, folyton karattyoló Wild mama, a pironkodó, aranyhajú Trudéval.

Hamarosan élénk társalgás indult meg az új ismerősök között, s egykettőre az is kiderült, hogy Wild papa bölcsje Tirol földjén ringott. Több se kellett Lercher mesternek: azonnal szívébe zárta Bécsbe szakadt földijét. Wild mama viszont a lányos mamák csodálatos ösztönével menten megérezte, hogy ebben a rögtönzött sörözésben az ő Trudéja került a napos oldalra, és legyezőjével alig győzte le a teni izgalomtól kifényesedett arcát. Trude a rászakadó boldogságtól kábultan mosolygott, mint valami szép kirakati baba a Grabenen, és arra gondolt, hogy biztosan csak álmodik: a fiatal nőke, az édes Franzl oldalán ülhet, akivel idáig is napról napra találkozott, és mégis elérhetetlen távolságban volt tőle.

Franzl gondolatban a két lányt hasonlította össze, és szégyenkezve állapította meg, hogy az eleven bécsi lányt máris magához valóbbnak látja, mint az álmodozó Máriát.

Mária örült volna, ha belelát Franzl gondolataiba. De így is elégedett volt: az első lépések sikerültek, Trude és Franzl már elmerülten csevegtek az üzlet átalakításának tervéről - a közös munkában sűrű hálójában könnyebben talál egymásra két szív, mintha csak a gyermekkori emlékek vékony szálaikat egymáshoz.

A frissen összeemelegedett kedves társaság még sokáig együtt maradt, és amikor éjszaka ki-ki hazafelé tartott, lelkükben még tovább muzsikáltak Johann Strauss varázslatos keringője. Mária tekintetét nem kerülte el Franzl arcának eddig ismeretlen, új kifejezése: a viszonzott szerelem boldogító ragyogása. „Boldogok lesznek - gondolta Mária -, s

magamnak sem tehetek többé szemrehányást, hogy szerencsétlenné teszek egy jobb sorsra érdemes embert.”

Lercher mester azonban távolról sem így gondolkozott.

A fogadóba hazatérve, még kedélyesnek induló beszélgetésben dicsérte Wild papát, aki huszonöt évi Bécsben lakás után is tirolinak vallja magát.

- Derék ember, igazi derék ember - ismételte.

- Igen, derék ember és rokonszenves család - bólintott Mária -, Franzl nagyon jól választott, hogy Trudét veszi feleségül.

Lerchernek elállt a szava a megdöbbenést l. Hátrad lt a széken, és tágra nyitott szemmel meredt a lányára.

- Micsoda? - kiáltotta végül iszonyú haraggal. - Trudét veszi feleségül? Franzl? Gaz csirkefogó! ... - és elakadó lélegzettel rendelkezett: - Azonnal csomagolj, Mária, reggel utazunk!

így ért véget egy hét alatt a kéthetesnek tervezett bécsi tartózkodás. Franzltól el sem búcsúztak, de Mária ezt sem bánta. Tudta, hogy a fiú nem neheztel rá, hiszen nagyrészt neki köszönheti, ha reménytelen szerelmesb l boldog ifjú férj válik bel le.

Trude igencsak sejtette, hogy mit köszönhet Máriának, és egy hosszú, meleg hangú levélben számolt be élete nagy sorsfordulójáról. Mária válaszolt, s csakhamar élénk baráti levelezés indult meg Bécs és Innichen között, aminek eredményeképpen Trude felajánlotta, hogy szívesen közvetíti Guglielmo leveleit. Az öreg órás gyanakvását kijátszva kapta meg Mária az els , Bécsen keresztül érkező milánói levelet, amely azonban rossz hírt hozott: Guglielmo sz el tt nem jöhet, édesapja súlyosan megbetegedett, üzletét pedig nem hagyhatja senkire, annál kevésbé, mert a kis milánói bolt lesz jövendő házasságuk anyagi alapja.

Máriát letörte az amúgy is borús hangú levél tartalma, jóllehet minden porcikája már el re fellázadt, ha apja haragjára, dühkitörésére gondolt, amely a tervezett házasság bejelentését követni fogja.

Az öreg órás mostanában nem zaklatta Máriát a maga házassági plánumaival. Kénytelen-kelletlen belenyugodott Tmde és Franzl eljegyzésébe - amelyet a túl boldog leány jelentett be egy hosszú levelében Tonerl pedig merész elhatározással - közvetlenül Lercherék bécsi útja után - áthajózott a hirtelen meggazdagodás reményével kecsegtet új világba, Amerikába. Az öreg órás aztán földönfutó zsványinak, léha csavargónak és üresfej kalandornak szidta a vállalkozó szellem Tonerlt, aki elhagyta sei földjét, Andreas Hofer földjét, akinek szegr l-végr l még rokona is!

Állandó keserves feszültségben teltek el a nyári hónapok. Máriában csak a hetenként h ségesen érkező levelek tartották a lelket, s oszlatták el gyötr kételyeit. Guglielmo minden szava szinte, állhatatos szerelmér l beszélt.

Lercher mester már a gyakran érkező bécsi levelekre is görbe szemmel nézett. Az a minden hájjal megkent bécsi fruska elütötte a lánya kezér l a kiszemelt v legényt, az a csirkefogó meg cserbenhagyta a választottját, s Mária még tartja velük a barátságot!...

- Nem hagyott cserben édesapám - ingatta fejét Mária. - Én sohasem akartam Franzl felesége lenni.

- És ugyan miért nem akartál? Kire vársz? - zsörtöl döött az öreg órás. - Még Tonerlt is elszalasztottad, s a végén majd még pártában maradsz. - Aztán eszébe jutott, hogy Tonerlt nemrégiben földönfutó zsványinak nevezte, olyanféle kártékony lénynek, mint a bajorok, franciák és olaszok, s dühét, tehetetlen haragját most gy lölete régi tárgyaira, a taliánokra zúdította.

Mária fásultan hallgatta apja kitoréseit. Néha már-már ajkára toltak a vallomás szavai, de idejekorán meggondolta. Egyre letörtebben szorította össze ajkait. Úgy érezte, mindennek vége. Szomorú és zárkózott lett, citeráját egyre ritkábban vette el. Csupán Guglielmo levelei rázták fel néhány órára nyomasztó hangulatából, ám utána úgy t nt, mintha a sose látott gyönyör Milánó mind messzebb úsznék képzelete ködös vizein.

Eljött ismét az ősz, haragos szél cibálta a kopár, letartott faágakat. Egy ilyen borús szeptember végi reggelen kapta meg Mária a régóta várt és rettegett levelet. Csak a folyócska melletti meghitt pádon bontotta ki és olvasta a kedvesen ismerős sorokat.

„Drága szerelmem - írta Gughelmo -, tíz nap múlva Innichenben leszek. Édesapám - hála a gondos ápolásnak - már teljesen meggyógyult, s csak az búsítja, hogy miatta késik a mi boldogságunk beteljesülése. Számodra, édes Máriám, elérkezett a döntés ideje. Tudom, nagy lelkiere van szükséged, hogy odaállj Édesapád elé, és beleegyezését kérd házasságunkhoz. Ha egyedül nem vagy képes erre, várj meg engem, álljunk eléje ketten, vagy akár csak én egyedül. Egyet azonban biztosan tudok: véget kell vetnünk ennek az áldatlan helyzetnek, mert Isten ellen való véték fiatal éveinket áldozatul dobni egy káros rögeszmének. Ahogy most szobámból az ablakon kitekintve a város élénk forgalmát, a járókelk nyüzsgését s a derűsen kék égboltot szemlélem, úgy érzem, talán csak rémképeket látsz, s veled együtt én is. Miféle apa lenne az, aki szándékosan tönkre akarja tenni egyetlen gyermeke életét?”

Mária az izgalomtól kipirulva, hol meg elsápadva olvasta a levelet, s nézegette a boldog tervezgetések tanúját, a levélhez mellékelt rajzocskát, leendő lakásuk beosztását, amelyhez a fiú még azt is hozzáírta, merre tekintenek a szobák ablakai.

Mária képzelete boldogan eljátszott ezekkel a képekkel.

Az ősz szobájából egyenesen a híres dóm tornyát láthatja majd, s ha két ablakát kitárja, édes, szívbe markoló olasz dallamokat sodor fülébe a langyos szellő. „Csak akarnod kell, édes szerelmem, és nagyon boldogok leszünk” - ismételte magában százszor is a levél egyik mondatát. De hazafelé menet megint eluralkodtak lelkén a kétségek. Mit tegyen? Várja meg Guglielmót, bízza a fiúra a sorsdöntő bejelentést? Nem, határozta el végül, minél előbb tudja meg apja a fiatalok szándékát, annál több ideje marad, hogy beletörődjen a házasságba. Igen, még ma este szól apjának. Szelíden, sok szeretettel kell megmagyaráznia, hogy

életét a szíve parancsa szerint akarja ezentúl leélni, avval a férfival, akit az Isten is párjával rendelt.

Úgy esett, hogy mikor Mária hazatért, és haját, öltözékét rendbe szedve a m helybe sietett, az öreg Lercher éppen a lány tíz esztendeje elkészült ingaóráján pepecselt. A kiterjesztett szárnyú tiroli sast festette át a szerkezet hátlapján, mert a büszke jelvény kissé megfakult az eltelt id alatt.

Mária megrettent. Apját nyilvánvalóan az elszalasztott kérés emlékezteti az óra, a Vörös Sas meg éppen tiroli szenvedélyét s az idegenek ellen érzett gyöleletét ébresztgeti. Szilárd elhatározása pillanatok alatt semmivé lett, és ernyedten ült le a m hely egyik padkájára.

- Nézd csak, lányom - mondta az öreg váratlan szelídséggel -, milyen kedves szórakozást találtam. A te órát szépítgetem. Megfakult rajta a festék, pedig nem csapott be vele a keresked ... De hiába, tíz év, az tíz év... Be régen is volt, hogy ezt az órát megcsináltam!...

Hangján érzett az elérzékenyülés, elvette hatalmas kockás zsebkendőjét, és mintha csak homlokát törölné végig, titokban szivárgó könnyeit itatta fel.

- Úgy látszik, hiába dolgoztam rajta annyi szeretettel - mormolta halkán -, te nem becsülsz sokra apád ajándékát! Pedig tudod, hogy neked szántam, neked meg az unokáimnak ... Miért nem mégy férjhez, édes lányom? Vannak még férfiak azon a széltoló Franzlon és Tonerlen kívül is! Mégpedig derék, hozzád méltó férfiak!

Lercher szavainak tartalma, de talán még inkább szokatlanul szelíd hangja eloszlatta Mária szorongását, s t úgy érezte, apja egyenesen arra biztatja: vallja be bátran és szintén szerelmét.

- Édesapám - lépett tele reménységgel a munkaasztal mellé -, ne higgye, hogy nekem fáj Franzl házassága vagy Tonerl elutazása ...

- Fáj, nem fáj - engedte el bosszúsán a füle mellett lánya szavait -, csak azt szeretném tudni, mire vársz? Huszonkét éves elmúltál!

Mária összeszedte minden erejét.

- Igen, apám - kezdte határozottan tudom, hogy huszonnégy éves vagyok, és nem is érzem már magam gyerekeknek ...

Lercher most figyelt fel először az izgalomtól remegő hangra. Kezébe megállt a finom szálú ecset, merően, vallató szemmel nézett leányára. Mária arca kigyúlt. Az élesen, szinte rosszindulatúan rászögezett tekintet hatására összezavarta szépen kitervezett mondókája menetét, és gyors, kusza mondatai még jobban felingerelték az öreg órát.

- Megígérem szentül - mondta csaknem sikoltva -, hogy bárhová kerülök, Tirolt sohasem fogom elfelejteni..., és szeretni fogom azt a földet, ahol születtem ..., és édesapám tanítására mindenkor emlékezni fogok ... - Erezte, hogy teljesen belezavarodott, zokogásba tört ki, és úgy kiáltotta: - Nem élhetek tovább Guglielmo nélkül, tiszta szeretem, az felesége akarok lenni!

Lercher falfehérre sápadt, belekapaszkodott az asztal szélébe, és lassan, reszketve felállt.

- Guglielmo? - ismételte rekedten. - Miféle név ez? Királ beszélsz?

A kérdésben fellobbanó gyöngylölet ismét megkeményítette Mária elhatározását. Dacosan, elszántan nézett farkasszemet az apjával:

- Olasz név, apám. Gyermekkorom óta ismerem.

- Olasz! - kiáltott fel Lercher, mint akit megsebeztek, és eres kezeivel görcsösen markolta meg az asztal szélét. - Te egy taliánhoz akarsz feleségül menni? Akit gyerekkorod óta titkolsz előlem?

- Ahhoz akarok feleségül menni, akit szeretek - mondta Mária határozottan -, és aki engem mindenkinél jobban szeret. Ha anyám élne

A mondatot azonban nem fejezhette be. Az öreg vérben forgó szemmel emelte fel öklét, és iszonyúan elváltozott hangon kiáltotta:

- Átkozott..., átkozott..., megtiltom ... - Hangja rekedt hörgésbe fulladt, karjával erőtlenül és tétován csapkodott a levegőben, és a széken átzuhanva elterült a földön.

Rettenetes napok következtek. Olyan percek és órák, nappalok és éjszakák, amelyeket elfelejteni Mária sohasem volt képes. Tehetetlen fájdalom és keserű önvád marcangolta. Tudta, hogy minden reménye összeomlott. Egyre hallani vélte apja átkozódó hörgését és utolsó, fuldokolva kiejtett szavát: „megtiltom!...”

Ha képzeletben apja sötétvörösre torzult arcát, tehetetlen vergődését látta, szemét önkéntelenül eltakarta, mintha így elhessenethetné a borzalmas jelenet felidézését. Hallotta saját velő trázó sikolyát, látta a berohanó szomszédokat, amint ágyba fektetik a megbénult öreget, s a sietve érkező kirurgust, aki azonnal éret vágott rajta, de hasztalan. Lercher azóta is bénán, hangtalanul feküdt éjjel-nappal, csak a szeme látszott beszélni, és abban egyetlen érzés tükröződött: az izzó gyölet.

Öt nap múlva, nem sokkal éjfél előtt, meghalt. Mária kábultan, az álom és ébrenlét között lebegve ült akkor is apja ágya mellett, ahonnan ama bizonyos este óta jóformán el sem mozdult. Feje fáradtan csuklított el, s hirtelen arra ocsúdott, mintha a beteg kínlódva sügni szeretne valamit. Görcsös erőködés látszott az arcán, mintha a megbénult izmokat még egyszer, utoljára mozgásra akarná bírni az erős akarat. Az éjszaka áthatolhatatlan csendjében csupán a beteg nehéz lélegzetvétele hallatszott, Máriának mégis úgy tűnt, hogy a haldokló egy szót suttog: „megtiltom”.

Mária reménykedve hajlott közelebb, mert a visszatérő élet jelének hitte talán el sem hangzott szót, és magába fojtott zokogással fogadta újból és újból: teljesíti apja minden kívánságát, nem szegül szembe akaratával, és sohasem hagyja el Tirolt, csak beszéljen, csak gyógyuljon meg!

De Andreas Lercher többé már nem szólalt meg. Még abban az órában, szemében az engesztelhetetlen gyölet kifejezésével, meghalt.

Máriát teljesen leverte lábáról apja halála. Az ötnapos virrasztás, koplalás, állandó készenlét erősen megviselte szervezetét. A rokonok és szomszédok szédülő erőszakkal akarták kényszeríteni a pihenésre. De a

leány másnap délig sikoltozva térdelt apja halottas ágya mellett, önkívületben könyörögve, hogy vonja vissza átkát és tilalmát. A sírás és jajgatás utolsó maradék erejét I is megfosztotta, és ájultan esett végig a földön. Az ájulásból mély álomba merült, s csak a temetés reggelén nyitotta ki szemét el szőr. Tekintete Trude kisírt szemére esett, s azt hitte, még mindig álmodik.

- Eljöttem, Mojdele - suttogta Trude, és meleg részvétellel simogatta Mária zilált, kibomlott haját.

A derék kis asszony - tíz napja múlt csak, hogy esküv jüket tartották Franzlral - az els híre elhatározta, hogy Innichenbe utazik. Férje helyeselte szándékát, hiszen is azt érezte, amit Trude: sokkal egész boldogságukkal tartoznak a magára maradt Máriának.

Az öreg órásmester betegsége és halála már egész Innichent lázban tartotta, amikor Trude megérkezett. Elterjedt a híre - nem tudni honnan -, hogy Andreas Lerchert az izgalom ölte meg, mert leánya egy taliánhoz akar feleségül menni. Talán a szomszédok hallottak valamit az apa és leánya között lezajlott vitából, talán a lány maga sikoltozta ki önkívületi állapotában vagy rémekkel teljes nehéz álmában. Az innicheniek nagy része hajlandó volt nemzeti h st látni az öreg Lercherben, aki eszméi védelme közben kapott agyvérzést, és gy lölettel kezdték emlegetni Máriát, amiért „elvetemült hazaáruló” módjában halálba kergette az apját.

A temetés napján valósággal kiürültek Innichen házai, a szomszédos községekben I precesszióként vonultak a tömegek a hegyoldalban meghúzódó kis temet be. A koporsót a Vörös Sassal ékes lepel borította, úgyhogy a temetés lassanként egy politikai tüntetés jellegét vette fel. A gy lölet Mária személyére összpontosult. Mint valami leprástól, húzódtak el mell le azok is, akik idáig jóindulatúan vagy közönyösen viseltettek iránta, s a hosszan elnyúló gyászszertartás alatt csak Trude állt mellette, hogy támogassa és vigasztalja. A beszédek homályos célzásai mind egyértelm bben vádolták az „apját halálba kerget , gonosz és elfajzott” leányt, s Trude elszörnyedve gondolt arra, hogy a

szóbeszédtől, lázító szavaktól fanatizált tömegben Mária élete is veszélyben forog.

- Mojdélém, kicsikém - szorította magához Mária karját ne tördj velük. - És nagy önuralommal hozzátette:

- Hamarosan lecsendesednek, hiszen a részvét hozta ide ket.

A gyászszertartásnak csak a hirtelen támadt szélvihar vetett véget, különben, isten tudja, hogyan végződött volna a bosszúért liheg beszédekben bízve a temetés.

A temetésükben mentek haza a barátok. Máriához egyetlen jó szót, vigasztaló ígét sem intéztek az innicheniek.

- Hát mit vétettem én? - tört ki a leány keserűen. - A boldogságomat kerestem, s így kerültem szembe apám akaratával.

De amikor Trude is az igazát kezdte bizonygatni, ismét eleredtek a könnyei, és váratlanul önmagát vádolta:

- Bűnös vagyok - zokogta -, én okoztam a halálát a makacsságommal, és most már minden hiába... Ha nem vagyok olyan megátalkodottan önfélt, még most is élne...

- S amikor Trude okosan csitította, hogy az idő majd enyhülést hoz bánatára, felelt, ha Guglielmo is mellette lesz - sikoltozva, jajgatva hajtogatta: - Hát nem érted, hogy megtiltotta, az utolsó szavával is megtiltotta, és én nem szegülhetek többé szembe az akaratával!...

Gyöngyöző vagy részvétlenül kíváncsi szempárok tüzeben érkeztek a Lercher-ház elé. Mária riadtan megtorpant: a boltíves kapuban Guglielmo várakozott. Rossz sejtelmektől gyötörve, három nappal hamarabb indult útnak, mint tervezte, mert régi gazdája, Johann Filsch, egy Milánóba utazó kereskedővel levelet küldött neki, amiben megírta az öreg óras betege és várható halálát.

- Mojdélém - ölelte magához a kisírt szemű leányt mindent tudok, szegénykém. Mennyit szenvedhetél egyedül...

Mária erőtlenül engedte, hogy szerelme magához ölelje, fuldokolva sírt a becézett szavak melegében.

- Elviszlek innen azonnal - súgta Guglielmo egy percig sem maradhatsz itt tovább, Johann Filsch már elintézte .. .

Nem folytathatta. Egy ökölnyi k darab repült feljűk, és élesen koppant a kapufélán. Valaki rekedten kiabált, majd megint egy k zuhant le a lábuk el tt. Rohanó léptek robaja, szitkozódó kiáltások s r sődtek körülöttük.

- Itt az olasz! ... Az átkozott! ... - ordították. - Miatta kellett Lercher mesternek meghalnia!

Guglielmo elszántan fordult szembe az elvakultan kiáltozó emberekkel. A józan Trude azonban közben kinyitotta a nagy tölgyfa kaput, gyorsan betuszkolta rajta a félájult Máriát és az indulattól remeg férfit. Éppen idejében történt, mert a kapura már s r k zápor zuhogott, és fenyeget lármatól volt hangos az utca.

Trude feltette a kapu bels vaspántjait, és sápadtan fogta meg Guglielmo kezét.

- Megölik, ha nem menekül el! Könyörgök, igyekezzék a hátsó udvaron észrevétlenül...

- Dehogya menekülök! - kiáltotta a fiatalember elszánt haraggal. - Miért menekülnék? Majd elmegyünk együtt! Filsch mester már felszerszámozott lovakkal vár bennünket...

Mária szeme megrebbent, kezét tiltakozva felemelte.

- Nem mehetünk együtt, Guglielmo ... Én nem mehetek veled ...

Miel tt a férfi válaszolhatott volna, Trude a ház bejárata felé terelte ket.

- Menjünk be, és beszéljünk józanul. Addigra talán a tömeg is eloszlik. Szedd össze magad, Mária!

Mindketten engedelmesen követték, Trude azonban tévedett. Alig léptek az els szobába, az ablak üvege csörömpölve hullott a földre, s k darabok repültek feljűk. A k -zápor s a félelmetes kiáltozás egyre s r bb lett. Hallani lehetett, hogy már a ház többi ablaka is betört, s kívülr l vadul döngetik a vaspántos kaput.

- Kifelé az átkozott taliánnal! Takarodjék a városból! - ordították.
Guglielmo hirtelen sarkon fordult, s az ajtó felé indult.

- Kimegyek, beszélék velük!

Mária jajgatva ugrott eléje, és hátát az ajtónak vetette, Trude józanul állta el az útját.

- Majd én - mondta nyugodtan. - Menjenek át a konyhába, ott védve vannak, rám inkább fognak hallgatni. - És kisetett, mielőtt még visszatarthatták volna.

- Emberek! - lépett ki a kapun olyan nyugalommal, mely a legeszel sebben üvöltözött is kijózanította. - Ne szentségtelenítsék meg ezt az amúgy is szomorú napot! Csúf dolog, amit művelnek! Kivel dobálják azt a házat, ahol Andreas Lercher annyi éven át tisztességgel dolgozott, és munkájával becsületet szerzett Innichennek ... Mit szólna ehhez Andreas Lercher?

A tömeg izgatott zsvajva halk morgássá csöndesedett, de a hátsó sorokból egy éles hang süvöltött:

- És a talián? Lercher gyölte az olaszokat!

- Az meglehet - felelte Trude hidegvérrel -, de azért egyiknek sem akart volna a gyilkosa lenni.

Egy magas, vállas, brzekés férfi lépett el a tömegből.

- De ez az olasz mégis a gyilkosa Andreas Lerchemek!

- Nem igaz! - kiáltotta Trude. - Lercher mester meghalt, mert beteg volt és öreg! Ehhez semmi köze semmiféle olasznak ...

- Tudjuk, amit tudunk! - ordította a brzekés. - És ha az olasz nem megy el szépszerével, kiteszük a szétét magunk!

- Elmegy magától is - intett Trude nagy biztonsággal. - De az eltávozás időpontját a ház vendégszeretete szabja meg.

- Nem alkuszunk - ordította most egy ittas hang. - Egy órát adunk neki, s ha addig sem megy el, magunk visszük ki a határra! Addig pedig egy tapodtat sem mozdulunk innét!

Helyesl zúgás követte e szavakat, de mielőtt Trude felelhetett volna, a zsvajv elhalkult, és olyan süket csönd támadt, mintha egyszerre mindenki megnémult volna. Trude

csak akkor értette meg a hirtelen támadt hallgatás okát, amikor egy kéz hátulról a vállát érintette, és Guglielmo szelíden félretolta a kapuból.

- Elmegyek magamtól is - mondta halkán, holtápadtan, és megszorította Trude kezét. - Vigyázzon Máriára - suttogta remeg szájszéjjel, és megindult a tömeg felé. Lassan, lehorgasztott fejjel lépkedett. Az imént még oly gy lölettel kiáltozó sokaság némán és megdöbbenően vált szét el tte. A szomszédos térr l Filsch mester igyekezett feléje, és kezét tördelve útját állta.

- Köszönöm a jóságát, mester uram - tolta félre Guglielmo. - Nem maradok egy percig sem. Vigyen ki, kérem, a határra, hazamegyek ...

Guglielmo napok múlva sem tudott magának számot adni az innicheni eseményekr l, s arra sem emlékezett világosan, hogyan szállt be a határállomáson a milánói postakocsiba. Mint valami áthatolhatatlan ködön át látta Mária könnyáztatta arcát, hallotta utolsó szavait, s érezte ajkán a kínzóan keser búcsúcsókokat. A leány azzal a biztatással igyekezett t távozásra bírni, hogy egyszer, talán néhány hónap múlva utána megy Milánóba, de a férfi sejtette, hogy ez az ígélet sohasem válik valóra. A leány elkínzott arca, ég szeme már nem az Máriája arca és szeme volt. Tétova, eszel sen riadt tekintete csak az apai átok súlyától szenved , attól szabadulni nem tudó szerencsétlenre vallott.

Harmadnap Trude is hazautazott Bécsbe. Minden rábeszél képességét latba vetette, hogy barátin je elfogadja a meghívását. Szilárdan hitte, hogy Mária a kellemes bécsi környezetben hamarosan rendbe jön, és megszabadul kínzó érzéseit l. Hiába ígért azonban f t-fát, kellemes sétákat a

Stadtparkban, meghitt beszélgetéseket a porcelán szögekkel kivert kényelmes karosszékekben - Mária makacs következetességgel kitartott eredeti álláspontja mellett: itthon marad. Úgy érezte, képtelen kimozdulni abból a házból, ahol apja kiterítve feküdt.

A könnyez Trudétól száraz szemmel búcsúzott. Arra kérte, vigyen magával egy ladikot meg egy levelet, s juttassa el Milánóba, Guglielmóhoz. A ládikó tartalma egy gondosan becsomagolt ingaóra volt, a levél pedig így hangzott:

„Drága Szerelmem, nem felejtelek el soha, mégsem lehetek a feleséged. Tudom, hogy nem vagyok b nős, hiszen a legtisztább érzéssel szeretlek, és szerettelek, s szerelmünkkel nem követtem el b nt sem apám, sem hazám ellen. Mégsem lennék képes sohasem áthágni apám tilalmát, utolsó, haldokolva kiejtett parancsát. Ha mégis megtenném, nem kísérné áldás szerelmünket. Minden pillanatban az tiltó szavát hallanám, s ez feldülne, megmérgezné együttélésünket.

Ezt az órát még kislány koromban készítette nekem apám. Akkoriban még nem ismertük egymást, és én boldog, gondtalan gyermek voltam, aki büszkén szemlélte leendő otthona első szép darabját. Nekem már nem lesz többé szép, boldog otthonom, de azt akarom, hogy neked legyen! És legyen szép, kedves, hozzád méltó feleséged, családod, akiknek körében gondold néha arra, aki ezt az órát küldte, és sohasem felejt el Máriára”

A szomorú leány magára maradt az öreg, rideg házban. A innicheniek gy lölködése lassanként alábbhagyott, s inkább sajnálkozva, mint ellenségesen néztek a lakásból kilép Máriára. Kés bb megtanulták tisztelni is önként vállalt

magányát, és csendes részvét, együttérzés vette körül. Úgy látszott, Mária is beletör dött sorsába, és leszámolt az étellel. A kínzó emlékek, Guglielmo férfias arca, a szörny éjszaka képei egyre ritkábban kísértettek emlékezetében. Fásult, gépies mozdulatokkal, semmibe vesz tekintettel tett-vett a vakolatát perget öreg házban s oly magányosan, elhagyottan halt meg, hogy kih lt testét csak harmadnap fektették ravatalra a fejüket csóváló szomszédok.

De Guglielmo élete sem alakult szerencsésebben. Sohasem n sült meg, rideg aggregénylakásában az egyetlen fény zést a szép ingaóra jelentette. A magányos férfi sokszor állt meg el tte, tekintete a karcsú

mutatók járását követte, s mint kedvese szívdobbanását hallgatta tiszta tiktakolását, dallamosan csendül ütéseit. . . Néha fájón felsóhajtott, és arra gondolt, mennyi szomorúságról mesélhetne ez az óra, ha beszélni tudna...

BEATRICE

Lorenzo Peppini sok gonddal-bajjal jutott el odáig, hogy huszonnégy éves korában a m vészettörténet doktorává avassák. Rengeteg munkájába, küzdelmébe, átvirrasztott éjszakájába került a büszke cím megszerzése, ám amilyen szépen hangzott, olyan sz kős kenyér járt vele. Milánó egyik középiskolájában kapott állást, de csak kisegít tagja volt a tantestületnek. Sok munkával, kevés fizetéssel.

Peppini lobogó lelkesedéssel és fiatalos odaadással látta el munkáját. Rajongott hivatásáért, és boldoggá tette az a tudat, hogy továbbadhatja ismereteit. Képelete újból és újból gyönyör séggel kalandozta végig a rég let nt id ket, a m vészetekben gazdag évszázadokat. Ha pedig el adott tanítványainak, oly csodálatos elevenséggel idézte fel a nagy alkotások megszületésének történetét, az ihletett mesterek életét, korát és körülményeit, hogy a szavai nyomán keletkezett kivételes csendben a m vészetek templomának áhítata töltötte be az osztálytermet. Különösen a klasszikus Róma és az itáliai megújulás korának m vészetével foglalkozott szívesen, s a m vészettörténet e fejezeteinek ismertetésekor a hazaszeretet nagyszer érzése forrósította át a hangját.

Tanítás közben sohasem érzett fáradtságot, s utána is csak akkor, ha egy-egy id sebb tanártársa jóindulatú vagy éppen gunyoros megjegyzéseket tett fiatalos lobogására.

Burkoltan vagy nyíltan arra célozhattak, hogy kárba veszett fáradtság a középiskolai tanáré, melynek füstje van, de lángja nincs. Peppini nem hitt ezeknek a keser szavaknak, s ha percekre el is kedvetlenítették, a közlési vágyat és a tanári szenvedélyt nem voltak képesek elfojtani benne. Meg aztán még egy nagy rugója volt Lorenzo buzgalmának: a fiúi hála. Végre elérkezett az ideje, hogy öreged , tör dött anyjának meghálálhassa egy hosszú élet minden munkáját, gondoskodását és lemondását.

Édesanyja fiatalon maradt özvegy. Vasalón volt a város legnagyobb mosodájában, és sokszor - különösen Lorenzo kisdíák korában - éjt nappá téve dolgozott, hogy a kit n en tanuló gyereket iskoláztathassa. Kegyetlen élet volt ez nagyon. De Lorenzo oly szenvedélyes lendülettel és csillapíthatatlan szomjúsággal tanult, hogy az özvegy nem sajnált semmi fáradságot fia jöv jéért.

A szomszédok, ismer sők sokszor megrótták, hogy nagyravágyásból vagy elvakult szeretetb l urat akar csinálni a fiából ahelyett, hogy becsületes kétkezi munkást nevelne bel le.

- Majd meglátja, mi lesz a hála az átdolgozott éjszakákért! - jövendölték neki esztend kőn keresztül. - Eljön az ideje, hogy a fiú szégyellni fogja a munkásasszony anyját! Éppen elég példa van rá!...

Peppininé sokszor elgondolkozva figyelte a könyvei fölé hajló Lorenzót. Vajon hová, merre vezet az útja? És csakugyan elhagyja-e az édesanyját, ha emberré cseperedik? „Nem lehet, nem hiszem - gondolta. - De ha el is szakad t lem, akkor sem tehetek másként. Ez az boldogulásának útja, amelyet segítenem kell, nem pedig akadályoznom.”

Lorenzo azonban minden baljóslatú jövendölést megcáfolt. A tanulás mellett az anyjáért való gondoskodás foglalkoztatta a legtöbbet, és minden erejével arra törekedett, hogy megkönnyítse a sokat szenvedett asszony életét. Már egyetemi éveit tanítványokat vállalt, professzora számára kisebb munkákat végzett, s a keresett pénzt anyjának adta. Amikor pedig els tanári fizetését megkapta, addig érvelt - nemcsak szavakkal, de fiúi hízeltetéssel is -, míg a könnyein át mosolygó asszony meg nem ígérte, hogy örökre búcsút mond a mosoda munkaasztalának.

Nevezetes este volt ez a munkásnegyed sz k utcácskájában. Egykett re híre futott a nagy eseménynek, s a szomszédok, ismer sők hívatlanul is összegy ltek a sötét kis lakásban, hogy szív b l köszöntsék a boldog anyát s a pironkodó fiút. Hamarosan valami harapnivaló és jóféle bor is került az asztalra, és a Lorenzo tanulását gyakor gyanakodva

szemlél munkásemberek most áradó szeretettel ölelgették a pityerg özvegyet és a lélekben most is hozzájuk tartozó fiatal tanárt.

Peppininé boldogan kínálgatta vendégeit, s eszébe sem jutott, hogy az els fizetés jelent s részét felemészti a szokatlan vendégeskedés. Hadd jusson másnak is az boldogságukból, legyen tanúja az egész Pagano utca, miféle nagy tudományú és gyengéd szív fiút nevelt fel!

- Szó, ami szó, derék ember lettél! - veregette hátba Lorenzót az öreg Filippo Grilli, egy környékbeli szöv m hely munkása, és a többiek helyesl zúgása követte szavait. - Szép dolog a tanulás, kár, hogy nekünk nem jutott bel le. De ezért elmondhatnál nekünk egyet-mást abból a sok tudományból, amit magadba szedtél. Mi is szeretjük ám a szépet!

Lorenzo nem kérte magát. Kezdetben a szokatlan feladattól kissé akadozva, majd egyre folyamatosabban és lendületesebben beszélt a m vésettörténet tárgyáról, korszakairól, Itália földjének m vézeti gazdagságáról s mindannyiuk jó ismer sér l, a milánói dómról, amelynek szépségei csak most kezdtek igazán kibontakozni az odaadással figyel hallgatóság el tt.

- Hát nem volt hiába, ugye? ... - kérdezte elcsukló hangon Peppininé, amikor Lorenzo elhallgatott.

- Nem volt hiába... - dörmögte az öreg Grilli. Meghatottan ölelte át a fiút, és így búcsúzott: - Máskor is eljövünk hozzád, fiam. Közülünk való vagy, tanulni szeretnénk t led.

Így zajlott le az els fizetés estéje a Pagano utcában, és ett l a naptól kezdve gyakori látogatói voltak a szomszédok és ismer sök, akik nemcsak Lorenzo tudományából, de tanácsaiból is kikérték a részüket. Ügyes-bajos dolgaikban sohasem fordultak hozzá hiába: kérvények, levelek születtek ütött-kopott asztalkáján, s ha az érdekl désük úgy hozta, mint valami szép mese folyt a fiatal tanár ajkáról a szó, s abban meglevenedett a renaissance, a milánói Sforzák hajdani udvara, a szomszédos dominikánus kolostor kincse, Leonardo Utolsó vacsorája, vagy Milánó latinok lakta el dje, Mediolanum, amelyet éppen

ezerháromszáz esztendővel ezelőtt, 569-ben hódítottak meg az északra rájuk törő longobárdok.

A csendes kis lakásban megváltozott az élet. Nyugalmasabb és egyben boldogabb lett. Peppininé idejét ezentúl teljesen fiának és a kis háztartásnak szentelte, megható gondoskodással javíttatta, vasalta fia holmiját, hogy a megkopott ruhadarabok ne hívják fel magukra a jólöltözöttséghez szokott tekinteteket. Lorenzo kisegíti tanári munkája mellett órákat vállalt gazdag családoknál. Könyvekre, az agyonfoltozott helyébe némi ágyneműre, új holmira nemigen tellett a kis fizetésből. Kapva kapott tehát professzora segítségével, aki először egy tábornokhoz ajánlotta, hogy annak fiát tanítsa, majd egy bankár festegetéssel foglalkozó, unatkozó feleségét, s végül Pietro Falconet, a város egyik legvagyonosabb családjának tizenhét éves fiát.

A Falcone-házban - amely bátran viselhette volna a palota nevet is - sokkal jobban érezte magát Lorenzo, mint eddigi tanítványainál. Pietro komoly, szenvedélyes érdeklődő ifjú volt, aki anyja, Rosina báróné legnagyobb bánatára, nem a kereskedelmi, hanem a művészettörténeti pályára készült. Amióta az idősebb Pietro Falcone meghalt, az özvegy fiával és lányával egyedül lakott a hatalmas épületben, és maga foglalkozott a Falcone-vagyon ügyeinek intézésével. Szabad idejében vendégeket fogadott, fejfájásáról panaszkodott, valamint gyerekeire, akikbe - szerinte - egy csepp sem került az arisztokrata véréből, kizárólag apjuk plebejus vére keringett ereikben. A báróné - aki előkelő származását házasságkötése után fokozottan hangsúlyozta - rendkívül szeretett panaszkodni. S ez a panaszkodás kifogyhatatlannak látszott, ha a gyermekeiről esett szó.

- Hidd el, kedvesem - mondogatta gyakran régi barátjának, Ita Clariccininek, egy gazdag gyáros feleségének -, meg nem értés és furcsa gyermekeket adott nekem az Isten. Rengeteg gondot okoznak szertelenségükkel. Semmi kifinomultság sincs bennük, mintha nem is az én gyermekeim lennének.

Ita Clariccini buzgón helyeselt. A puha, pámás karosszékbe sűppedve jóíz en majszolta a kristálytálon el tte tornyosuló édes süteményeket. A kövér, elvirágzott asszony nehezen pihegett szoros f z jében, s ez azt a látszatot keltette, mintha részvev én sóhajtoznék. Gy r kkel megrakott kezében fáradhatatlanul mozgatta festett legyezőjét. Jóindulattal és ernyedten hallgatta a madárcsontú, bodorított hajú bárónt, s csak akkor szólt közbe, ha hallgatása ellentmondani látszott az asszony szavainak.

Amikor Rosina hosszasan panaszkodott lánya makacsságára, elérkezettnek látta az időt, hogy megszólaljon.

- Igazad van - ütögette le a morzsákat kövérkés ujjairól -, Beatrice valóban kissé önféj, ezt magam is észrevettem Megboldogult apja nagyon elkényeztette.

- Igen, igen, szegény férjem hibás ebben első sorban. De mit is tehettem volna ellene! Piétróban roppant erős volt a családi érzés, szüleit aránylag igen fiatalon elvesztette, egyetlen fivére boldogtalan, világtól elvadult emberként élte le életét, és férjem csak az halála után vett el engem, már nem éppen fiatal korában. Ekkor örökölte jóval idősebb bátyja vagyonát, de talán annak mosolytalanságát is. Csak akkor vidult fel, ha Bicét az ölében tartotta, és a kislány apró kezei a szakállában turkáltak.

Ita asszony úgy érezte, hogy ismét elérkezett a helyeslés pillanata. Jól ismerte Falconet, nyugodt lélekkel meger síthette az elhangzottakat.

- Bizony, furcsa, magába zárkózott ember volt szegény férjed!

- És rigolyás, hidd el, kedvesem, ez a helyes kifejezés, rigolyás! - kiáltott fel a bárón. - Érthetetlen szeszélyei voltak. Amikor milánói házunkat nagyobbítottuk, hogy Pietro vagyonokat ér képgy jteményét méltó keretben helyezhessük el, az egyébként oly jó ízlés ember rögeszmésen ragaszkodott hozzá, hogy egy közönséges faliorát akasszon fel egy gemmagy jteményt tartalmazó szekrényke meg egy valódi Giorgione-vázlat közé! Ez a faliora azóta is rengeteg bosszúságot okozott nekem ... A mostani fejfájásomnak is ez az oka ...

- A faliora? - csodálkozott Ita asszony. - Nem értem. A bárón közelebb hajolt barátnéjéhez, és halkán folytatta:

- Várj csak, Ita. Tudod, honnan származik az a fahóra? A férjem emberkerül bátyjának fiatalkorában volt egy romantikus szerelmi regénye. Életre-halálra szeretett egy tiroli lányt, valami órásmester lányát. Feleségül azonban nem vehette, hogy miért, magam sem tudom. Pietro talán részletesebben ismerte a történetet, de nekem sohasem volt hajlandó beszélni róla. Tény az, hogy Guglielmo, a sógorom, sohasem nősült meg, és nagy vagyona ellenére egy cellái ridegség, félig üres lakásban lakott, ahol a puszta falakon mindössze ez az ingaóra díszelgett. Nos, a faliorát ez a tiroli lány küldte neki emlékébe, Guglielmo pedig az öccsére, az én szegény férjemre hagyta örökül egész vagyonával együtt. A vagyonnal kapcsolatban azt hiszem, nem voltak kikötései, az órát azonban Pietro különös kegyeibe ajánlotta.

Ita asszonynak torkán akadt a hűsítő ital:

- Egy órát? Egy közönséges faliorát? - ismételte többször is. A bárónak láthatólag igen jólesett Ita szokásosnál is nagyobb érdeklődése.

- Ugye, furcsa? - kérdezte méltatlankodva, és szenvedve dörzsölgette halántékát. - Hát még ha tudnád, mennyi bosszúságom van most is ezzel az órával. Férjem végrendeletében Bicét jelölte meg az óra tulajdonosának, és azóta jobban dédelgeti, mint egy királyi ajándékot. Elismerem, hogy az óra pontos, jó kézre vall, de amit Beatrice megvalósított velem, az egyszer en példátlan...

Rosina bárónőnél megállíthatatlanul dől a panasz. Hogy csak a közelmúltban rendezett be egy gyönyörű új leányszobát Bicének, csupa arany és mozaik minden egyes darab bútora, a kandallóra pedig borostyán oszlopú, remekbe készült órát tétetett. És Bice mindenáron ebben a nemes ízléssel berendezett szobában akarja elhelyezni az ócska faliorát...

- Márpedig ha Bice egyszer valamit a fejébe vesz... - szúrta közbe Ita asszony.

- Akkor véghez is viszi! - fejezte be Rosina a megkezdett mondatot.
- Csökönyös és önfejű teremtés... O, de sok bajom lesz még veled az életben ...

A bárón b l feltartóztathatatlanul ömlött a panasz: hogy Bice nemcsak nyakas, de különös teremtés is. Más lányban tizennyolc éves korára már kifejlődik annyi női hiúság és tetszeni-vágyás, hogy többet törődjék a külsejével, a frizurájával, a toalettjével, még ha olyan tagadhatatlanul csinos is, mint az ő lánya. De Bice? Kigúnyolja a legötletesebben bókoló gavallérokat is, unatkozik mellettük, s ha csak szerét ejtheti, kibújik minden meghívás, vendégeskedés elől, és visszahúzódik a szobájába. És ott mit csinál? Talán ábrándozik, piperézi magát, vagy a barátával társalog? Dehogy, olvas. S t! Bújja a könyveket - tanul.

Ita elérkezettnek látta az időt, hogy ismét helyeseljen. Igen, amikor a múlt héten Agostino, az unokaöccse, egy sétakocsizás alkalmával velük tartott, Bice rá se hederített, pedig kiváló képességű fiatalember, a kancellária titkára, nagy jövő áll előtte ...

- Itthon meg alaposan kifigurázta szegény fiút - egészítette ki Falconené s kijelentette, hogy bármelyik könyve többet ér, mint ezek az „üresfejű gavallérok”. Amióta pedig Pietro itthon tanul, is be-bejár az órákra.

- Rosina - kapta fel a fejét Ita asszony -, nem a tanár kedvéért jár az órákra Bice? Láttam a múltkor a tanárt, nagyon jóképű fiatalember.

A bárón egy pillanatra elnémult, aztán bosszúsan legyintett:

- Az én lányom, Beatrice Falcone, és egy éhenkórász tanár? - kérdezte gőgösen. - Attól tartok, kedvesem, hogy a fantáziád néha túl élesen működik. - Idegesen simogatta a

halántékát, és bármennyire is igyekezett titkolni, Ita látta, hogy megjegyzése szöveget ütött a bárón fejébe.

- Igyunk egy kis hideg frissít t - mondta aztán bizonytalanul, és megrázta az asztalra készített ezüstcseng t.

A kisszalón ajtajában csinos, fiatal szobalány jelent meg, de jóformán még be sem lépett, amikor a bárón ingerülten rászólt:

- Nem neked csengettem, Tina! Mikor tanulod meg, hogy az egy csengetés Ricardónak szól?!

- Szíves engedelmevel, baronessa - mondta a lány -, Ricardo nem jöhet. A signorina szobájában segédkezik. Egy kampószöveget er sít a falba.

Falconené ingerülten kelt fel a karosszékb l, és fel-alá járkált a szobában. Id nként a barátn jére tekintett, szemjátéka azt látszott mondani: „Megint az a nyomorult óra! Ugye, megjövendöltem, hogy még sok bajom lesz veled.” Forrt benne a méreg. Tina csendes kárörömmel figyelte.

- Mit állsz még itt? - kiáltott rá dühösen a bárón . - Hozz azonnal hideg frissít ket, és mondd meg a signorinának, hogy kéretem.

A lány narancsszörpöt és cinzanót hozott egy hatalmas ezüsttálcán, és sietve ment Beatrice szobájába.

Tinának nagyon tetszett a kisasszony új szobája. Csupa arany, csupa ragyogás, fény és pompa. Kicsit furcsállotta ugyan, hogy a signorina ebben az el kel környezetben akarja tartani a megboldogult uraság ócska óráját, de mert nagyon szerette Beatricet, s legalább ennyire utálta a bárón t, lelke mélyén mégis helyeselte a szoba átrendezését. Ricardo már leszállt a létráról, és néma elragadtatással bámult a signorinára, aki ujja hegyével éppen meglendítette az óra ingáját. Az öreg szerkezet kifogástalanul m ködött, finom, egyenletes tiktakolása mindannyiuknak mosolyt varázsolt az arcára.

- Most aztán versenyezhetnek! - mutatott Bice a szemközti kandalló aranyozott órájára. - Én persze már döntöttem - tette hozzá nevetve -, és az öreg órának adom a palmát. Nemcsak kedvesebb, de

okosabb is, mint az a hívatlan vendég ... Hát még a története ... Majd egyszer elmesélem ... Most pedig még egyszer köszönöm a segítségét, Ricardo.

Siet s mozdulattal megigazította kissé borzas haját, s a következő percben már a szalon ajtaján kopogott.

- Elnézést kérek, édesmama, Ricardóért - nézett a bárón re, aztán kislányosan kedves bókkal köszöntötte a vendéget. - Létrára mászni, és szöveget beverni, megítélésem szerint férfimunka, nem szólva arról, hogy én már akkor is szédülök, ha egy létrát megpillantok ...

- Ezt nem is veszem rossz néven - felelte Falconené kissé megenyhülten -, csak azt kifogásolom, mire való ez az egész szögbeverési história?

Bice tanakodva nézett hol anyjára, hol Clariccininéra. Irtózott anyja szemrehányásaitól, panaszaitól és sajátságos vitakozási módszerét l, melyben végs érvként mindig a fejfájására való hivatkozás szerepelt. Lehorgasztott fejjel, kicsit durcásan hallgatott, és mint kislány korában, szórakozottan morzsolgatta a nyakláncán lógó kis zománcmadonnát. Olyan bájos volt édesdeden kerek arca, ragyogó fekete haja, s r szempillákkal árnyékolt szeme, hogy Ita asszony Agostino mell zését is hajlandó volt megbocsátani neki.

- Tudja, Ita néni - fordult hozzá Beatrice -, az én édesmamámnak egyénileg kialakult ízlése van, ami, sajnos, nem teljesen egyezik az enyémmel. Mama az aranyozott, pompás bútorokat kedveli, én meg a nagyon egyszerű eket. Most is azért az öreg tiroli óráért haragszik, amit papa hagyott rám, egy szép romantikus történettel egyetemben. Papa azt is a lelkemre kötötte, hogy ha férjhez megyek, az órát vigyem magammal. Kétszeres okom van tehát arra, hogy csak valami nagyon egyszerű lakásról ábrándozzak...

- Te csak ne ábrándozz semmiféle egyszerű lakásról! — csattant fel a bárón . - A mi köreinkben nem lakásban, hanem saját palotában,

legrosszabb esetben saját házában szokás lakni! Verd ki a fejedb l az efféle ostobaságokat!

Ita asszony tapsolni szeretett volna örömeiben. No lám, a kis Bice talán mégsem csupán tudásszomjából látogatja öccse óráit! A fiatal tanár meg a szerény lakás terve között lehet némi összefüggés. Úgy látszik, a romantikus óratörténet mintájára egy újabb romantikus szerelem szöv dik a Falcone palotában!

Ita asszony nem tévedett, valóban egy meghatóan szép szerelem fuvallata járta át a Falcone-palotát. Csakhogy ebben

az id ben még maguk a szerelmesek sem voltak tisztában érzéseikkel, s ha ket kérdezték volna meg kettejük kapcsolatáról, a leg szintebben tiltakoztak volna az effajta felfedezés ellen. Ekkor még csak a kölcsönös rokonszenvnél tartottak, amibe csak itt-ott vegyültek egyéb halvány jelei egy majdan kibontakozó szerelemnek: az érdekl désé, a tiszteleté és a fiatalságukkal együtt járó kíváncsiságé.

Lorenzo már második hónapja tanította Pietro Falconet, amikor Beatricével megismerkedett. A heti háromszori órák alatt lelkiismeretesen foglalkozott növendékével. Egyre több kedvvel és hévvel válaszolt az érdekl d fiú számtalan kérdésére. Pietro nagyon is különbözött eddigi gazdag tanítványaitól, a tábornok széllelbéelt fiától, vagy az unatkozó dilettáns fest n t l. Pietro érdekl désé mély volt és szenvedélyes, amely termékenyít leg hatott a fiatal tanárra: újabb összefüggések felismerésére, bonyolult viszonylatok feltárására ösztönözte.

Pietro a tanórák után lelkesen számolt be n vérenek a tanultakról, és nem gy zte dicsérni tanárát, akit fiatalos rajongással már-már hajlandó volt eszményképének tekinteni. Jóllehet keveset tudott Lorenzo magánéletér l, sejtette, hogy sz kös anyagi viszonyok között él, s ez a szegénysége és nagy tudása közötti vélt ellentét csak öregbítette a fiatal tanár tekintélyét. Pietro gyengéden szerette n vérkóját, legf bb bizalmasát, és miel tt Bice megismerhette volna Lorenzót, a lány már többet tudott róla, mint bármelyik tanítványa.

Peppini egy napfényes májusi délutánon látta meg el szőr Beatricét, amint a Falcone-palota el csarnokán áthaladva tanítványa szobájába igyekezett. A szemközti ajtó hirtelen kitért, s azon kesztyűt húzogatva Bice lépett ki. Tekintetét kezére szögezve, könnyed, libeg járással haladt a bejárat hatalmas kapuja felé. Lorenzo félreállt az útból, fejét udvariasan megbiccentette, és legszívesebben utánafordult volna, hogy a vonzó jelenséget alaposabban megnézhesse. Úgy érezte azonban, hogy ebben az elkel környezetben mindenhol szigorú, ellenrz tekintetek veszik körül, merev lassúsággal lépkedett tehát a Lorenzo szobája felé vezető folyosón, s azon töprengett, ki távozhatott egyedül kora délután a palotából, ilyen otthonos biztonsággal és mégis túlszerűen öltözve. Nem is sejtette, hogy signorina Falconet látta, aki csak a szomszédos házba mehetett kíséret nélkül. Ott lakott anyja vénkisasszony unokahúga, Bice, h séges kíséretje múzeumokban és képtárakban.

Lorenzo nem tett említést tanítványának a találkozásról, Bice azonban vacsora közben megjegyezte:

- Láttam a tanárodat, Pietro. Nagyon komoly embernek látszik. És igen nagy tudásúnak is...

- Ezért fizetjük! - szólt közbe élesen a bárón . - S még hozzá igen jól! - Nem szerette, ha olyan embereket dicsérnek el tte, akik valamilyen módon az alkalmazásában álltak. Úgy vélte, elismerés csak az egyenrangúaknak jár, s a kifizetett pénz minden egyéb érzelm- és véleménynyilvánítás alól felmenti.

Pietro legérzékenyebb pontján sebezve, sért dötten hallgatott. Különben sem szeretett ujjat húzni az anyjával, aki csak nagy nehezen egyezett bele a különórákba, és már sokszor keserítette el szeszélyes tilalmaival. Úgy érezte azonban, hogy elégtétellel tartozik Lorenzónak, és vacsora végeztével félrevonta a n vérét.

- Bice, remek ötletem támadt. Hallgasd meg egyszer Peppini óráját. Akkor hallani fogod, hogy nincs olyan túlságosan megfizetve, ahogyan mama állítja. Akarod?

Beatricének megtetszett öccse javaslata. Apjuktól örökölt szenvedélyes érdeklődésük a művészetek, a képek, szobrok iránt benne rendszertelen és megemésztetlen összevisszaságban gomolygott, és maga is már sokszor érezte szükségét egy összefüggő útmutatásnak. Pietro beszámolója az órákról amúgy is felkeltették kíváncsiságát, kapva kapott hát öccse szavain.

- Igen ám - biggyesztette el aztán száját rosszkedvűen -, de mit mondunk mamának? Tudod, milyen rossz szemmel néz minden könyvet meg tanulást! Fogadni mernék, hogy azt fogja ajánlani, törődjek inkább a hajviseletemmel meg az ékszereimmel, és verjem ki a fejemből a képművészeteket.

- Majd mondd azt mamának - mondta az ötletes Pietro hogy ellenrizni akarod, vajon Peppini elég jól tanít-e a nagy fizetéséhez képest, s akkor biztosan helyeseim fogja, hogy jelen légy a legközelebbi órámon.

A Falcone testvérek kis összeesküvése sikerrel járt. A bárón elismeréssel adózott lánya körültekintettségének, és Beatrice végighallgathatta Lorenzo magyarázatát a soronlevő tárgyról, Leonardo da Vinci művészetéről, s azon belül is a Giocondáról.

Lorenzót kezdetben erősen feszélyezte a lány jelenléte. Amint a szobába lépett, azonnal felismerte, s legnagyobb rémületére érezte, hogy elpirul. Zavarát az okozta, hogy az elmúlt két nap alatt többször is eszébe jutott a Falcone-palota vesztibüljében látott fiatal lány, s a viszontlátást heves szívdobogás kísérte. Félszeg udvariassággal köszöntötte Bicét, aki szerényen engedélyt kért, hogy jelen lehessen az órán, és intett, hogy foglaljon helyet. Lorenzo úgy vélte, érti a signorina látogatását: a tábornok is bejött egy-egy órára, s fontoskodva tett fel ostoba kérdéseket a fiatal tanárnak, hogy - mint mondotta - alaposan levizsgáztassa. Beatrice azonban szótlanul ült öccse mellett, érdeklődve hallgatta Pietro kérdéseit és Peppini válaszait, aki szokása szerint lassanként belemelegedett a magyarázatba, és csillogó szemmel, szónoki

lendülettel ecsetelte a Gioconda magával ragadó szépségét, e szépség szinte titokzatos erejét.

Beatrice mind odaadóbban függesztette tekintetét Lorenzo arcára. „Milyen okos, milyen nagy tudású, milyen lelkes” - gondolta, amint füle szomjasan itta a fiú átforrósodott hangját. „S olyan világosan, szabatosan fejezi ki magát, mintha matematikát oktatna!”

- Meghallgathatom máskor is, tanár úr? - kérdezte az óra végeztével, és ismeretlen öröm borzongatta, amikor Lorenzo készségesen helyeselt, s kissé esetlenül meghajolva hozzátette:

- Különös megtiszteltetés a számomra, kisasszony! Bicinének igen nehezeére esett, hogy vacsoránál tettetett tárgyilagossággal számoljon be anyjának délutáni tapasztalatairól. Azt mondta, hogy a tanár valóban elég jól képzett ember, bár egyes kérdésekben, úgy emlékszik, édesapjának más volt az álláspontja. Peppini például a Giocondát tartja Leonardo legtökéletesebb alkotásának, szegény papa viszont a Hermelines hölgy mellett tört pálcát. De persze egyéb, ha nem is alapvető esztétikai véleménykülönbséget is vélt felfedezni a két felfogás között, s ezért szívesen hallgatná meg a következő órát is.

A bárón csak fél füllel hallotta Bice beszámolóját, és szórakozottan bólogatott. Cavalliere Rossi járt az eszében, egy javakorabeli „gentiluomo”, aki miután elspekulálta teljes vagyonát, hevesen tette a szépet a hiú Rosinának.

Lorenzo és Bice tehát Rossinak köszönhette, hogy a m. vésettörténet-órák ezentúl hármashatban zajlottak le. Az órák nemcsak egyre érdekesebbek, de egyre hosszabbak is lettek, az esztétikai kérdések mellett világnézetiek, s a tananyagot kívül a magánéletet érintő témák is felmerültek. Beatrice örömmel hallgatta Lorenzo fejtegetéseit, és úgy érezte, hogy új barátja szavai nyomán egy ismeretlen világ kapui tárulnak fel elé. Pietro túl boldog volt: nem vértéje igazolva látta rajongását, és talán osztozott is elragadtatásában.

Falconenének végül mégis szemet szűrt a testvérek „összeesküvése”. Egy este, amikor a nagy ebédlő gazdagon terített asztala mellett már

vagy egy fél órája hiába várta gyermekeit, ingerülten utasította Ricardót, hogy azonnal keresse meg ket, és tálaltasson. Ricardo zavarában kikottyantotta, hogy Beatrice kisasszony és Pietro fiatal úr a vesztibülben beszélget Peppini tanár úrral. A baronessa valódi fejfájást kapott mérgében, és hamarosan belép gyermekeit élénk szemrehányásokkal fogadta.

- Alaposan elkapattátok ezt a tanárt! Bice egyenrangúként cseveg vele, te pedig - fordult a fiához - istenítéd, mint valami rendkívüli lényt!

Az érzékeny Pietro lehorgasztotta a fejét, és feltör könnyeit nyeldeste, n vére azonban igyekezett nyugodtan válaszolni.

- Nem kapattuk el, édesmama, annál kevésbé, mert nem is engedné, hogy elkapassuk. Kit n ember, és mindannyian hálásak lehetünk neki, hogy idejét és tudását ránk pazarolja.

Rosina agyát előntötte a vér. Ilyenkor gátlástalanul mindent kikiabált, ami a nyelve hegyére jött, és utólag alig gy zte kimagyarázni, mit is akart mondani valójában.

- Azt mondod, hogy tudás? Meg hogy ránk pazarolja? Vegyétek tudomásul, hogy Cavalliere Rossi kisujjában több tudás van, mint a ti egész tanárotokban! De nektek plebejus ízlésetek van, és plebejus véretek, mint az apátoknak, aki a sajtüzleten meggazdagodott családjával együtt a m gy jt szerepében tetszelgett; Rossival meg udvariatlanul bántok, ahelyett, hogy ...

- Talán ne keverjük bele Rossi urat sem a családi dolgainkba, sem Pietro tanulásába - mondta hidegen Bice. - Ez mama magánügye, amihez nekünk semmi közünk sincs.

Lánya utolsó szavaira Falconené maradék önuralmát is elveszítette. Felugrott, és magából kikelve kiparancsolta a szobából gyermekeit, aztán Tinát és Ricardót hordta le, rájuk zúdítva mindazt a szidalmat, amit az ebédl b l szótlanul távozó testvérek már nem hallhattak. Fogadkozott, hogy majd megmutatja, ki az úr a Falcone-palotában, hogy nem t r lázadást a saját fedele alatt, és az ajtókat csapkodva vonult vissza

elsötétített hálószobájába, ahol a hideg borogatások némileg lecsillapították mérhetetlen dühét.

Annyira már ismerte a lányát, hogy egyszer tilalommal nem megy semmire. Bice mindenképpen meg fogja találni a módját, hogy a m vészettörténeti órákon részt vegyen, más tervet kell tehát kieszelnie, hogy a lánya és a tanár között szöv d érzelmek szálaít széttéphesse. Azt ugyanis már világosan látta, hogy Ita Clariccini - akinek szellemi képességeir l egyébként nem volt valami nagy véleménynel - alaposan ráhibázott a Bice óralátogatásai és a tanár személye közti összefüggésre. Hosszas töprengés után elhatározta, hogy azokban az órákban, amikor a tanár a Falcone-palotában tartózkodik, különböző ürüggyekkel eltávolítja hazuról Bicét, természetesen a véletlen látszatát keltve. Olyan indokokat eszel majd ki, amelyeket lányának mindenképpen el kell fogadnia.

Másnap a reggelinél igyekezett nyájas hangon csevegni gyermekeivel, érzelmes hürokat pengetett, s emlékeztette ket, hogy rövidesen két esztendeje lesz apjuk halálának, s a fehér carrarai márvány síremlék elkészültét az évfordulóra ígerte a szobrász.

- Holnap délután feltétlenül el kell mennünk a m termébe - fordult egyenesen Bicéhez -, kíváncsi vagyok a véleményedre.

Beatrice nem is sejtette a m teremlátogatás valódi rugóit, és készségesen engedelmeskedett anyjának. Mindig elérzékenyülten gondolt zárkózott, mogorvának t n apjára, aki a maga szemérmes módján, ügyetlen gyengédséggel simogatta volt haját és örömt l kipirult arcocskáját.

A m teremben Cavalliere Rossi is megjelent, és meglepetést színelve örvendezett a kellemes véletlennek, ami lehet vé tette a Falcone-hölgyekkel való találkozást. Egy szök kutat akar rendelni a mestert l, mondotta, új házacsckája kertjébe, s az az eredeti ötlete támadt, hogy a vizet ne tritonok, tengeri szörnyek fecskendezék a medencébe, hanem egy kagylón álló Minerva korsójából csobogjon. A szobrász elszömyedve hallgatta a Cavalliere zagyva és tudatlan

fecsegését, segílyt kér pillantásokat vetett a legyez jével mosolyogva játszadozó Bicére, és udvariasan közölte, hogy nem áll módjában egyel re megbízásokat vállalni, még ilyen eredeti elgondolások alapján született megbízásokat sem - f zte hozzá gonoszkodva -, mert egy nagy állami megrendelésbe kezd, mihelyt Pietro Falcone síremlékét befejezi.

A legközelebbi m vészettörténet-óra id pontjában a temet be kísértette magát a bárón , de Bice csak akkor jött rá anyja tervszer eltávolítási hadm veletére, amikor két nappal kés bb Ita Clariccinéhez voltak hivatalosak egy jótékony célú el adás részleteinek megbeszélésére. Bice felháborodottan szidta saját gyerekes jóhiszem ségét, de mivel el z leg megígérte az el adáson való részvételét, kénytelen volt elmenni. Már útra készen állott szobájában, amikor Tina közölte, hogy a bárón nek váratlan látogatója érkezett, és kéri, hogy a signorina induljon el egyedül, a hintót azonnal küldje vissza, mert ahogy teheti, maga is rögtön utána megy. Bice rosszkedv en lépett ki a szobájából, s egyenesen nekiütközött a Pietróhoz igyekv Peppini-nek. A fiatal tanár mérhetetlen zavarba jött, két kézzel ragadta meg Bice feléje nyújtott kezét, és izgatottan kérdezte, hogy megbántotta-e a signorinát, amiért mostanában nem szerencsélteni a m vészettörténet-órákon.

Bice élénken tiltakozott, egyéb elfoglaltságaira hivatkozott, és buzgón bizonygatta, hogy a tanár úr órái felejthetetlenek a számára, hogy rengeteget tanult t le, és alig várja, hogy megint meghallgathassa az el adásait. Id közben Pietro is hozzájuk csatlakozott, mert szokása szerint eléje jött szeretett tanárának, és azt javasolta, hogy a legközelebbi órára tervezett múzeumlátogatáson n vérkéje is vegyen részt. Öröme határtalan volt, hogy Bice els szóra elfogadta ajánlatát.

Talán csak Peppini volt boldogabb Pietrónál. Már napokkal ezel tt rádöbbsent, hogy azt a furcsa, kínzó s egyben boldogító érzést, amely hajnalig sem hagyja elaludni,

szerellemnek hívják, hogy minden sejtjét átítatja a Beatrice Falcone iránt érzett vágyakozása, és mint az itáliai nap forróságától szomjazó vándor a forrásvízre, úgy kívánczik Bice látására.

Bice is felzaklatva szállt be a palota eltt várakozó hintóba, hogy Clariccininéhez menjen. Mind a mai napig, valahányszor Lorenzo eszébe jutott, igyekezett elhítenni magával, hogy csak a nagy tudású mvészettörténész érdeklí Peppini személyében, mint ahogy a fiatal tanár is csak tanítványa nverét látja benne. A váratlan találkozás azonban mást mutatott. Lorenzo önfeledten ragyogó arcában, mint valami drága tükörben ismerte fel saját érzéseit, és emlékezete sohasem érzett boldogsággal idézte fel újra és újra elragadtatott hangját, kislíúszavarát és tekintetének könyörgfényét. Beatrice alig hallotta a csacsogó, tervezgetársaság zsvaját, szórakozottan felelgetett a hozzá intézett kérdésekre, és révedezmosollyal bólogatott. Buzgalmában, hogy érzéseit elne árulja, engedelmes kislánynak mutatkozott, és anyja diadalmas mosollyal jutalmazta a hangadó Rossihoz intézett csaknem barátságos szavait. A Cavalliere felbátorodva, lármás szívélyességgel hívta meg harmadnapra az egész társaságot, hogy azmonzai nyaralójában tartsák az első próbát.

- Mondhatom, meg lesznek elégedve a hölgyek - harsogta. - A monzai dombokról pompás kilátás nyílik, szl kborítják a tájat, a házkörül topolyafák és lucfeny k illatoznak. Signorina Beatrice megjelenése, pedig egyenesen bearanyozná az én szerény nyaralóm fehér falait és piros tetejét.

Rossi b beszéd sége felrázta álmódosásából Bicét. Habozás nélkül azt válaszolta, hogy pénteken nem vállalkozik semmiféle aranyozásra, mert más elfoglaltsága van: megígérte az öccsének és tanárának, hogy velük tart a múzeumba.

A bárón idegesen megrázkódott, mintha jeges vizet zúdítottak volna a nyakába. Hát sohasem hagy fel ez a makacs lány az önállószkodásával?

- És ha megígérted? - csattant fel a hangja. - Majd elmegy Pietro egyedül a tanárával! Ebben az esetben az ígéret nem számít...

- De én magamnak is megígértem, édesmama - mondta Bice szelíden, ám olyan határozottan, hogy a bárón jobbnak látta tovább nem élezni a vitát, és elhatározta, hogy majd csak négyszemközt számol leányával engedetlenségéért.

Amint beszálltak a kocsiba, azonnal szemrehányásokkal halmozta el, felhánytorgatta sért modorát, élesnyelv ségét, és Rossi kiváló tulajdonságait magasztalta.

- Neked többet ér egy fizetett koldus társasága, mint Milánó legel kel bb emberéé? - kérdezte ingerülten. - Hiszen annak a tanárnak még egy tisztességes ruhája sincsen... Kíváncsi vagyok, mit csinálsz, ha ismer sökkel találkozol a képtárban?

- Mindenesetre udvariasan üdvözlöm ket - felelte Bice tárgyilagosan. - Bár azt hiszem, nem nagyon kell attól tartanom, hogy a mi ismer seink olyan sokat forgolódnak a múzeumokban. Ami pedig Peppini ruházatát illeti, valóban csak ott fejt ki fény zést, ahol a mi ismer seink szerénységükkel hivalkodhatnak: az okosságában és a tudásában.

Falconené nem talált szavakat lánya felháborító megállapítására. Összezárta keskeny ajkát, és elhatározta, hogy gyorsan véget vet a Peppini-féle idillnek.

Ennek a napnak az estéjén Lorenzo nem sokat dolgozott. Készül könyve Leonardo da Vinci munkásságának milánói esztend it ölelte fel, amikor a nagy fest , tudós és feltaláló Lodovico Sforza udvarában tartózkodott, és a Santa Maria della Grazié-kolostor freskóit alkotta meg. Igen, ma nehezen, inkább sehogy sem ment a munka, írt, törölt, írt, s megint törölt, a máskor oly élvezetes írás ma csupa kínlódás és szárnalmas dadogás volt csupán.

Hirtelen elhatározással lecsapta a tollat, és kiment a házból. A macskaköves udvaron többen üldögéltek, és szívták az enyhe esti leveg t. Lorenzo halkán köszönt, a csendesen pipázgató Grilli apó mellé

telepedett, és jólesett neki, hogy az öreg nem zavarja, mintha csak érezné, hogy a fiú gondolatai és érzései valahol messze kalandoznak. Az öreg szöv munkás szinte apai szeretettel csüngött Lorenzón, s a fiatalember is szintén ragaszkodott öreg barátjához. Gyakran beszélt neki terveiről, munkájáról, és Grilli részvevőként bólogatott, vagy ingerülten mormogott, ha a tábornok vagy a mázolgató bankámé házában szerzett tapasztalatairól számolt be. Egy alkalommal a Falcone-palota belsejét is leírta. Oly pontosan és élethűen ábrázolta arannyal és márvánnyal hivalkodó falait és berendezését, a libériai szolgazemélyzetet, az udvaron várakozó díszes hintót és a házban uralkodó rideg légkört, hogy az öreg szöv munkás, aki sohasem járt még efféle palotában, elgondolkozva vette ki szájából a pipát, és azt mondta, hogy bizony nem szeretne olyan helyen lakni, ahol csak a test melegszik, de a lélek megfagy.

Lorenzo a csillagos eget bámulta, túlradó szívvel és oly mereven, hogy halvány világuk összemósódott szeme előtt, s e tündéri fényességben Bice édes vonásai bontakoztak ki. Megbízóltan meredt a képzelet alkotta jelenségre. Térdre szeretett volna borulni, mint kisfiú korában a San Ambrogio-dóm egyik mellékoltára előtt, amikor gyermeki fantáziája inteni látta a szelíd mosolyú Mária-szobrot. S mint egy pogány imát, félhangosan suttozta:

Ki nézi téged, nagyobb gyönyört nem óhajt:
édes vágy hull szívére és szemére -
nem érti azt, ki nem láthatta még téged.¹

- Mit mondogatsz, fiam? - tette a vállára kezét Grilli.
- Dante szonettjét Beatricéhez - felelte Lorenzo.

¹ Képes Géza fordítása.

- Beatricéhez - ismételte elgondolkozva az öreg. Lassan szívogatta a pipáját, aztán nehézkesen felkelt, és indulni készült. Egy helyben topogott, hümmögött, habozni látszott.

- Azt mondják - szólalt meg végül -, hogy Dante nagyon boldogtalan ember volt. Beatrice sohasem lehetett az övé. Talán csak a túlvilágon ... - s aggódó hangon még annyit tett hozzá: - Azt szeretném, ha te boldog lennél, fiam.

A hold tányérja most emelkedett a Pagano utca házacskái fölé. Lorenzo két tenyerébe temette arcát, és arra gondolt, hogy talán sohasem lesz boldogabb, mint ezen a tiszta éjszakán.

Az udvaron nesztelen léptekkel fehér dca osont keresztül, a virágzó magnóliák illatát hozta a langyos fuvallat. Az éjszaka békés volt, der s, és a boldog másnap ígését kínálta. Lorenzo félálomban botorkált végig az udvaron, és ajkán az a kisfiúsán elragadtatott mosoly fénylett álmában is, melyet Beatrice b völt rá. „Ki nézi t, nagyobb gyönyört nem óhajt...”

Lorenzo már hajnalban talpon volt, tett-vett, a szokásosnál több gonddal borotválkozott és fésülködött, mint valami vizsgára induló diák.

- Készülsz valahová, édes fiam? - kérdezte édesanyja, akinek felt nt a korai felkészés és Lorenzo nyugtalansága.

- Iskolai szünet van - felelte -, de képtárba megyek a tanítványaimmal ..., illetve Pietro Falaméval..., azaz a Falcone testvérekkel, mert tulajdonképpen Beatrice nem is a tanítványom ..., hiszen ...

Zavartan elhallgatott. Peppininé átható pillantást vetett a fiú izgatott arcára, és megcsóválta a fejét. Nagyon is jól ismerte ahhoz Lorenzót, hogy zavarából és nyugtalanságából ne következtessen valami rendkívüliire. Szótlanul tette eléje a szerény reggelit, kétszer is lekefélt a fiú kabátját, és búcsúzásakor jobbról-balról megcsókolta.

- Vigyázz magadra, kisfiam! - mondta, mint Lorenzo kisiskolás korában, és a fiú engedelmesen, de mosolyogva felelte:

- Igen, mama, vigyázni fogok.

Szinte futva tette meg a hosszú utat a Pagano utcától a múzeumig. A képtár még jóformán üres volt, csak az öreg terem rök bóbiskoltak botjukra támaszkodva.

Lorenzo a hatalmas, márvánnyal borított, oszlopos el csarnokban várakozott, szíve irgalmatlanul vert, és szünet nélkül a bejáratot figyelte. Nem kellett sokáig várnia, a Falcone testvérek pontosak voltak, és arcukon valami ünnepélyesen komoly kifejezés látszott. Lorenzo maga is érezte ennek a kivételes helynek s a kivételes találkozásnak a jelentőségét. Ez megkönnyítette a beszélgetés megindulását, amit 1 tegnap még er sen tartott.

Lassan megindultak a Tizian-terem felé, mert megbeszélték, hogy a mai múzeumlátogatást kizárólag az képeinek szentelik. A hatalmas kompozíciók el tt teljesen elmúlt Lorenzo nyugtalansága, itt, e nagyszer m alkotások között otthon érezte magát. Felhívta Beatrice és Pietro figyelmét a témák gazdagságára, a képek ragyogó színeire, mozgalmasságára, formáira, és a szépség tartalmának változó, de mégis örök voltáról beszélt.

- Az életet az igazság és a szépség két principiumának kell áthatnia, s eljön az id , amikor a pénz és rang uralma megsz nik a földön, és az igazság és szépség elfoglalja méltó helyét az emberek szívében és agyában. - Hangját er s indulat f tötötte, s csak amikor elhallgatott, döbönt rá, hogy Beatrice és Pietro magukra vonatkoztathatják szavait, s - félreérthetik.

De nem értették félre. Pietro megragadta Lorenzo kezét, és arra kérte, folytassa fejtegetéseit, Beatrice pedig ráemelte tekintetét, és halkán azt mondta, hogy k hárman túl korán születtek, egy kés bbi, boldogabb korban kellene élniük, amikor a pénz és rang elt nik a világból, és nem ékel dik ellenségesen az emberek közé.

Lorenzo megrendültén hallgatta a leány szavait. Hát a gazdagság is éppoly teher lehet, mint a szegénység? Beatrice is érzi, és bajnak érzi a kettejük között emelked társadalmi válaszfalat? Hiszen akkor ez a

gondolat összekapcsolja ket, és éppen azt jelenti, hogy érzéseik túlcsapnak a közjük állított mesterséges gáton!

Pietro most döbönt rá, hogy n vérét és tanárát nem csupán a rokonszenv, hanem annál mélyebb és bonyolultabb szálak kötik össze, és meghatottan, szorongó szívvel nézett rájuk. Egymás mellett álltak, kipirultan, elfogódottan, mint valami ifjú jegyespár; szótlanságukban a teljes egyetértés tükröz dött.

- Indulnunk kell - szakította meg a csendet Pietro -, ha nem érünk haza id ben, a mama ...

Vontatott léptekkel mentek a kijárat felé. A fényes, fekete hintó, az eléje fogott pompás fehér lovakkal már várta a Falcone testvéreket. Beatrice felajánlotta, hogy hazaviszik Lorenzót, de a fiatalember hevesen tiltakozott. A közelben van dolga, különben sem akar a terh kre lenni. Az igazi okot természetesen nem mondta meg: irtózott a libériás kocsis és a merev ábrázatú lakáj talpnyaló g gjét l, úrn jükkel azonosuló szolgai megvetését l.

- A közebe viszontlátásig! - búcsúzott Beatrice melegen, és a türelmetlen lovak már rántották is magukkal a bárón címerével ékes hintót.

A közebe viszontlátásból azonban nem lett semmi. Még ugyanezen a napon a Falcone-ház egyik lakája jelent meg a Pagano utcában. Sujtásos öltözete kihívóan hatott a kopott kis házak között. Mogorva arckifejezéssel lépkedett végig az oleanderekkel szegélyezett udvaron, és egy vastag borítékot nyomott a konyhaajtajukban álldogáló Lorenzo kezébe.

- Nem várok választ - mondta, és kurta f biccentéssel sarkon fordult.

Lorenzo izgatottan forgatta kezében a címzés nélküli, elefántcsontszín borítékot. „Beatrice!” - volt az els gondolata, és remeg kézzel keresgélt kés után, hogy a lepecsételt levelet felvágja. Boldogító, zavaros és ködösen gomolygó érzések lettek úrrá rajta,

szerelemre, szép szavakra szomjasan bontotta fel a borítékot, amelyb 1 néhány bankjegy és egy kártya esett ki. A kurta levélben ez állt:

„Baronessa Rosina Falcone köszöni Peppini tanár úr eddigi fáradozását, és mellékelten küldi az e hónapra járó teljes tiszteletdíját. Szolgáltatásra a jöv ben - a család elutazása miatt - nem tart igényt.”

Lorenzo arca lángba borult. Szégyenkezése nagyobb volt fájdalománál. Elküldték, mint valami rossz cselédet, s , az ostoba, még szívrepesve vette kezébe a megalázó levelet. Tehetetlen düh és mardosó önvád fojtogatta, földhöz csapta a levelet is, a pénzt is, és indulatai csak akkor csillapodtak, amikor anyja kis falitükrében megpillantotta feldúlt arcát és zilált haját.

„Nem - gondolta kijózanodva -, nem fogok összetörni és kétségbeesni a baronessa gonoszsága miatt!” Örült, hogy édesanyja nem volt itthon a lakáj érkezésekor, zsebre vágta a pénzt és a levelet, és az ablakhoz állt, hogy a kitért ablakon beáramló alkonyi leveg leh tse. A vörös gömbként alászálló napot nézte, amely most érte el a messzi dombhátak hullámos vonalát. Már csak arra gondolt, Beatricét nem láthatja többé. „Lehetetlen..., lehetetlen ...” - ismételtette magában, és olyan vad félelem szorongatta, hogy már-már rohanni akart a leányhoz.

Ekkor hallotta meg anyja siet s lépteit, és ez magához térítette. Mi mindent ígért ennek a drága, tör dött asszonynak! Nyugalmat, anyagi függetlenséget, der s öregkort. Nem kínozhatja még a saját bajával is! És már higgadtan mondta el a levél tartalmát, és adta át a pénzt Peppininének, akivel hetek óta tervezgette, hogy rendes bútort vesznek a szüette, ócska helyébe.

Mire asztalhoz ültek, már teljesen lecsillapodott. Anyja a párolgó ételt meregette ki a lábából, mikor az ajtón halk kopogtatás hallatszott, Tina lépett be, Falconeék szobalánya.

- Levelet hoztam a tanár úrnak - nyújtott át egy

borítékot, és kedvesen fontoskodva, titokzatos ábrázattal hajolt Lorenzóhoz: - Ostiába utazunk, hosszabb időre. A signorina azeltt szeretett ott tartózkodni, mert naponta bejárhatott Rómába. Legalábbis tavaly mindig a Fórumot járta Pietro fiatalúrral, meg latinul is tanulgatott, hogy a régi feliratokat megértse.

Peppininé értetlenül hallgatta a pergamenzavú Tinát, és helyetl kínálta, amit a lány csiklandósan nevetve utasított vissza.

- Még csak az kellene, hogy ilyen sokáig elmaradjak! Titokban jöttem, San Ambrogio óvjon, hogy a baronessa megtudja! - Köszönt, és kisurrant az ajtón, nesztelenül, mint egy tilosban járó egérke.

Lorenzo izgatottan bontotta fel és olvasta a rövid levelet. Beatrice írta, Pietro és a maga nevében búcsúzott, és közölte, hogy anyjuk akaratából holnap elutaznak. Mindketten nagyon szomorúak, de remélik, hogy hamarosan visszajöhetnek Milánóba. A levél utolsó mondatát kétszer is aláhúzta: „Ahogy megérkezünk, ismét hírt adunk magunkról, h tanítványai: Beatrice és Pietro.”

Lorenzo arca felderült, többször is elolvasta a levelet, és a finom, apró betűs írás, mint valami jótékony gyógyszer járta át minden sejtjét. Beatrice elbúcsúzott tőle, Beatrice a viszontlátásról beszél.

- Valami jó hír van a levélben, édes fiam? - kérdezte reménykedve Peppininé.

- A tanítványaim búcsúznak tőlem, anyám - felelte halkán.

Az öregasszony fürkészve nézett Lorenzóra.

- Hiszen csak egy tanítványod volt, fiam!

- Ketten voltak - rázta meg a fejét Lorenzo. - A fiú, Pietro és a nővére, Beatrice Falcone. - Olyan édes szomorúsággal és áhítattal ejtette ki a lány nevét, hogy Peppininé nem kérdezősködött tovább. Megsimogatta fia puha fekete haját, aztán ölébe ejtette sovány, agyondolgozott kezét, és maga elé meredt. Ajka apró rándulásain látszott csak, hogy imádkozik.

Beatrice és Pietro nagyon kedvelte az ostiai öreg házat, melyet még nagyapjuk építtetett, főként kereskedelmi céljai érdekében. Apjuk

azonban, m kedvel régész szenvedélyének áldozva, rendbe hozatta, korszer sítette a raktárul szolgáló épületet, és saját költségén ásatásokat végeztetett a közelben fekv ókori Ostia területén. A hagyomány szerint Ancus király alapította a gyorsan felvirágzó várost, Róma kiköt jét a Tiberis torkolatánál. Amikor azonban Claudius császár a Tiberis jobb ágában hatalmasabb kiköt t létesített, Ostia hanyatlásnak indult, régi nagyságáról csak templomai, színháza és fürd i regéltek. Beatrice és Pietro apró gyermekek voltak, amikor az ásatások megindultak, s akkor voltak a legboldogabbak, ha a tavasz egy részét Ostiában tölthették.

A baronessa nem szívesen tartózkodott Ostiában. Hiányzott neki milánói társasága, a város élénksége, forgalma, nem szerette az egyszer , szinte parasztian mesterkéletlen életmódot, amit akarva-akaratlanul Ostia rákényszerített. Unatkozott, nem találta a helyét, s a hazautazást többnyire olyan fejfájások el zték meg, ami a ház valamennyi lakójának életét megkeserítette. Férje halála után afféle kegyeleti kirándulásnak tekintette az ostiai tartózkodást, amely azonban alkalmas volt némi ellen rzésre, elszámoltatásra, az alkalmazottak alapos megtáncoltatására.

Ez évben aztán kapóra jött az öreg ház: elég távol feküdt Milánótól, az „éhenkórász” Peppini lakóhelyét l. A bárón tavalymég rossz szemmel nézte, hogy gyermekei gyakran vonatoznak be Rómába, vagy kocsiznak ki az ókori Ostia romjai közé, de most még ezt is elnézte nekik. Egyrészt azt remélte, hogy ha Bice régészeti szenvedélyének hódolhat, könnyebben elfelejti Lorenzót - másrészt maga is egyedüllétre vágyott, ha Rossi, mint ígérte, valóban náluk tölt egy-két hetet. Bár a ház nem volt fény z en berendezve, a kert narancs- és olajfái, pálmái, ciprusai olyan poétikus környezetet alkottak, amely - Falconené véleménye szerint - feltétlenül alkalmas egy habozó lovag szívének megindítására. A szobákban mirtusz és mimóza illatozott, Tina toszkánai paraszttöltözetben szolgálta fel a reggelit, a ház úrn je pedig frissen fejt tejben mosakodott, hogy fonnyadó b rének üdeségét visszanyerje.

Beatrice és Pietro tehát csaknem akadálytalanul kapott engedélyt a s r római kirándulásokra. Elhatározták, hogy a Fórum Romanum

tanulmányozását folytatják, melyet tavaly az utolsó héten kezdtek meg, s melyet a hirtelen hazautazás szakított félbe. Jegyzetfüzetekkel, könyvekkel felszerelve indultak „felfedez útjukra”, hogy egy-egy márvány lépcs fokon megpihelve beszéljék meg a látottakat, és fogyasszák el diákosan egyszer elemóziájukat. Anyjuk biztosan szörnyülködött volna, ha a Falcone-vagyon két örökösét köröm közül látta volna falatozni, de a Fórumon járkálok, köztük sok-sok külföldi, ügyet sem vetettek a fiatalokra.

Már negyedszer jártak Rómában, ezen a napon Saturnus templomának tanulmányozását vették tervbe. A bejárat nyolc, egyenetlenül összerakott oszlopát nézegették meg apróra, majd a fölötté lev feliratot bet zték ki, amely arról tanúskodott, hogy a köztársaság idején alapított templomot egy t zvész után már helyreállították. - „Senatus Po-pulusque Romanus incendio consumptum restituit” - bet zte lassan Pietro, és figyelmüket annyira lekötötte a régi szöveg pontos fordítása, hogy észre sem vették azt a magas, barnára sült arcú fiatalembert, aki a Basilica Júlia irányából sietve tartott feléjük.

Azon a szép és szomorú estén, amikor Tina a Pagano utcában járt, Lorenzo pirkadatig álmatlanul forgolódott ágyában. De nem aludt az édesanyja sem. A derék asszony fájdalma csak másféle volt, de nem kisebb, mint Lorenzóé. A betegség, nyomor és tudatlanság háromféle szörnyét egész életében sikerült fiától távol tartania, s most a szerelem kínozza meg? „Lorenzóm, kicsi fiam - szerette volna mondani -, meséld el anyádnak, mi bánt, hogyan segítek rajtad. Amikor apád meghalt, eladtam az ágyamat, a párnámat, és egy földre terített szalmazsákon aludtam két kerek esztendeig, hogy neked rendes ennivalót vehessek. Sebes volt a kezem a mosástól, szédültem a vasaló mérges leheletét l, meggörcbült a hátam a sok munkától, de semmit sem sokalltam, mert rám neveltél, és mosolyodtól a paradicsom fénye ragyogott rám. Mit tegyek, hogy ismét mosolyogni lássalak?”

Peppininé már korán reggel felkelt, szótlán készítette ki fia tiszta fehérnem jét, jó ruháját: Lorenzo az iskolába sietett. Délben fáradtan,

gy rött arccal került haza, nyoma sem volt rajta a jó és eredményes munka örömének. Szótlan ült asztalhoz, de alig evett, s azt a keveset is csak nehezen gy rte magába. Peppininé a szekrényhez lépett, el vette kagylókkal kirakott dobozát, amelyben a bútorra kuporgatott pénz tartogatta, és tartalmát Lorenzo elé öntötte.

- Utazz el Rómába, fiam. Ott majd kipihened magad, és felvidulsz. A fiatalságnak úgy kell az öröm, mint a virágnak a napsütés.

Lorenzo szíve csordultig telt meg hálával. Megfogta anyja eres, sovány kezét, és mialatt csókjaival halmozta el, néhány forró könnyecsepp is hullott szeméb l. E könnyek szivárványán át mesebeli tündérnek látta a hajlott hátú, szürke hajú öregasszonyt.

Tíz nap múlva, az iskolai záróvizsga után, Lorenzo Rómába utazott. Grilli apó lányánál, egy gyümölcsáros asszonynál kapott szállást, kis utazótáskájában néhány fehérnem és a készül Leonardo-monográfia lapult.

Els útja a Fórum Romanum volt. Nem szégyellte önmagának bevallani, hogy ezúttal nem a parthusokon aratott gy zelem emlékére emelt diadalív érdekl, nem a Vespasia-nus-templom három megmaradt oszlopa, még csak a hajóorrokkal ékesített Rostra sem - Beatricet reméli látni csupán, Beatricével akar beszélni, hogy a szenvedés ne legyen állandó kísér je, és élete újra tündököljön, mint az égbolt az örök város fölött.

El ször Pietro pillantotta meg a sietve közeled Lorenzót.

- Peppini tanár úr! - kiáltotta, és már rohant is. Meghatottan ölelte át, és izgatottan ismételte: - Beatrice, Beatrice, nézd ki van itt! - amíg n vére is odaérkezett, és szótlanul szorította meg Lorenzo kezét.

- Micsoda váratlan öröm! - lelkesedett Pietro felvillanyozva. Beszámolt eddigi „kutásaikról”, valóságos kis el adást rögtönzött a Fórum Romanum épületeir l, és kedves nagykép séggel keletkezésük id pontját, méreteiket és történetüket is felmondta, mint valami nyári szorgalmi feladatot. Bice és Lorenzo hálásan hallgatta. Szívük olyan

csordultig volt érzésekkel, hogy attól féltek, ha meg kellene szólalniuk, minden szavuk csak árulójuk lenne.

Egy romos, alacsony falra ültek aztán. A déli forráságban rezegni látszott a levegő, és mély hangú harangok kondulása töltötte be a hatalmas teret.

- Holnap is idejövünk? - kérdezte Bice, és Lorenzo úgy érezte, ebben a többes számban rengeteg meghittség és összetartozás rejtezik.

- Holnap a Circus Maximus van soron - mondta Pietro, és már sorolta is a Palatínus és Aventinus közötti völgyben elterülő épület adatait. - Hossza kerekén hatszáz méter, szélessége százhatvan, ül helyein mintegy kétszázezer ember fért el. A nyolcvan méter széles arénában tartották a versenyeket, főleg a kocsiversenyeket...

- Akkor induljunk - szolt közbe mosolyogva Lorenzo -, mert úgy látom, derekasan fel kell készülnünk a holnapi kirándulásra, nehogy Pietro lefesszen bennünket alapos tudásával!

Nagy nevetés követte Lorenzo szavait, és a derék most már állandó kísérelésként maradt a „triumvirátus”-nak - így nevezte el Bice hármójuk kis közösségét - egész római tartózkodásuk idején.

A baronessa se látott, se hallott, amióta a Cavalliere megérkezett Ostiába. Minden étkezéshez átöltözött, karkötőt, melltit is állandóan váltogatta, s a konyhába csak azért kukkantott ki olykor, hogy meggyezdjék a tengeri rákok frisseségéről, a fanyar és édes borok kiváló minőségéről, s ellenőrizze, vajon a gyümölcskosarat formázó fagyalt elég üde látványt nyújt-e majd ebéd után. Rossi nagyon szeretett enni, és Falconené úgy gondolta, nem árt a vendég szívének kívül a gyomrát is meghódítani. A fejfájására és gyermekeire tehát alig maradt ideje, ami általános megkönnyebbülést okozott az ostiai nyaralóban.

Két héten keresztül zavartalanul találkozott Lorenzo a Falcone testvérekkel. Egyik délelőtt azonban hiába várt rájuk a megbeszélthelyen, az Angyalvár főbejárata előtt.

Habozás nélkül vonatra ült, s Ostiában minden járókelő tudakozódva, elég könnyen megtalálta a baronessa nyaralóját. Már messziről látta, hogy az épület kihalt, a zsalu-gáttal fedett ablakok arról tanúskodtak, hogy a ház lakói elutaztak. Az öreg kertész megerősítette Lorenzo feltevését. Igen, ma hajnalban mindannyian visszautaztak Milánóba, de a vendég úr még tegnap elment, s utazása nyilván avval a távirattal van összefüggésben, amelyet előző éjszaka kézbesítettek neki.

A kertész jó helyen keresgélt. A Rossi címére érkezett távirat feladója Antonio ügyvéd volt, a Cavalliere zavaros anyagi ügyeinek buzgó intézője. Arról értesítette kliensét, hogy vállalata ellen csődöt kértek hitelezői, s ha 48 órán belül legalább részben nem fizeti ki tartozásait, menthetetlenül bekövetkezik a bukás. Rossi nem habozott sokáig. Formás kis beszéd keretében megkérte a báróné kezét, aki félesztendei bizonytalanság és reménykedés után, gondolkodás nélkül mondott igent, anélkül, hogy a hirtelen megkérés, a távirat érkezése és Rossi sürgős elutazása közti összefüggés iránt érdeklődött volna. A Cavalliere tudta, hogy a csőd eljárást már maga az a hír is meg fogja akadályozni, hogy a hatalmas Falcone-vagyon örökösét eljegyezte, és megígértette Rosínával, hogy az első vonattal utána indul. A báróné az illemszabályok értelmében kétszer elájult a boldogságtól, majd forró csókkal búcsúzott újdonsült vőlegényétől, s annak kocsija éppen csak kigördült a kertből, amikor az egész cselédséget fellármázva, hozzákezdett a csomagoláshoz.

Rosina asszony rossz diplomata volt. Azonnal közölte gyermekeivel mindkét elhatározását: eljegyzését Rossival és a hazautazást, ami külön-külön is elég lett volna arra, hogy palotaforradalmat idézzon el házában.

A testvérek kezdetben tudomást sem látszottak venni

anyjuk új házasságáról, annyira lesújtotta ket az utazás híre, de mikor a baronessa a szemükre vetette, hogy nem fogják fel leendő házasságának nagy horderejét és áldozatos voltát - hogy tudniillik megholt apjuk helyett új apával akarja ket megajándékozni -, Bicét is, Pietrót is elhagyta a béket rés. Nem tartanak igényt anyjuk önfeláldozó cselekedetére, mondta a fiú, jól megvannak Rossi gyámsága nélkül is - Beatrice pedig hozzátette, hogy különb férjet kívánna anyjának az ostoba Cavallierenál, sokkal különbet, olyan jellem és tudású embert, amilyenhez maga is n ül menni szándékozik.

Erre a váratlan kijelentésre nemcsak a baronessa h lt el, de Pietro is. Az csodálkozását azonban mély rokonszenv hatotta át, míg anyjuk magánkívül tiltakozott mind a Rossit ért támadások, mind pedig Bice kijelentése ellen. Sírógörcsöt kapott, toporzékolt, kitagadással fenyegette lányát, de akaratát mégis képes volt keresztülvinni: mindannyian csomagoláshoz láttak, és hajnalban elhagyták Ostiát.

Mivel sem Bice, sem Pietro nem tudták Lorenzo római címét, nem értesíthették elutazásukról, és nyomott hangulatban, fáradtan, tör dötten érkeztek Milánóba. A máskor oly magabiztos Beatrice teljesen tanácstalan volt, öccsét túl fiatalnak ítélte ahhoz, hogy a felel sséget megossza vele. Azt forgatta a fejében, hogy elmegy Lorenzóhoz - akir l feltételezte, hogy azóta ismét Milánóban van -, és megmagyarázza a meghíúsult angyalvári találkozó okát. Amióta felindultságában anyja füle hallatára esetleges házasságáról beszélt, félve gondolt Lorenzóra. Ki tudja, milyen mély a szerelme, el akarja-e venni feleségül, nem lobban-e el hirtelen fiatalos fellángolása, mint a t zre vetett szalmáé? ...

Beatrice belefogyott az emészt töprengésbe s a naponta megújuló csalódásba, amit Lorenzo hallgatása okozott.

Pedig annyit maga is tudott, hogy levelet hiába vár t le, mert ha küldene is, az el bb anyja kezébe jutna. A baronessa ama ostiai jelenet óta valósággal lakat alatt tartotta Beatricét, még Pietróval kettesben sem

engedte el hazulról, s mivel a lány irtózott a folytonosan náluk lebzsel Cavallieretól, saját magát ítélte szobafogságra.

Talán a magány, talán anyja Lorenzóra célozgató rosszindulatú megjegyzései, talán Rossi ostoba hízelkedései váltották ki azt az elhatározását, hogy mindenképpen találkozni fog Peppinivel.

Nem kellett sokáig várnia. Falconené egyik délután valami jótékonyági uzsonnára volt hivatalos. Korán távozott hazulról, miután magára rakta vagyont ér híres igazgyöngysorát, amelynek egyetlen darabja is többet ért, mint a szegények megajándékozására szánt és nagy h hóval beharangozott összeg egésze. Amint a hintó kigördült a palota el tti térr l, Bice elszántan elindult, hogy megkeresse a Pagano utcát.

Tétovázva állt meg az üres udvaron, amelyet mindig úgy képzelt el, mint valami mesebeli kertecskét, ahol Lorenzo várakozik rá virágzó fák alatt. Bice oly sokszor kiszínezte álmaiban ezt a képet, hogy most, amikor egy teremtett lelket sem látott, azt sem tudta, mit tegyen.

Ekkor egy öregasszony lépett ki a házból, s felvillanó örömmel a lány elé sietett. Bice egyszeriben megnyugodott.

- Peppini tanár urat keresem - mondta.

- Tudom - felelte az öregasszony. - Én az édesanyja vagyok. Tessék beljebb kerülni. Lorenzo még nincs itthon, de minden pillanatban jönnie kell.

Amíg a konyhából nyíló kis szobába nem értek, Bice mind azon törte a fejét, honnan tudhatta a kedves öregasszony, hogy a fiát keresi. A választ azonnal megkapta, ahogy a tiszta, h vös szobácskában körülnézett.

A könyvekkel megrakott ócska asztal fölött saját, krétával rajzolt arcmását pillantotta meg, s a kép oly életh volt, hogy a lány úgy érezte, tükörbe néz. Hogy zavarát elleplezze, halkán bemutatkozott, valami bocsánatkérésfélét rebegett, s azt kérdezte, ki rajzolta azt a képet, ott a falon.

- Hát Lorenzo - mosolygott kedvesen Peppininé. - Tud ám rajzolni is. Arról ismertem meg a signorinát.

Bice pirosra gy lt arccal nézte a portróját. „Szeret - gondolta ájult boldogsággal a rajz nem hazudik.”

- Akkor rajzolta, amikor Rómából hazaérkezett. Hajnalban. A szeme vörös volt az álmatlanságtól, és olyan szomorú, mint kicsi korában, ha a pajtásai kiszaggatták a virágait. Ugye, a signorina tudja, mi fáj az én fiamnak?

- Gonosznak tart engem? - nézett Bice könnyes szemmel Peppininére. - Lorenzo nem mondta, hogy én nem tehetek róla? . . . Ha rossz lennék ...

- Nem, nem - ingatta fejét szelíden az anya -, nem rossz, tudom. De én eddig minden bajt elhárítottam a fiamról, ez az els , ahol tehetetlen vagyok. - Felfigyelt: - Az lépéseit hallom!

Lorenzo lassan jött végig az udvaron. Amikor a Scala el tt át akart vágni a téren, egy vak öregasszony szólította meg, és kérte, kísérje át a túlsó oldalra. Lorenzo belekarolt, és óvatosan vezette egészen addig a házig, ahova mennie kellett. A néni keze hálálkodott, és karját felemelve azt mormogta: „Teljesedjék minden vágyad, fiam!”

Lorenzo hazafelé indult, és keser en mosolygott. Az titkos vágyai nem teljesedhetnek. Mire gondolt az öregasszony? Vagy csak úgy általában mondta ezt a közhelyet? Az legnagyobb vágya Bicét látni, Bicével beszélni. Igen, ha Bice most szembe jönne vele az utcán, ha Bice levele várná otthon, vagy ha maga Bice jönne el a Pagano utcába, akkor teljesülne a legtitkosabb vágya. Kék ruhájában állna az udvaron, hajában alélta illatoznának a mirtusz kis fehér csillagai, mosolyogna, és kezét nyújtaná, a szép keskeny kezét, amely olyan finom és légies, mint Beatricéé Botticellinek az Isteni színjátékhoz készült tollrajzain. Talán már ott is van, kipirult arccal lesi a kapu nyílását, feláll, eléje jön, tündökl szemében . . . „örült vagyok - hasított szívébe a fájdalom. - Abrándozok, mint valami fellengz s kis diák, mesét mondok magamnak, soha meg nem valósuló szép mesét.” Gépiesen nyúlt a kilincserő, és lassan, lehorgasztott fejjel ment át az udvaron. Belépett a kis szobába, ahol Bice várta, a kezét nyújtotta, és mosolygott. Szótlanul ölelték át

egymást, és olyan édes, ájuláshoz hasonló öröm kerítette hatalmába ket, ami már szinte fáj. „Ki nézi t, nagyobb gyönyört nem óhajt. . .”

- Bice - szólalt meg Lorenzo kiszáradt torokkal mi lesz velünk?

Nem élhetünk egymás nélkül, anyád pedig nem engedi, hogy az enyém légy! Szegény vagyok, és éppoly kevés jogom van Beatrice Falcone kezére ...

- Van rá jogod - suttogta a lány. - A szerelem joga er sebb minden más törvénynél. Bízzál bennem, Lorenzo! Beszélni fogok anyámmal, nem hiszem, hogy ha feltárom el tte szívemet, megakadályozza boldogságunkat. De most mennem kell, szívem. Ha kés bb érnék haza, mint anyám, id nek el tte szerezne tudomást terveinkr l. -

Megcsókolta Peppininé beesett arcát, majd hirtelen lehajolt, és miel tt az asszony megakadályozhatta volna, fonnyadt kezét is megcsókolta.

- Elkísérlek - ugrott fel Lorenzo. - Már er sen alkonyodik, nem mehatsz egyedül az utcán. - Bice azt akarta mondani, hogy ha egyedül eljöhett a Pagano utcába, az sem számítana, ha hazafelé is maga tenné meg az utat, de nem akarta Lorenzót visszautasítani.

Az udvaron Grilli apó üldögélt egy zsámolyon. Nagy élvezettel fújta a pipafüstöt, és fehér cicáját simogatta. „Szép pár - gondolta -, nemcsak szépek, de becsületesek is. Milyen kár, hogy a pénz közibük áll. A pénz, amely gonosszá teszi a gazdagot és koldussá a munkást. Szegény Lorenzo, szegény kedves, jó fiam . . .”

Bice óvatosan surrant be a kapun. Azt remélte, hogy miel tt akár Pietro is észrevenné, átöltözik, s majd csak vacsorához jön el szobájából. Az el csarnokban azonban már riasztó jelek vallottak a baronessa korábbi hazaérkeztére. A lépcs n Falconené komornája szaladt felfelé, kezében jégtöml vel, egy ajtó nyílt és csapódott, s közben éles sikoltozás hallatszott. Tina kisírt szemmel fogadta Bicét.

- Az istenért, signorina - suttogta -, mit tett?! A baronessa meglátta a hintóból, Peppini tanár úrral, s most magánkívül van. Clariccini asszony hiába próbálta csillapítani, tört-zúzott dühében, engem

megütött, Pietro fiatalurat pedig kidobta a szobájából. Ricardo most ment orvosért. . .

Falconené dührohamát azonban nem az orvos és nem az általa rendelt gyógyszer szüntette meg, hanem a sebbel-lobbal beállító Cavalliere, akinek kedvéért Rosina legnyájasabb arckifejezését és legszenvedbb mosolyát öltötte magára. Ita asszonnyal hármásban hosszú tanácskozásba fogtak, de olyan halkán folyt a beszélgetés, hogy a buzgón hallgatózó Tinának egyetlen szót sem sikerült elcsípnie.

- Valami rettenetes dolog készül itt, signorina - mondta résztvevőn, és addig erőszakoskodott kedveskedve, hízelegve, amíg Beatrice ki nem itta egy frissen kicsavart narancs levét. - Ez a Rossi úr teljesen a hatalmába kerítette a baronessát. Isten ne vegye bönömül, de ez maga a pokolbéli ördög... - Éles csengetty szó szakította félbe Tina szavait. - Jaj, a baronessa! - sottogta rémülten, és kiszaladt a szobából. Pillanatok múlva sápadtan tért vissza. - A baronessa kéreti a signorinát!

Beatrice elszántan lépett be anyja szobájába. A hatalmas ezüst gyertyatartókból sárga fény áradt, élesen világította meg a félkörben helyet foglaló Claricciné, Rossi és Falconené arcát.

„Az alvilági bírák!” - gondolta Bice keserően, és anyjára nézett. A bárón azonban összeszorított szájjal hallgatott. Ita lesütötte a szemét, nyugtalanul györeggette a zsebkendőjét, és legszívesebben kirohant volna a szobából. Évek hosszú során át megszokta, hogy a barátnije tehetetlen eszköze és visszhangja legyen, most először érezte szerepét szégyenletesnek és megalázónak.

Rossi széles mozdulattal intett Bicének, hogy foglaljon helyet. Ez a mozdulat teljesen helyrebillentette a lány lelki egyensúlyát. Ez a véletlen hozományvadász kínálja t, Beatrice Falconet, helyel, az édesapja házában? Elszántan és dacosan nézett Rossira, aki hangját rezgetve, kenetes szónoklatba kezdett.

- Kedves gyermekem, mint édesanyja jegyese, mint az ön leendő gyámja szólok önhöz, abban a reményben, hogy szavaim súlyát és

jelent ségét saját érdekében helyesen fogja mérlegelni. Ifjú meggondolatlansága olyan lépésre készítette önt a mai napon, amely szégyent hoz úri családjára, és árnyékot borít megboldogult apja nevére.

Apja emlegetése még dacosabbá tette Beatricét.

- Nem hoztam szégyent senkire - szakította félbe Rossit. - A v legényemet látogattam meg és az édesanyját...

- Nem t röm - kiáltotta a baronessa -, hogy azt az éhenkórászt a v legényednek nevezd! Egy csavargó, aki betolakodott a házamba, és a koldus pereputtyával együtt a Falcone-vagyonon szeretne él sködni...

Már kiröppent a fejéb l, mit ígért Rossinak és Itának. Hiába akarták meggátolni, ömlött bel le a méreggel átítatott szitok, és dühét csak növelte lánya hideg arckifejezése.

- Egy mosón fia! - kiáltotta elcsukló hangon. - Egy mosón fia és az én lányom! Hiszen ez égbekiáltó! Vedd tudomásul, hogy ha nem teszel le rült tervedr l, zárdába csukatlak, kitagadlak, mehetsz az ócska óráddal koldulni...

- Az órát mindenesetre magammal viszem - mondta Bice, és anyja szemébe nézett. - Hiszem, hogy nekünk a boldogság, és nem a bánat jut általa osztályrészünkül, mint eddigi birtokosainak. - Sarkon fordult, és kiment a szobából.

Ita rémulten bámult barátn jére. Már annyi sírógörcsének és dühkitörésének volt tanúja, hogy most a legrosszabbra is elkészült. Ezúttal azonban tévedett. A bárón összeharapta száját, maga elé meredt, majd Rossihoz fordult:

- Meg kell akadályozni ezt a házasságot. Van egy ötletem, ha sikerül megvalósítani, az én lányomból nem lesz

Peppininé. - Lehalkította a hangját, és sebesen, suttogva mondta el a tervét.

A gyertyák már csonkig égtek a hatalmas ezüstkandeláberekben, amikor Claricciné és Rossi eltávozott a palotából.

A Cavalliere reggel a szokásosnál hamarabb kelt fel, és a püspöki palotába hajtatott. Monsignore Rossi kelleetlenül fogadta titkára

bejelentését. Nagyon is jól ismerte unokaöccse zavaros pénzügyeit, s már néhány ezer aranya bánta, hogy a közös családi név makulátlansága érdekében több ízben engedte megkopasztani magát. A korai látogatás megint újabb pénzzavart jelzett, s püspök elhatározta, hogy ezúttal nem lesz b kez .

H vösen nyújtotta csókra kezét, helyel kínálta a Cavallieret, s azon reményének adott kifejezést, hogy öccse lépteit pusztán a rokoni szeretet vezérelte, amikor az Úr szerény szolgájának küszöbét átlépte. Rossi szavai azután minden aggodalmát eloszlatták: közölte, hogy rövidesen frigre lép Rosina Falcone bárón vel, amikor is visszaadni reméli a nagybátyja nyújtotta b kez segítséget, most pedig egy rokoni kéréssel járul a Monsignore magas színe elé. Hasson oda, hogy bizonyos Lorenzo Peppini óraadó tanárt ne véglegesítsék állásában, s tegyen meg mindent, hogy ugyanezen fiatalembert valahol Dél-Itáliában, akár Szicília szigetén, jól fizetett helyre nevezék ki.

Monsignore Rossi hamarosan megértette öccse kérésének fontosságát, annál is inkább, mert az nagy ravaszul úgy állította be, mintha Beatrice és Peppini házassága egyúttal az házasságának lenne az akadálya. A püspök szívére l az utolsó k is legördült, atyai beleegyezését adta a Falcone-Rossi frigyehez.

- Szent Antal áldása kíséri mindazokat, akik tehetséges fiatalemberek életútját egyengetik. Mindent el fogok követni tehát, hogy Szent Antal áldását mihamarabb kiérdemeljem. - Búcsúcsókra nyújtotta a kezét, és elégedetten gondolt arra, hogy hamarosan visszakapja elveszettnek hitt pénzét.

A baronessa terve, Rossi közbenjárása és a Monsignore hathatós intézkedése hamarosan megteremte a várt gyümölcsöt. Lorenzót magához hívatta a gimnázium igazgatója, és közölte, hogy felettes hatósága megvonta az óraadó tanári fizetéseket az iskolától, ezért legnagyobb sajnálatára le kell mondania a további sikeres együttm ködésr l, de reméli, hogy... Azt, hogy az igazgató mit remél,

Lorenzo már nem hallotta. Kábult fejjel támo lygott ki a kapun, s úgy érezte, hogy a mennybolt szakadt a fejére. Nemcsak szerelmét látta veszé lyben, de a közelgő nyomor fojtogatását is érezte. Szegény anyja sovány arca képzett meg el tte, s az állástalanok reménytelensége borult szívére. Sejtette, hogy a hirtelen felmondás mögött Falconené kezét kell keresnie. Bicér l mindössze annyi híre volt, amit Tina hozott néhány nap el tt: a signorina házi fogságban van, és mindaddig ott is marad, amíg nem mond le házassági tervér l, vagy fel nem veszi a novíciák fátyolát.

Lorenzo nagy kerül vel ment haza, azt remélte, hogy a tiszta leveg segít elhessegetni sötét gondolatait, s csak kés bb kell anyja megkínzott arcába tekintenie. Még be sem csukta maga mögött a Pagano utcai kiskaput, már el tte állt Grilli apó, néhány mosolygó szomszédasszony, kezét szorongatták, ölegették, és hangos szóval hívogatták édesanyját: siessen, megérkezett az új igazgató, gratuláljon neki.

Lorenzo értetlenül álldogált az éljenző, ölelgető szomszédok gy rjében. Csodálkozva vett át édesanyjától egy

táviratot, amelyben az állt, hogy az új nápolyi régészeti múzeum helyettes igazgatójává nevezték ki, állását egy héten belül el kell foglalnia. Lakásáról már gondoskodtak, családját magával viheti. A fizetés összege körülbelül a háromszorosa volt annak, mint amit a gimnáziumban kapott.

A fiatal tanár táncolni szeretett volna örömeiben. Ahhoz túlságosan is egyszerű és tiszta volt a lelke, hogy a felmondás és a kinevezés között valamiféle összefüggést keressen, azt gondolta, hogy egyetemi professzora vagy néhány kisebb régészeti tanulmánya irányította rá a figyelmet. Igaz, hogy átmenetileg el kell válnia Bicér l, de az új fizetés olyan komoly alap, amire nyugodtan házasodhatik, anélkül, hogy a baronessától egy fillért is el kellene fogadnia.

Ezen az estén házassági tervébe is beavatta édesanyját, aki már régen szívébe zárta Beatricét, minden egyéb okon kívül els sorban azért, mert az egyetlen Lorenzóját olyan nagyon szerette.

Elhatározták, hogy rozoga bútoraikat nem viszik magukkal, hanem szétesztogatják a szomszédok között, és szép, Beatricéhez méltó környezetet teremtenek új nápolyi otthonukban.

Lorenzót csupán az bántotta, hogy Bicét nem értesítheti azonnal a nagy fordulatról, de remélte, hogy vagy a véletlen jön majd a segítségére, vagy kieszel valami módot a találkozásra. Egész hete boldog várakozással és az utazás el készületeivel telt el. Az utolsó esti napon azonban elhagyta magára a szakolt nyugalma. Letörte, hogy Bice nem ad magáról életjelt, és már attól félt, hogy a lány szívét sikerült elfordítani t le. Aztán megszidta magát kishit ségért, újból jövendő életükre ábrándozott, hogy a következő percben megint a Bice és közöttte fennálló rangkülönbséggel eméssze magát. Így vergődött egész éjszaka

is, álmatlanul forgolódva a Grilli apónak elígért öreg ágyon.

Hajnalba vad szélvihar vonult végig Milánó fölött, a macskaköves udvaron megállt a víz, s a pocsolyák tetején sárga levelek libegtek. Lorenzo összetörve kelt fel, leakasztotta a falról Beatrice képét, és a cókókjukkal teli kis ládába helyezte. Sírni szeretett volna és maradni, lemondani az igazgatói állást, csak hogy Bice közelében lehessen.

- Lassan indulnotok kell, fiam - lépett be Grilli apó, és tréfásan hozzátette -, még az ég is a ti távozásotokat siratja.

Segített bezárni a ládát, és nyugtalanul tekingetett az udvar felé. Rosszkedvét rejtette a tréfás szavak mögé. Lorenzo bánatát látva, este elbicegett a Falcone-palotához, s kihívta a cselédbejáró elé Tinát. Kérte, mondja meg a signorinának, hogy Peppiniék másnap reggel indulnak Nápolyba. Ha látni akarja Lorenzót..., a többi a kisasszonyra bízta. „Talán Tina nem adta át az üzenetet, talán nem tud kijutni a palotából - töprengett -, de talán meggondolta magát a gazdag Falcone lány, és nem vállalja a tisztességes szegénységet a mérhetetlen gazdagság helyébe!”

Lorenzo és az édesanyja fájó szívvel vettek búcsút a szomszédoktól, és Grilli apó kíséretében ehndultak a pályaudvar felé. Az este újból

eleredt, a szél az arcukba verte a vizet, de a külvárosi Pagano utca szerencsére közel esett a vasúthoz, hamarosan odaértek, és felszálltak egy üres kocsi. Lorenzo lélektelenül bámult ki az ablakon, a tarka sokaságot nézte, és minden n ben Beatrice vonásait vélte felfedezni. Hirtelen kifutott fejéb l a vér, és megkapaszkodott az ablak keretében. Bice futott a vonat felé, csatakos ruhája a lábát verdeste, haja nedvesen tapadt a homlokára, tekintete riadtan pásztázta végig az ismeretlen arcokat. Lorenzo leugrott a

vonatról, és úgy ölelte magához a lányt, mintha sohasem akarná elengedni.

- Hát mégiscsak szereti - mondta Grilli apó elégedetten Peppininének, és szóval tartotta volt szomszédasszonyát, hogy id t engedjen a fiataloknak egy rövid búcsúbeszélgetésre.

Lorenzo sietve mesélte el váratlan szerencséjét, terveit, s gyönyörködve nézte a lány mosolygó arcát.

- De hiszen csupa víz vagy, szegénykém! - kiáltott fel aztán - és én csak beszélek, beszélek, ahelyett, hogy veled tör dnék! B rig áztál ebben a förtelmes es ben, gyalog ...

- Nem járhat kocsin, aki tilosban jár - nevetett kedvesen Bice -, meg aztán meg kell szoknom a gyaloglást, ha Peppininé akarok lenni, nem pedig elkényeztetett kisasszony!

- Indulás! Indulás! - hallatszott a vonat fel l, és Bice szelíden eltolta Lorenzót.

- Bízzál bennem! - kiáltotta.

El kapta csipkés zsebkend jét, és az induló kocsi mellett lépegetve, lengette, lengette, könnyem át is mosolyogva.

A kerekek forgása meggyorsult, s a vonat kigördült az állomásról.

- Szerzek egy bérkocsit, signorina - mondta aggódó hangon Grilli apó. - Alaposan átfázhatott a hosszú úton. - És mert Bice nem ellenkezett, beültette egy ütött-kopott bérkocsiba. A lány dideregve húzódott össze a kocsi mélyén, amely kocogva indult el a Falcone-palota felé.

Az orvos naponta kétszer jött, az épület minden zuga megtelt orvosságzaggal, Tina és a személyzet többi tagja

lábujjhegyen járt, Pietro naphosszat aggodalmas szívvel üldögélt a vére ágya mellett.

Lorenzo elutazása reggelén a baronessa azonnal felfedezte Beatrice eltűnését. Éppen a hintójába akart szállni, hogy a keresésére induljon, amikor a lány csuromvizesen, szánalmasan, gyötört ruhában kiszállt a bérkocsiból.

Semmibe vesztve tekintettel indult a kapu felé, anyját tétova mozdulattal háritotta el magától. Bizonytalan léptei nyomán cipője nedves foltot hagyott az elcsarnok vörös szőnyegén. A szobájában reszkett kézzel szabadította ki magát átázott holmijából. Oly szánalomra méltóan elesett volt, hogy a baronessa szemrehányások helyett csak rémült kérdésekkel ostromolta, és Tina után kiabált, hogy azonnal bontsa meg a signorina ágycsészét.

Bice szótlanul engedelmeskedett, vacogva húzta magára a meleg takarót, és hálásan nézett anyjára, aki forró teát hozatott, és egy durva szöveget kendővel dörzsölte át a tagjait.

- Ne haragudj, anyám - mondta halkán -, és kérlek, ne is kérdezősködj. Nagyon nehezemre esik a beszéd. - Egész teste remegett. Tina még egy takarót borított rá, és aggódó arccal hajolt feléje.

- Fázom - suttogta szaggatottan -, nagyon fázom. Fogai összevágódtak, rázta a hideg, lehunyt szemébe a könnyek.

A baronessa Pietrini doktorért küldte Ricardót, magához karolta Bicét, és forró ételt erőszakolt a szájába. A remegés lassan-lassan lecsillapodott, a lány viaszszárga arca megszínesedett, egyre pirosabb lett, egész teste átforrósodott, lélegzetvétele egyre szaporábbá és hangosabbá vált. Pietro letérdelt melléje, mert látta, hogy mondani akar valamit.

- Nehéz - mondta rekedten, és a takarót igyekezett

lelökni magáról. - Vigyék - nézett könyörögve Tinára -, meggyulladok ... - Arcán lázas vörösség ömlött el, tekintete zavaros volt.

Mire az orvos megjött, már félrebeszélte. Érthetetlen szavakat mormolt, az öreg órát kereste, s nyöszörgött, hogy nem hallja a ketyegését. Egyszer fel is akart kelni, de er tlenül visszaesett az ágyba, rekedten köhögött, és dobálta magát. Pietrót kés bb megismerte, és arra kérte, fordítsa le latinra azt, hogy a szerelem er sebb a halálnál. - Mert er sebb - rebegte többször egymás után, és sírva sikoltozta Lorenzo nevét.

Pietrini doktor habozás nélkül tüd gyulladást állapított meg, különböz porokat, kanalas orvosságokat rendelt, a betegszobába forró sós vízzel telt edényeket állíttatott, lázcsillapítókat írt el , és két neves kollégáját kérte fel konzíliumra, hogy a felel sséget velük megoszthassa.

- A tüd gyulladás - mondta a szellemességér l híres és cinikus Monti professzor - az esetek többségében minden kezelés ellenére is elmúlik. Ebben feltétlenül bízhatunk.

A vallásos Giovagnoli professzor Isten segítségében látta a gyógyulás biztosítékát. Abban azonban mindhárman megegyeztek, hogy mind a diagnózis, mind pedig a terápia helyes. Távozás el tt megittak egy-egy pohár chiantit a baronessa kisszalonjában, és kérték, hogy a honoráriumot a lakásukra küldje.

Iszonyú napok következtek. A sz nni nem akaró láz szinte szemlátomást sorvasztotta a fiatal szervezetet. Bice nem evett, többnyire öntudatlanul vagy félálomban feküdt az átforrósodott ágyban. Keze olyan átlátszóvá és er tlené vált, hogy itatni kellett, félrebeszélte, zavaros magyarázatokba kezdett, de a mondatot sem tudta befejezni, s olyankor sírt és könyörgött, hogy segítsenek neki, lássák be, hogy egyedül nem építheti fel a romokat, különben sem az dolga ez,

hanem az óráé meg apáé, és rajzolják meg Dante portréját, aki neki titkos jegyese. Pietro zokogott, mint valami kisgyerek, n vére forró, elvékonyodott kezét csókolgatta, de hiába próbálta megnyugtani vagy lecsillapítani, Bice csak akkor csendesedett el, ha mélyen aludt.

A kilencedik napon leesett a beteg láza, rámosolygott Tinára, és azt mondta, hogy sokkal jobban érzi magát, nem fáj a feje, és egy kis levest

kér. Hárman is ugrottak, hogy kívánságát azonnal teljesítsék, és a palotában pillanatok alatt elterjedt az örömhír: a signorina jobban van, nincs több ok az aggodalomra.

Az öröm azonban túl korainak bizonyult. A magas, önkívületi állapotot el idéző lázat alacsonyabb, de állandó láz váltotta fel. Bice egyre többet köhögött, és egyre ádászóbbnak tnt. Beesett, nagy ég szemei még nagyobbak és fényesebbnek látszottak, arca megnyúlt, és a ráer tetített mosoly megindítóan fájdalmas látványt nyújtott. Abg evett, és Pietro minden ékesszólása és könnyörgése többnyire csak annyit eredményezett, hogy egy-két korty narancslevet ivott. Az ivást, szinte kivétel nélkül, fuldokló köhögés szakította félbe.

Egyik délután Tina titokzatos és ragyogó arccal surrant be a betegszobába. Köténye alól levelet húzott el, Lorenzo levelét, amelyet Grilli apó hozott el a palotába. Bice üdvözült mosollyal olvasta a hosszú levelet, amelyben új munkahelyét, elfoglaltságát ismertette Lorenzo, és arra kérte Bicét, hatalmazza fel arra, hogy anyjától megkérhesse a kezét. „Ha te is helyesled - írta -, karácsonykor megesküdhetnénk, és elfoglalhatnád azt a tengerre néző szép loggiás szobát, amelyet a Te számodra rendezek most be, s amelynek minden egyes darabja szerelemről és rajongásomról beszél. Az öreg órát - írta a levél másik részében - természetesen a Te szobádban fogjuk elhelyezni, és ha már öregek leszünk,

mindig emlékeztetni fog bennünket arra, hogy számtalan akadályon és nehézségen átverg dve lehettünk csak boldogok.”

Bice akkor egész este ezt a levelet olvasta. Nem akart elaludni, hogy újból és újból átfuthassa Lorenzo drága sorait, és anyja el tt sem titkolta a levél tartalmát. Falconenét annyira megtörte lánya betegsége, hogy nem tiltakozott, csupán annyit jegyzett meg, hogy Bicének el bb meg kell gyógyulnia, azután szívesen beszél a tervbe vett házasságról. A lány boldogan aludt el, hajnalban azonban olyan sz nni nem akaró köhögési roham fogta el, ami az eddigieket sokszorosán felülmúlta. Verejtékes testtel, lázrözsás arccal lihegett, kapkodott leveg után. A sebtiben

érkez Pietrini doktor tehetetlen volt, és a roham lecsillapultával újabb konzílium összehívását javasolta a bárónak.

Az orvosi tanácskozás még aznap délután megtörtént. A két professor megállapította, hogy noha a tüdőgyulladás teljesen lezajlott, a beteg állapota az utolsó vizsgálat óta rengeteget romlott, és komoly aggodalomra ad okot. A tüdővész rohamléptekkel vette birtokába a fiatal szervezetet, melyet az előző betegség szinte minden ellenállásától megfosztott. Véleményüket burkolt formában, de félre nem érthetően fogalmazták meg, s biztatásként mindössze annyit fejtettek hozzá, hogy a természet néha csodákat tesz, és amíg a beteg él, sohasem szabad feladni a reményt.

- Mit tegyek, édes jó istenem, mit tegyek?! - tördelte a kezét a baronessa, és nem ellenkezett, amikor Pietro arra kérte, egyezzen bele Lorenzo és Bice házasságába, talán a nagy öröm el segíti a gyógyulást.

Elhatározásának az volt a jutalma, hogy Bice boldogan nevetett, fogadkozott, hogy többet fog ezentúl enni, s nem győzte anyja bocsánatát kérni, amiért rossz lánya volt, s annyi keserűséget okozott neki. Azonnal levelet akart írni

Lorenzónak, hogy az örömhírt tudassa vele, de erőtlen kezéből kiesett a toll, és a levélírást másnapra halasztotta.

Pietro kétségbe volt esve. Nem merté Lorenzónak megírni a valóságot, mert félt, hogy a szörnyű hír hallatára azonnal Milánóba siet, vagy olyan tartalmú levelet ír, amely elárulja Bicének, milyen súlyos beteg. Maga is igen rossz állapotban volt, a virrasztás, aggodás és a beteg érdekében játszott vidám szerep alaposan megviselte. Színészkedett, hízelt, mókázott, fordulatos és csattanós történeteket adott elő, Lorenzót dicsérte, és hosszú terveket szőtt, amelyben a „triumvirátus” régészeti kutatásai játszották a fő szerepet.

A mit sem sejtő lány szívesen eljátszott Pietro terveivel, mint a gyerek a szívárványos szappanbuborékokkal, s talán nem is gyanakodott volna, ha egy délutáni szenderegéséből ébredve észre nem veszi, hogy Pietro a könnyeit törülgeti. Mint valami éles penge vágódott tudatába a

felismerés, hogy menthetetlen. Eszébe jutottak eddig jelentéktelennek vélt apróságok, félben maradt szavak és mozdulatok, anyja engedékenysége, a kimerült Pietro mókázó szavai, az orvos r látogatásai, a konzíliumok, és megértette, hogy sohasem lehet Lorenzóé, akit l rövidesen nem a Milánó és Nápoly közötti távolság, nem a Falcone-vagyon óriási mennyisége választja el, hanem az a titokzatos megszgye, amely a valóságos élet és a felfoghatatlan halál között húzódik.

Némán és mozdulatlanul feküdt ágyában, nem evett, a hozzá intézett kérdésekre nem válaszolt, s csak az egyre ismétl d köhögési rohamok után kért egy-egy korty vizet.

- Még hallom az óra ütését - suttogta váratlanul estefelé -, ki tudja, hányszor hallom meg! - És arra kérte Pietrót, hagyjon fel szeretetb l vállalt szerepével, nincs értelme a további altatásnak: végrendelkezni akar. Pietro

kétségbeesetten tiltakozott, de Bice ezúttal er sebb volt. Behívatta anyját, és kényszerítette öccsét, hogy er tlenül ejtett szavait papírra vesse. Minden vagyonát anyjára hagyta, ruháit Tinára. Kérte, hogy ékszereit adják el, és az értük járó pénzt Grilli apó ossza szét a Pagano utcai házacskák lakói között.

- Az órát, a tiroli órát rád hagyom - mosolyodott el a lány, és megsimogatta az ágy szélén ül Pietro kezét. - Te meg fogod becsülni, és ha a ketyegését hallod, mindig eszedbe jutok. Légy nagyon boldog, olyan boldog, amilyen én voltam azokban az órákban, amikor Lorenzo közelében lehettem. Ne sírj - suttogta -, és mondd meg neki, hogy örökségül azt hagyom rá, ami a legdrágább és legértékesebb volt életemben, a szerelmemet...

Még három napig élt. A milánói dóm harangjai vasárnapi misére szólították a hív ket, ragyogó napfény áradt a szobába, és Beatrice arra kérte Tinát, hogy nyissa ki az ablakokat.

- Milyen édes a leveg ! - suttogta. - Talán mégis meggyógyulok ...
- A faliorára emelte tekintetét, és felsikoltott: - Megállt az óra, az öreg

óra!... - Hangja köhögésbe fulladt, Tina rémülten rohant ki Falconenéért és Pietróért.

Bice tágra nyitva szemmel nézett rájuk, s csak ennyit mondott: - Nem jár... - Feje félrecsuklott, és a szobában már csak anyja sikoltozása és Tina hangos imádkozása hallatszott.

A milánói temető cipruslombjai alá temették. A sír fölött márvány emlékmű állott, egy római öltözékű karcsú leányalak, amely Beatrice arcvonásait viselte. Lorenzo rajzáról mintázta a szobrász. A síremléken Dante Beatricéhez írt szonettjének két sora ragyogott:

Az ég küldötte titeket le szent örömeik,
fénylő csodának földi tájainkra.

S a síremlék másik oldalán:

BEATRICE FALCONE, élt 18 évet

ERZSÉBET

Az ajtón halkán kopogtattak. Annunciáta n vér becsukta imakönyvét, és a belép Erzsébet elé ment. Tekintete szeretettel pihent meg a leány gesztenyeszín hajkoszorúján, sötét, red s ruhájából kilágló kezein, és szótlánul intett, hogy foglaljon helyet. Erzsébet elfogódottan ült le a faragott hátú székre, s fejét mélyen lehajtva hallgatta Annunciáta n vér szavait.

- Azt hiszem, gyermekem, tudja, hogy miért hívtam.

- Az apáca megfontoltan, de gördülékeny biztossággal ejtette a szavakat. - Kedves szülei, akiknek megtisztel bizalmából immár hosszú esztendő óta ápoljuk magában a jót és nyesegetjük a rosszat, úri házukban kívánják befejezni egyetlen leányuk nevelését. Most, amikor tizennyolcadik évébe lépett, ideje, hogy édesatyja társadalmi állásának megfelelő környezetben fejlődjen tovább, Istennek tetsz hajadonná. Ért engem, gyermekem?

- Érttem - hajtotta fejét még mélyebbre Erzsébet, s örült, hogy Annunciáta n vér kérdésére egyetlen szóval felelhetett. Valójában nem értette pontosan az apáca szavainak jelentését, amelyek felzaklatták, zavarral töltötték el, s egy ismeretlen jövő bizonytalan, homályos képét vetítették eléje. Apró gyermek volt még, amikor édesapja - aki nevelési elveit így foglalta össze: a leány imádkozzon, a fiú verekedjen - a kedves n vérek gondjaira bízta, s Erzsébet a nyári és

karácsonyi szünidőket leszámítva, kerek tizenkét esztendő t töltött a Jézus Szívé-zárda ódon, bolthajtásos falai között.

Erzsébet igazi otthonának érezte az orgonabokrokkal szegélyezett zárdakertet, a visszhangos hálótermeket, s büszke szomorúsággal gondozta a belső udvar sarkában meghúzódó sírt, amelynek töredezett kővén az alig olvasható latin felírás arról tanúskodott, hogy alatta Mária Genovéva spanyol királylány, a zárda első fejedelemszönya alussza örök álmát. Erzsébet legjobban mégis a tömjénszagú, színes üveglakokkal ékes kápolnában érezte magát, a megfeketedett

festmények s faragott szobrok között, ahol az orgona bűgása közben mintha Sz z Mária köpenye óvná minden fájdalomtól, és védené a gonosztól, a földi b nt l. S most mindezt itt kell hagynia?

- Hiszem, gyermekem - folytatta Annunciáta n vér emelt hangon - , hogy továbbra is jó gyermekünk, az egyház h leánya marad. ígérje meg, hogy a jöv ben is betartja vallásunk üdvös törvényeit, s nem mulaszt el egyetlen misét sem.

- ígérem - bólintott Erzsébet könnyes szóval. - Minden reggel ott leszek a templomban, akárcsak eddig, itt a zárdában. - Mint valami szent fogadalom szavait ismételte magában ígéretét, még azután is, hogy búcsút vett a zárdától, és Annunciáta n vér kíséretében, a két almás-pej röpitette kocsiában a szül i ház felé közeledett.

Miel tt a hintó a kastély jegenyefasorába kanyarodott volna, Erzsébet csodálkozva látta, hogy a kastély közelében emelked hatalmas épület körül - amelyet a cselédség és a falubeliek óvárnak neveztek - nagy a sürgés-forgás, homlokzatát állványerd borítja, kapuján ki-be járnak a munkások, létrákat, vödörket cipelnek. A lakatlan óvár Csipkerózsika-álmából ébredszik.

A kastély oszlopsoros bejárata el tt Erzsébet édesanyja várta a hintón érkezőket. Zentayné boldogan ölelte karjaiba lányát, s kísérte el régi, kertre néző szobájába, amelyet néhány kedves bútorral, színes, krinolinós dámákat ábrázoló metszettel, habos-fodros függönnyel „nagylányossá” varázsolt a gondos anyai kéz.

Erzsébet der sen nézett körül szobájában, s arra gondolt, mit szólnának zárdabeli barátn i, ha kecses bútorait, csecsebecsét, új, megváltozott életének e beszédes tartozékait megpillantanák. Kedve lett volna azonnal papirost, tollat ragadni, hogy hosszú levélben számoljon be szobája kincseir l, amikor mélyen cseng hangot hallott, mintha valami apró harang kondulna szobájában, lágyan és meghittén. A szemközti falon, fekete ébenfa tokban, üveglapok védelmében régi ingaóra ketyegett. Bizony, már jó öreg lehetett, kopott, s t itt-ott sérült kerete arról tanúskodott, hogy az öreg jószág sok viszontagságon

mehetett keresztül. Erzsébet felállt, hogy közelebb l is megnézze az órát, amikor édesanyja lépett a szobába.

- Az órát nézed, kislányom? Bizony régi és érdekes jószág ez. Kár, hogy a korát nem tudjuk pontosan, de én közel száz esztend re becsülöm.

- Mintha régi ismer s lenne - mosolygott Erzsébet. - Kedves, meleg hangja van, és én máris szeretem.

- Megboldogult unokan vérem is nagyon szerette. Milánóból került hozzám, unokan vérem ugyanis olasz emberhez ment feleségül, Pietro Falaméhoz, így jutott aztán az óra sok viszontagság után Magyarországra. Az óra azonban eredetileg nem is Pietróé volt, hanem a n véréé, akit rajongásig szeretett, azért tartotta olyan nagy becsben, s rizte, mint legkedvesebb emlékét. Unokan vérem is kegyelettel óvta az öreg órát, amely sok mindenr l mesélhetne nekünk, ha beszélni tudna.

- Észentül én rizhetem az órát? - csillant fel a leány szeme.

- Természetesen - mosolygott Zentayné. - De vigyázz is rá nagyon, mert ez az óra nemcsak kedves és szép, hanem nagyon pontos jószág is. Nem szívesen mozdítom el a helyér l, de ha nagytakarítást tartunk, megmutatom majd a hátlapját, amelyre a tiroliak jelvénye, egy kiterjesztett szárnyú sas van festve. Ez a sas azt bizonyítja, hogy tiroli mester készítette remekbe.

Erzsébet hamarosan maga is meggy z dhetett az óra pontosságáról, s tekintete gyakran és szeretettel pihent az óra kerek számlapján. Hetenként egyszer gondosan felhúzta az öreg szerkezet rugóját, s ha olvasott, vagy levelet írt, az olvasott vagy leírt mondatokat az óra ingájának dallamos ketyegése kísérte.

„ . . el sem hinnéd, édes Irmám - írta legkedvesebb barát n jének, aki vele egy id ben került vissza a Szent Szív zárdából a családi környezetbe -, hogy ebben a nagy és számomra még mindig kissé idegen házban csupán egy régi óra okoz igazi örömet. Édesanyámat lefoglalja a háztartás és részben a birtok ügyeinek intézése, édesapám a nyári hadgyakorlat parancsnoka, id sebb és fiatalabb fivérem a katonai

akadémián tanul, nincs más társaságom tehát, mint imakönyvem, az ablakom alatt virágozó hársak és a szobám falán tiktakoló öreg óra. Ha a negyedeket üti, szinte úgy érzem, hozzám beszél, régi emberek l, régi id kr l mond mesét. Talán az óvár, amelyet most restaurálnak, még érdekesebb meséket is tudna, de én legszívesebben mégis az óra zeng érckalapácsainak szavát hallgatom ...”

Erzsébet kissé szégyenkezve tette le a tollat, mint akit valami titkolt hibáján kaptak rajta. A jókedv Irma sokszor kinevette, ha elárulta, hogy a körülötte lev tárgyakat

bizonyos tulajdonságokkal ruházza fel, és szinte él személyként bánik velük. Irma gurult a nevetést l, ha varrás közben leesett gy sz jét azzal vádolta, hogy elbújt a szekrény alá, vagy ha a selyemfonalat szidta, amely alattomosan éppen a legszebb virágszirom hímzése közben szakadt el. „Miattad nem készül el id ben a Sz zanya oltárára szánt terít cském” - mondta mély szomorúsággal, s kicsit meg is sért dött, ha Irma ilyenkor illetlenül a combját csapkodta nevetésben. „Én bizony nem a virágokkal, a lombokkal meg a kerti madárkákkal szeretek csevegni - csúfolkodott -, hanem él és beszélni is tudó emberekkel. Ha egyszer hazakerülök, alig gy zöm majd magam kibeszélgetni a hosszú zárdái hallgatás után. Mit gondolsz, hogy találok magamnak egy jókép v legényt, ha néma és holt tárgyakkal folytatok csupán társalgást?”

Nem, Erzsébet nem gondolt semmiféle v legényre, semmiféle férfiakkal folytatott társalgásra. Nagyon is jól érezte magát madarai és virágai között. Reggelenként pontosan érkezett a kis falusi templomba misére, buzgón imádkozott, fejét két összekulcsolt kezére támasztotta, s csak akkor emelte fel tekintetét, ha ima végeztével alázatos szívvel köszönte meg a Sz zanyának, hogy oltárára helyezheti a maga nevelte virágokat. Hogy is vehette volna észre, hogy a lassanként kiürül templomban rajta kívül már csak egyetlen ember tartózkodik, aki egy oszlop mögül elmemben figyeli.

A fiatalembert nem a vallásos áhítat vonzotta a templomba. Csak nemrégiben tért haza Münchenb l, ahol tanárai a legfényesebb jöv t

jósolták számára, s a legnagyobb elismeréssel beszéltek a párizsi szalonban díjat nyert hatalmas vásznáról, amely a Hegyi beszéd témáját dolgozta fel, sajátos új felfogásban: a szenvedélyes, ég szem Jézust rongyos ruhájú parasztok, munkászubbonyba öltözött, szikár férfiak veszik körül, öreg falusi asszonyok és mezítlábas, bámész gyermekek. A Hegyi beszéd egy csapásra közismertté tette Baán Tamás nevét, aki részben érdeklődésből, részben pihenésképpen fogadta el a virágkúti óvár birtokosának ajánlatát: restaurálja a romos épület lovagtermének allegorikus alakokat ábrázoló renaissance freskóit, mialatt egy neves műépítész vezetésével régi pompájába állítja vissza a valaha Mátyás királyt vendégül látó falakat. Baán Tamás nagy kedvvel végezte az érdekes feladatot, s egyik reggel a művészeteket kedvelő lébános meghívására ellátogatott a templomba is.

- Tudom, kedves uram, hogy ön protestáns, nem a mi hitünket vallja. De talán így is szívesen tekinti meg a mi kis templomunk színes barokk üveglakait.

Tamás halk léptekkel járta körül a templomot, s gyönyörködött az ablakok rubinvörösében, topázként csillogó sárga színében, mély tűzragyogásában. Ekkor pillantotta meg a térdeplő Erzsébetet, összekulcsolt kezére bukó fejét, karcsú ívben meghajló alakját. A festmény megvilágította a fiatal lányt, mint valami csodás és ritka műremeket.

„Olyan légies jelenség, mintha most lépett volna le valamelyik oltárképről” - gondolta. Régen tervezte, hogy megfesti Mária eljegyzését, de nem sikerült olyan modellt találnia, akiben csak megközelíthet leg is meg lettek volna az általa elképzelt tulajdonságok. Ez a lány pedig mindannak megtestesítője, amit valaha is megálmodott. Csupa szelíd báj, kecsesség, tartása alázatot, homloka fennkölt gondolatokat sugároz.

„Ha ilyennek, ilyen légiesnek s mégis húsból-vérből valónak tudnám lefesteni, megérdemelném, hogy valóban festménynek nevezzenek” - gondolta nyugtalanul.

Egész nap nem ment ki fejéből az imádkozó leány képe.

Megkísérelte emlékeztetni a lány lengé alakját, finom vonalú arcélét. Több sikertelen próbálkozás után indulatosan tépte szét vázlatait.

- Kontár munka! - mormolta megvetően, de lassan lehiggadva rájött, hogy túlságosan is szigorú volt: egyszeri látás után szinte megoldhatatlan feladat elé állította magát. „Holnap reggel ismét elmegyek a templomba, hátha ott találom megint az én földi Máriámat!”

Baán Tamásnak aznap nemigen volt ínyére, hogy az óvári freskó Dicsőséget megtestesítő szép asszonyával foglalkozzék. Nyugtalanul rőtta az elhanyagolt diszkért felvett utacskaikat, amíg el nem fáradt annyira, hogy jólessek a pihenés. Keveset és rosszul aludt, csak hajnal felé nyomta el az álom, s riadtan ébredt a reggeli harangszóra. Kapkodva öltözött, s szinte futott a templomba. Erzsébet valóban ott volt, de már befejezte imáit, éppen akkor kelt fel, s már indult is kifelé.

Baán Tamás napja megint hiábavaló kísérletezésekkel telt el. Erzsébet lelkében rőtött képe helyett egy idegen leány arcát vetette csak papírra. „Holnap ismét elmegyek a templomba” - határozta el, s amikor a piactéren véletlenül a plébánossal találkozott, áradozva dicsérte a gyönyörű színes üveglakokat.

- Holnap ismét elmegyek a templomba - mondta ki most hangosan elbűbésítő néma elhatározását.

- Örülök, hogy ennyire tetszett a mi kis templomunk - mosolygott a plébános. - Végül talán olyan mindennapos látogatója lesz, mint a kedves Zentay Erzsébet, kegyurunk, Zentay Dénes ezredes leánykája.

A festő, mint valami lány melódiát dúdolta magában a lány most tanult nevét, s mint Erzsébet, is a virágoknak, a csobogó patakoknak, a susogó lomboknak mondta el, hogy megtalálta rég keresett eszményképét, és bolond felvett

halálosan beleszeretett egy leányba, akinek csak a nevét tudja, s akivel még egyetlen szót sem váltott.

Hevenyészett m termében napról napra n tt az ismeretlen leányról rajzolt képek száma. Már nemcsak Máriának látta, hanem olasz patríciuslánynak, Hébének vagy Eurüdikének, s t megkísérelte virágáruslánynak és szöv n nek is lefesteni.

- Egyik sem közelíti meg az igazit - elégedetlenkedett. - Hová lesz kimondhatatlan bája, szendesége, tünde lényéb l sugárzó légiessége, ha durva ecsetvonásokkal rögzítem vászonra a megfoghatatlant?! Az én m vészetem csak otromba másolat a természet m vészete mellett. - Úgy érezte azonban, hogy nem szabad feladnia a reményt: egyszer, egy ihletett pillanatban sikerülni fog a lehetetlennek látszó feladatot is megoldania.

Reggelenként rendszeresen eljárt a templomba. A plébánosnak egyre kínosabb b beszéd séggel magyarázta mindennapos látogatásának ürügyét, a színes üvegablakok iránti rajongását, hogy az oszlop jótékony menedékében teleshívhatta emlékezetét Erzsébet vonásaival, s ha a lány befejezte ájtatoskodását, lassú léptekkel messzir l addig követhesse, míg a jegenyefasor végén el nem t nik szeme el l a szeretett lény alakja.

így kísérté tekintetével azon a reggelen is, amikor a lány a községháza el tt egy pillanatra megállt, s érdekl dve nézett egy közeled automobilra. Szokatlanul új, falun csaknem ismeretlen jelenség volt még ekkor ez a kezdetleges, pöfögve guruló, ormótlan bárka, amely alig haladt gyorsabban, mint a szemközt jöv , tüzes lovak vonta landauer. A lovak prüszkölve torpantak meg a berreg gép el tt. Vadul felágaskodtak, mintha rémeket láttak volna, és a fogát csikorgató kocsis kezéb l a gyepl t kitépvé, veszett, zabolátlan vágtaiba fogtak.

Mindez oly váratlanul és oly ijeszt gyorsasággal történt, hogy Erzsébet tehetetlen bénultsággal állt a feléje rohanó lovak el tt, s mint messzir l jöv ségélykiáltást hallotta saját vel trázó sikolyát.

A fest az utolsó pillanatban ért oda, hogy valami, maga el tt is ismeretlen er forrásból táplálkozó, kemény mozdulattal megragadja a gazdátlanul csapkodó gyepl t, és megállásra kényszerítse a ziháló lovakat. Erzsébet bódultán hátrált a fal felé, a megmenekülés pillanatnyi

megkönnyebbülésével, ám a megtorpant lovak most az elbbi rémület meghatványozott erejével szakították ki a gyepelt Tamás kezéből, és rüdt iramban ragadták maguk után a kocsit. A festésméletlenül feködött az út porában, homlokáról vékony piros vér szivárgott.

Erzsébet minden ízében remegve, holtápadtan nézte az ismeretlen férfit, aki az életét akarta megmenteni, s talán a sajátját áldozta fel. A bajt okozó automobil ekkor már a szerencsétlenség színhelyére érkezett, fékezett, s két férfi ugrott ki belőle.

- Segítsenek! - kiáltotta Erzsébet, s szinte önkívületben kapaszkodott fel az automobilra, ahova a két férfi habozás nélkül emelte be a még mindig eszméletlen festőt. - Kanyarodjanak a jegenyefasorba, amott lakunk, s menjenek utána az orvosért!

A kastélyból rémülten szaladt ki a kertész, s az autóduda hangjára benépesült a kert. Erzsébet kétségbeesett zokogása csakhamar édesanyját is elhívta.

- Anyám - kiáltozta -, édesanyám, segíts! Talán meg is balt, és én vagyok az oka! Fektessük ágyba, talán sikerül megmenteni!

A kertész és az automobil egyik utasa kiemelte a kocsiából az eszméletlen festőt, s míg a rémült Zentayné botladozó léptekkel mutatta az utat a vendégszobába, a sofőr már indult

is vissza a faluba, orvosért. A kövér szakácsné gyorsan vizet, tiszta fehér kendőt hozott, óvatosan lemosta a vért a festőhomlokáról, aki egy pillanatra kinyitotta a szemét, s a könnyben úszó Erzsébet láttán halkán felsóhajtott.

- El! Hála legyen az Úristennek, él! - suttogta Erzsébet, s a megkönnyebbülés boldogságával szaladt az érkező orvos elé.

- Nem lesz semmi baj - nyugtatta meg a vizsgálat után az öreg, tapasztalt doktor a zokogó Erzsébetet, aki zsebkendőjébe temetkezve kuksolt az ablakmélyedésben, mialatt az orvos megtisztította és néhány öltéssel bevarrta Tamás fejsebét. - Katonadolog! - hajtogatta a maga tréfás és megnyugtató modorában. - Egykettőre be fog hegedni a seb! Mindennemű mozgást azonban el kell kerülni, mert bizony egy kis

agyrázkódást is szenvedett a mi betegünk, s egyel re azt sem tudjuk, nem történt-e valami egyéb kalamitás is.

- De hát mi történt tulajdonképpen? - kérdezte újból Zentayné, aki a nyöszörg , kétségbeesett Erzsébetb l idáig egyetlen értelmes választ sem tudott kicsikarni.

Erzsébet még mindig remeg ajakkal rakosgatta össze az emlékezetében összekuszálódott események részecskéit, a váratlanul felbukkanó automobilt, a vad vágóban rohanó lovakat, az eléjük ugró fiatalembert, aki megakadályozta, hogy az rjöng állatok agyontapossák.

- Igazi h stett! - mondta a doktor komolyan, de aztán tréfásan hozzátette: - Ha kicsit fiatalabb lennék, magam is szívesen kockáztatnám az életemet egy olyan szép kisasszonyért, mint a mi kis Erzsébetünk.

Erzsébetnek azonban nem volt kedve a tréfához.

- Ugye, meggyógyul? - kérdezte szorongva.

- Meggyógyul, meggyógyul - veregette meg az orvos

Erzsébet sápadt arcocskáját -, a kis kisasszony viszont egykett re megbetegszik, ha nem hagyja abba a sírást, és agyonizgatja magát. Ilyen rossz idegállapotban nem lehet beteget ápolni, márpedig a mi betegünknek igen gondos ápolásra van szüksége.

- Nem lenne helyesebb a hozzátartozóit értesíteni, és hozzájuk szállítani a sebesültet? - kérdezte Zentayné.

Miel tt Erzsébet tiltakozhatott volna, az orvos határozottan kijelentette, hogy a beteget - mint már mondta - mozdítani sem szabad, de egyébként sem laknak itt hozzátartozói, hiszen a gróf vendége, s csak átmeneti id re tartózkodik Virágkúton.

- A gróf tudtommal hosszabb ideje külföldön utazgat!- csodálkozott Zentayné. - Mi keresnivalója van akkor ennek a fiatalembernek az átépítés alatt álló óvárban?

Most a doktoron volt a csodálkozás sora.

- Hát a méltóságos asszony nem tudja, hogy ez a fiatalember Baán Tamás, az Európa-szerte híres, nagy jövőt ígérte? Azt hittem, régi ismerőse önöknek is, különösen azután, hogy az életével játszva mentette meg a mi kis Erzsébetünket a biztos haláltól.

Zentayné elgondolkozva hallgatta az orvos szavait, aki még egyszer megtapintotta a beteg érverését, majd nehézkesen felállt.

- Én már megyek is, méltóságos asszonyom. A beteg pulzusa nagyjából kielégítő, tartsák be az utasításaimat, estefelé megint benézek. A beteg valószínűleg addigra eszméletre tér, de az is lehet, hogy belázadodik. Lehet, hogy állandóan tartózkodjék valaki a szobában. Az agyrázkódást szenvedett beteg mindig nagyon nyugtalan, könnyen leveri a jeges borogatást a fejéről.

- Bár inkább engem gázoltak volna el a lovak! - nyögte Erzsébet, s könnyei megint elindultak.

- Nincs okod a lelkiismeret-furdalásra - ölelte át a lányát Zentayné. - Önként tette, amit tett, nem vagy érte felelős sem isten, sem ember előtt. Mi pedig azzal, hogy ápolni és gondozni fogjuk, amíg csak teljesen meg nem gyógyul, igyekszünk jóvátenni azt is, amiben te teljesen ártatlan vagy, szegény kislányom.

Mialatt Zentayné kikísérte az orvost, Erzsébet az ágy mellé ült, és óvatos-lassan megpróbálta kitapintani Tamás pulzusát. Vajon nem csöndesedett-e el a vadul csapkodó ütéské? A sebesült keze azonban süttött, mint a tészta, a nyakán, mint meghajszolt állaton, sebesen lüktetett a vér kék csatornája.

- Gyógyítsd meg, édes jó istenem! - fohászkozott Erzsébet. - S bocsásd meg bűnös lányodnak, hogy bajba sodorta egy ártatlan embertársát.

Megigazította a jégtömlőt a beteg fején, kisimította homlokából a csapzottan összetapadt hajfürtöket, és a beteg ziháló ajkát figyelte, amely mintha megmozdult volna. Talán mondani vagy kérni akar valamit? Amikor Zentayné visszatért a szobába, Erzsébet intett anyjának, hogy jöjjön közelebb.

- Valami Máriáról beszél - suttogta. - Azt mondta: szeretlek, Máriám! Talán a menyasszonya. S aztán valami Erzsébetet is emlegetett. Ez talán a húga lehet - tette hozzá elgondolkozva.

- Vagy talán téged emleget, kislányom.

- Engem? Engem nem emlegethet - rázza meg fejét Erzsébet -, hiszen nem ismerjük egymást. Sohasem látott, csak amikor ez a szörny szerencsétlenség történt. Ki tudja, kinek a képe rémlik fel el tte?

- Végső soron nem is tartozik ránk - vont a vállát Zentayné. - Miránk csak az tartozik, hogy gondosan ápoljuk ezt az önfeláldozó, derék embert, különösen, amióta azt is tudjuk, hogy nem akárki az illető, hanem híres festőművész. Ámbár - f zte hozzá vontatottan - nem tudom, hogy edesapád helyesli-e majd a te irgalmas nővéri szerepedet. Lányos házban nem szokás ott lakó fiatalembereket vendégül látni, hacsak nem közeli rokona a családnak. A rossz nyelvek egykettőre elhíresztelik, hogy szálló vendégünkkel semmiféle rokoni kapcsolatban sem vagyunk, s akkor ...

- Nem törődhetünk most a pletykákkal! - vágott anyja szavába izgatottan Erzsébet. - Csak egyel törődhetünk, az életének megmentésével. Addig egy tapodtat sem mozdulok el mellette, amíg ápolásra szorul.

A beteg felnyögött, érthetetlen szavakat mormolt, karját széttárva fel akart ülni, mintha valami ismeretlen támadó ellen védené meg a mögéje bűvőt. Erzsébet hihetetlen erővel ragadta meg a festő forró kezét, és kényszerítette vissza eredeti helyzetébe. Hogy megnyugtassa, két tenyerébe vette

Tamás lázas kezét, s anyásán szelíd mozdulattal simított végig rajta. Mintha delejes erő sugárzott volna karcsú ujjáiból, lassan megszűnt a beteg vad erőlködése, mozdulatának görcsössége, izmai ellazultak, lélegzetvétele egyenletesebbé vált, és arcvonásai kisimultak.

Erzsébet boldog elragadtatással, elmerülten meredt a boltozatos homlokra, a kislíusán biggyedt szájra, az áll szelíd hajlatára. „Köszönöm

neked Sz zanyám” - gondolta, s maga sem tudta volna megmondani, hogy mit is köszön, a beteg életét-e, vagy egyszer en csak azt, hogy mellette ülhet, és szép arcát nézheti. Ekkor hirtelen eszébe jutott Annunciáta n vérnek tett ígérete, fogadalma, a mindennapos reggeli misehallgatás. Megszegje ígéretét? Csaknem felszökött, olyan er vel tört rá a félelem. Kezét összekulcsolva letérdelt a betegágy mellé, hogy imádsággal kísérelje meg jóvátenni állhatatlanságát. Tekintete ekkor megint Tamás arcára esett, s a kedves vonások láttára nyugalom ömlött el szívében. „Sz z Mária megbocsátja nekem, ha miatta megszegem ígéretemet.”

A betegszobára félhomály ereszkedett, messzir l a hazatér gulya kolompzava csendült; Erzsébet meggyújtotta az ágy fejénél álló asztalka erna s petróleumlámpását, s a belép orvos elé sietett.

- Úgy látom, kit n ápolón lenne magából, kedves Erzsébet - mondta a doktor elismer en. - Mégis azt ajánlom, hogy éjszakára gondoskodjék helyettesr l. Az lenne a legokosabb, ha a kocsi bemenne Erd váradra, s az ottani kórházból hozna ki egy ápolón t.

- Nincs szükségem váltásra! - tiltakozott a leány határozottan. - Én akarok virrasztani mellette.

Az öreg doktor elgondolkozó arcot vágott.

- Félek, hogy kicsit túl sokat vállal magára.

- Majd felváltjuk egymást - sietett lánya segítségére

Zentayné. - Azt hiszem, doktor úr is belátja, hogy ennek a fiatalembernek nagyon sokkal tartozunk. Talán egész életünk is rövid ahhoz, hogy lerójuk iránta hálánkat. A gondos ápolás tehát a legkevesebb, amit érte tehetünk. Még elgondolni is szörny , hogy mi történt volna, ha nem fékezi meg a megvadult lovakat...

Ezen az éjszakán valóban felváltva virrasztotta a beteget anya és leánya. Zentayné ugyan gyakran elszundított az ágy mellé tolt pámás karosszékben, de Erzsébetet akkor sem engedte aludni az aggodás, ha éppen rajta volt a pihenés sora. Ha pedig Tamás lázalmától gyötörve nyugtalanzkodni kezdett, a bevált módon két tenyerébe zárta a beteg

forró kezét, és azon gondolkozott, honnan vették a lovak megállításához szükséges ezeket a gyengéd fogású kezeket, ezek a hajlékony mívészujszak, amelyeket l semmi sem áll távolabb, mint az ereszszak, s amelyek arra hivatottak, hogy szívet-lelket gyönyörködtet tájakat, alakokat varázsoljanak üres vásznakra és puszták falakra. Könnyeráhullott a tenyerén pihen kezekre, s némán kérdezte tük: „Hogyan köszönjem meg, amit értem tettetek?”

Tamás másnap is eszméletlenül feküdt a lefüggönyözött vendégszobában. Erzsébet szorongva várta az orvos látogatását, mint a vádlott, aki a súlyos ítélet kihirdetését l retteg. Az öreg doktor azonban megnyugtatta, hogy a beteg biztosan túl van az életveszélyen, s t az állapota a látszat ellenére is sokat javult.

- Megvan a magához való esze az én h s páciensemnek - tréfálódzott szokása szerint. - Bolond lenne elpatkolni, vagy éppen gyorsan meggyógyulni, amikor a sors ilyen elragadó ápolón höz juttatta.

Erzsébet zavartan és szégyenkezve hallgatta a doktor csipkel déseit, de jókedve csakhamar rá is átragadt: az a f , hogy Tamás meg fog gyógyulni, minden egyéb mellékes és lényegtelen.

Délutánra csökkent a beteg láza, szemét egy-egy pillanatra kinyitotta, s Erzsébet úgy vélte, tekintetében kisfiús csodálkozás és leplezetlen öröm csillog. Álma nyugodt volt, csak olykor mormolt pár érthetetlen szót, de azt is oly kedvesked dallamossággal, mintha becézne vagy kényeztetné azt, akir l beszél.

Erzsébet annyira megnyugodott, hogy végre enni is hajlandó volt, és maga is elcsodálkozott, milyen farkasétvággal fogyasztotta el a sokszor visszautasított jóíz falatokat. Kati néni, a természetes szakácsn addig nem is mozdult el mell le, amíg a nagy tálcán tálalt hideg sültet, gyümölcsöt, süteményt az utolsó morzsáig meg nem ette.

- Így kell ezt, kisasszonykám - bólogatott elégedetten -, most aztán a vendég fiatalúron van a sor, hogy megjöjjön az étvágya. F zök én neki olyan tyúklevest, hogy amíg él, megemlegeti. Tavaly is, amikor a

méltóságos urat leverte a lábáról a láz, csak az én f ztömt l gyógyult meg, nem az öreg doktor receptjére írt kotyvaléktól, meg aztán ...

Erzsébet már nem figyelt a beszédes Kati néni soha véget nem ér történetére, tyúklevess l, doktorról, a maga f zési tudományának dics ségér l. Arra gondolt, hogy levelet kell írnia Irmának, ki kell öntenie szívét legjobb barát n jének, el kell mondania, miféle izgalmakon, különleges eseményeken esett át az utolsó két napon. Vajon mit szól majd Irma ahhoz,

hogy egy ismeretlen férfi fekszik a Zentay-kastély vendégszobájában, s , Erzsébet, ugyanennek a szobának az íróasztala mell l írja kissé kusza sorait. Tamás nyugodt lélegzetvétele csak meger sítette elhatározását, átült a gyöngyház berakásos kis íróasztalhoz, fiókjából papírt vett el , s a kínai laktálcáról felemelt tollat bemártotta a tintatartóba.

„Drága Irmám - írta -, nemcsak a regények vannak tele romantikával, hanem az olyan hétköznapi lények élete is, mint az enyém. Szinte hihetetlennek t nik el ttem is, hogy a közelmúltban egy teljesen idegen férfi mentett meg a biztos haláltól. Igazi h shöz méltó elszántsággal és határozottsággal fékezte meg a rám rohanó megvadult lovakat, de míg az én életemet megmentette, csaknem a sajátját áldozta fel. Ismeretlen megment m - akir l utólag kiderült, hogy híres fest - most a mi vendégszobánk lakója, s alig néhány méternyire t lem, jégtöml vel a homlokán s még mindig lázasan fizet bátorságáért és h siességéért.

Ugye, Irmám, ilyen csodálatosan érdekes történeteket csak Jókai regényeiben olvashatunk, ahol az írói fantázia szabad csapongása a legvalóság n tlenebb eseményeket is valószer vé tudja varázsolni? Pedig az én történetem igaz történet, amelyet maga az élet írt, s amely több és igazabb élményt nyújtott számomra, mint akár a legérdekfeszít bb regény. Az én h söm tehát nem valami papírfigura, hanem igazi húsból és vérb l való ember, akinek kedves arcát hosszan elnézem, amíg virrasztók mellette.

Bárhogy is kívánom azonban gyors felgyógyulását, keserűséggel tölt el az a gondolat, hogy rövidesen eltávozik tőlünk, és nem láthatom többé kékesfekete haját, hosszú mivészkezetét, kisfiúsán durcás száját. Nem tehetek róla, hogy ilyen apróra ellestem a vonásait! Ha egyszer napokon keresztül fogod figyelni egy szeretett lény lélegzetvételtét, te is csak ugyanazt teszed majd, amit én. Nehezen várom, hogy betegem visszanyerje eszméletét, nemcsak azért, mert ez a végső gyógyulást jelenti, hanem azért is, mert nagyon vágyom a hangját hallani. Biztosan mély, zengő hangja van - legalábbis ez illik hozzá a legjobban. Lázalmában ugyan sokszor hallottam beszélni, de ez csak erőtlen suttogás volt, s inkább ajka mozgásáról olvastam le, hogy valami gyönyörű lányról, illetve lányokról, Erzsébetről s valami Máriáról, s tőle Mária eljegyzéséről beszél. Vajon ki az, aki még az eszméletlent is szóra bírja, ki lehet az ismeretlen gyönyörű leány? Irigylem, hogy Tamás tőle szereti. Igen, Tamásnak hívják, Baán Tamásnak, öreg doktor bácsink szerint Tamás holnap vagy holnapután már jelentékenyen jobban lesz, visszanyeri öntudatát és beszélni képességét. Vajon mit fog mondani nekem?

Irmám, édes Irmám, attól félek, hogy a Te buta barátom már nemcsak lelkiismeretes ápolónként aggódik betege egészségéért, hanem egészen más okból is ... Azt hiszem, menthetetlenül beleszerettem Tamásba. Csak az ismeretlen Mária eljegyzése ne gyötörne oly keservesen!... Mihelyt többet tudok, újból írok, s Te is válaszolj nagyon boldog s egyben nagyon boldogtalan barátomnak,
Erzsébetnek”

Az éjszaka csöndjében a szellő borzolta lombok susogása kísérte az alvó festőhalk lélegzetét. A tárt ajtókon át behallatszott a régi falióra dallamos kondulása, amint a tizenkettőt ütötte. Az ágy fejénél Erzsébet ült, lábánál Zentayné, aki éjszakára megosztotta lányával a virrasztás gondjait. Sápadtak látta Erzsébetet, s éppen aludni akarta küldeni, amikor a beteg megmozdult, kinyitotta a szemét, és tétován nézett Zentaynéra.

- Hol vagyok? - kérdezte halkán. - Miféle muzsika ez? Mi történt velem?

Erzsébet szívére szorította a kezét, mert úgy érezte, hangos szívdobogása elámulja, mekkora örömmel tölti el a férfi mélyen zeng hangja. Tamás Zentaynéhoz intézte szavait, aki szemközt ült vele, a leányt nem láthatta.

- Nyugodjék meg, kérem - mondta barátságosan Zentayné. - A mi öreg óránk ütötte el az éjfél, ön pedig a mi vendégünk, amíg csak meg nem gyógyul.

A beteg erlködve figyelt a magyarázó szavakra, amelyek feltárták el tte a néhány nappal ezel tt lezajlott esemény részleteit és következményeit. Amikor Zentayné elbeszélésében Erzsébet nevét kimondta. Tamás izgatottan a szavába vágott:

- Mi történt vele? Él? - S szemét ellepték a könnyek, ahogy a szeretett leány eléje lépett, és szótlánul megszorította a takarón nyugvó, er tlen kezét. Kábult agyában zavaros képek kavarogtak; megkísérelte, hogy ködös gondolatait világos formába öntse, de a súlyosnak látszó feladat meghaladta erejét. Csak néhány dadogó szó hagyta el ajkát, egy bizonytalan „köszönöm” s a lázálmodból jól ismert Mária név.

- Mária ... - ismételte -, Mária eljegyzése mégiscsak megsz. Meglesz, mert Erzsébet megmenekült.

A leány riadtan nézett édesanyjára. Hát sohasem szakad vége ennek a félelmetes önkívületi állapotnak? Hiszen az orvos azt ígérte, hogy ha a láz megsz nik, a beteg teljesen visszanyeri emlékez tehetségét és beszél képességét! Az asztalkán fekv lázmér ért nyúlt, hogy a makacs higanyoszlopot rázogatva elterelje a figyelmet saját izgatottságáról.

- Ne higgye, hogy lázas vagyok - jelent meg az els halvány mosoly a beteg arcán -, csak a váratlanul rám zúduló

és szokatlan események zavartak meg. Már értek mindent, és köszönök mindent. - S mert Zentayné is, Erzsébet is élenken tiltakozott a köszönet ellen, csak ennyit mondott végül: - Kicsi gyermek koromban,

egyetlen hét leforgása alatt vesztettem el az édesanyámat és apró húgomat. Sohasem éreztem magamon szeretni a szemek tekintetét. Engedjék meg, hogy legalább ezeket a meleg tekinteteket megköszönjem.

Zentayné meghatottan fordult ki a szobából, hogy feltörjön könnyeit elrejtse, ne meg hogy hírt vigyen a konyhában várakozó, türelmetlen Kati néni: melegítheti a hét vármegyében híres tyúklevest - a beteg állapotában dönt javulás állott be.

Erzsébet szótlánul tekintett a festőtágra nyílt szemébe. A sötétkéken fénylő szemek beszédek voltak, derűsek és bizakodók. Elragadtatást, hűséget és csodálatot fejeztek ki. Könyörgők voltak és követelők, vigasztalást várók és simogatók.

Erzsébet némán ült az öblös karosszékekben, ahonnan napok óta rizte Tamás mély, öntudatlan álmát, és ahogy szokta, habozás nélkül, óvatos szeretettel zárta két tenyere közé a fiú kezét. Így ültek mozdulatlanul és hangtalanul, egymás tekintetébe merülve, boldog kábulatban, és úgy érezték, jól értik egymás ki nem mondott gondolatait, legtitkosabb érzéseit.

Amikor Zentayné a párolgó csésze levessel visszajött a vendégszobába, megcsókolta Erzsébetet, és aludni küldte. A lány nem ellenkezett. A kiállott izgalomtól és virrasztástól kimerültén botorkált végig a szobájához vezető folyosón. Szobáját aranyfényben fűrésztötte a telihold, és beragyogta a kedves öreg jószágot, amely mély kondulással most ütötte el az egy órát. Erzsébet ruhástul dőlt le ágyára, és mély, álmotlan álomba merült.

Tamás még sokáig nyitott szemmel feküdt az ágyon, és az ajtóra bámult, amelyen át a lány libegő alakja eltűnt előle. A megkönnyebbülés boldog súlytalanságával élvezte a lidérces álom megszűnését és azt a mellkasát feszítő édes sejtést, hogy szerelme viszonzásra talált. Mint a gyermek, akinek legtitkosabb vágyát teljesítették a mesebeli tündérek, újra és újra maga elé idézte Erzsébet

gyengéd mozdulatait, odaadó tekintetét, és nem gy zte ismételtetni: igaz lehet ez? Igaz?

Látta Erzsébetet a templomban, ahol az oszlop mögül igyekezett elorozni készül képe számára az áhítatba omló figurát, látta rózsaszín ruháját libbenni a nyílegyenes jegenyék védelmében, s önfeledten andalogni a falu poros f utcáján. Aztán az automobil fülsért dudáját hallotta, a kocsis dühödt ordítását, a megvadult lovak patáinak dübörgését. Szívét mintha vaspántok szorítanák össze, rekedten felnyögött. Karjával csapkodni kezdett, s beleverte az ágy oldalába. Az ütés magához térítette, és megenyhülve örült a sajtó fájdalomnak: csak képzelete idézi vissza az eseményeket - Erzsébet nem forog veszélyben, Erzsébet él, egészséges, és talán szereti is.

Az ággal szemben lev falon halvány rózsaszín folt jelent meg, n tt, világosodott, s lassanként vörösl pirkadati fénnel öntötte el az egész szobát. - Hajnalodik - mosolygott Tamás -, hajnalodik a földön és az én szegény szívemben is.

Bármilyen keveset aludt is Tamás az éjszaka, a doktor elégedetten veregette meg kezét a reggeli látogatáskor.

- Hol itt a beteg, méltóságos asszonyom? - fordult kedélyesen Zentaynéhoz. - Mert én csak egy egészségt l duzzadó fiatalembert látok, akiknek érthetetlen okokból összevarták a homlokát!

Amikor azonban Tamás hálálkodva köszönte meg neki gyógyulását, és az iránt érdekl dött, hogy mikor kelhet fel, komolyra fordította a szót. Még néhány napi teljes pihenést rendelt, feltétlen nyugalmat és semmi munkát.

- Magára bízom a betegünket, kedves Erzsébet - fordult a lányhoz, aki rózsásra aludt arcocskájával bájosabb volt, mint valaha, és szaporán bólogatott az orvos szavaira. Korán kelt, hogy az elmulasztott misehallgatások után, buzgó imákkal köszönje meg Istennek Tamás felgyógyulását, s futva tette meg az utat hazafelé. Tudta, hogy az orvos által rendelt néhány napos pihenést a tudomány és a tapasztalat írja el , mégis úgy érezte, hogy egy kicsit az kedvéért is történik: nem kell még

elválnia Tamástól, tovább ápolhatja, talán az ebédjét, vacsoráját is hozhatja a betegágyhoz, s bizonyára alkalma nyílik a többszöri beszélgetésre is.

Amikor pedig a doktor tréfás szemhunyorítással írta el, mit tegyen, mit ne, a beteg érdekében, Erzsébet a füle tövéig elpirult, mert úgy érezte, hogy az orvos legtitkosabb gondolataiban olvas.

„Milyen szép ajándéka a sorsnak - gondolta ugyanakkor Tamás -, hogy itt lehetek, Erzsébet közelében! Milyen jelentéktelen ár a sebesülésem azért a boldogságért, amit cserébe kaptam.” - S mivel gyógyultnak, szinte makkegészségesnek érezte magát, mint baráti cinkosra nézett a tréfás doktorra, aki éles szemével már felfedezte a beteget és ápolóját összefűző gyöngéd szálakat.

- Tehát: sok pihenés, jó táplálkozás - foglalta össze az egészségügyi elírásokat a doktor - és hogy ne unatkozzék, szabad egy keveset beszélgetnie. Ha pedig a mi kis Erzsébetünk nem riad vissza a további áldozatoktól, akár fel is olvashatna, mondjuk egy-két órácskát a betegnek.

- Igen, igen - sietett válaszolni Tamás ez különösen nagy örömet nyújtana, feltéve, hogy nem okozok vele fáradságot...

Erzsébet élénken a szavába vágva bizonygatta: a felolvasás egyenesen szórakozást jelent a számára. A zárdában számtalanszor bízta meg Annuciát a név, hogy gyengélkedőtársának felolvasson.

- Szóval ma benn megismerkedhetik az én fiatal barátom a szentek életével és különböző imádságokkal - gonoszkodott a doktor.

De Erzsébet biztosította, hogy van egy maga másolta verseskönyve, Arany, Petőfi és Reviczky költeményeivel, ezeket többnyire már kívülről is tudja, reméli, hogy a kedves vendégnek jó szórakozást nyújthat velük.

Azzal már szaladt is a szobájába, s kiszáratva egy széken teleírt, beírástól könyvecskével tért vissza. Otthonosan ült le — ahogy Tamás az imént tréfásan elnevezte — „rhelyére”, az öblös karosszékre, és már

olvasta is, kissé elfogódottan, majd egyre jobban belemelegedve, érzést l
átf tött melegséggel:

Ábrándjaim der s világát
Beámyékozta szenvedés.
Hol a nap még szívembe süthet,
Immár csak egy parányi rés.
Oda van a tavasz b bája,
Ibolya többé nem terem
Mégis, mikor te jutsz eszembe,
Szép májusról zeng énekem.

Tamás lehunyt szemmel hallgatta a muzsikáló leányhangot. „Be kár
- gondolta -, hogy a hangját nem tudom lefesteni. Az ecset csak
hiányosan képes megörökíteni a szép valóságot, holott Erzsébet varázsa
nem csupán külsejében, de megejt en cseng hangjában is rejlik. A
legszebb zene, amit valaha is hallottam” - mondta magában boldogan, és
füle möhön itta a Reviczky-vers érzelmes sorait:

Tavasz volt; édes, szelíd ábránd
Himbálta ifjú szívemet.
Örök tavasznak, szerelemnek
Álmodtam én az életet.

Madár dalolt, akác virágzott,
Mikor el ször láttalak.
Virágos rét fölött repültek
A sárga cserebogarak.

- Örök tavasznak, szerelemnek ... - ismételte a verssort halkán
Tamás, és karját mintegy könyörögve a könyvet tartó leánykéz felé
nyújtotta.

A verseskötet tompa puffanással a földre esett. Erzsébet piros arccal hajolt le érte.

- Ugye, szép vers? Mi ezt olvastuk Irmával, intézetbeli barátommal a legszívesebben - mondta gyorsan, és ujjával az asztalka horgolt térít jének rojtjain babrált. - Szereti Reviczkyt? - nézett félénken a fiúra.

Tamás felnyitotta a szemét, és hosszasan, gyönyörködve figyelte a barackvirágszín arcocskát.

- Szeretem - mondta aztán fojtott hangon, s Erzsébet könnyű szédülést érzett az egyszer nek hangzó válaszra. Kezét riadtan az ölébe ejtette, és bátortalan mozdulatokkal simítgatta szoknyája csipkés fodrait.

- Erzsébet! Gyere gyorsan, kislányom! - hallatszott Zentayné hangja. - Leveled érkezett Irmustól!

A lány tétován felállt, szégyenlően mosolygott, és mentegetőzve kért elnézést, amiért néhány percre egyedül kell hagynia ápolóját. Napok óta most először távozott szívesen a betegszobából. A váratlan öröm, amely Tamás egyetlen szavára előntötte, s a szó nem várt, bár áhított tartalma oly erővel vette birtokába, hogy szinte megbénult tőle, és akaratlanul engedelmeskedett anyja hívásának.

Tamás érzékenyülve nézett utána. „Jó sorsom vezetett, amikor a templomból utána mentem - gondolta így menthettem meg, s lehetek most szüntelenül vele. Vajon enyém lesz-e végül ez a tiszta szépség, földöntúli jóságú leány? Vajon megfesthetem-e róla számtalan eltervezett képeimet? Róla, a halhatatlan kedvesről, mint Rembrandt. Rubens meg a többi nagy előd?”

A nyitott ablakon virágzó akácok illatát hozta a langyos júniusi szellő. Tamás bódultán szívta be az édes szagot. Szívét hirtelen jött szorongás töltötte el. A görög sorstragédiák jutottak eszébe, a félelmetes Ananké, az istenek irigysége, akik megsokallván a földi halandók boldogságát, úgy forgatják a sors kerekét, hogy boldogságuk helyett balvégzetük teljesejék be! Lehet-e, hogy az életének kiteljesedést ígér boldogsága ne forduljon végül a visszájára?

Erzsébet vidáman és nagy kitartással bet zte barátn je hieroglifának is beill , zabolátlan szarkalábjait.

„Erzsébet, drágám, kis szentem, s t, Szentem - írta Irmus a maga túláradoán jókedv modorában -, juj, de nagyon érdekes, amit romantikus kalandodról és a még romantikusabb ifjú fest r l írtál! Nem elég, hogy nagy sötétkék szeme van, de ráadásul még Tamásnak is hívják, mintha csak kedves keresztszülei el re megsejtették volna, hogy a zárdában rendezett név-szépségversenyen a Tamás fogja elvinni a pálmát. S mindezek tetejébe még fest is! Talán egy új Leonardo, akinek képeit évszázadok múlva is megcsodálják az Uffiziban csoszogó, baedeckeres angol missek. S talán épp te vagy az új Mona Lisa-jelölt? Irigyellek érte! Az én álnok szepl cskéim és pisze orrom bizony nem ihletnék remekm vekre még a legigénytelenebb fest t sem. Juj, de boldog lehetsz! (Err l a „juj”-ról képtelen vagyok leszokni, holott eleget korholt miatta Annuciáta n vér!) Unokabátyáimon kívül egyetlen szál lovagom akadt csak, a patikus fia, aki azonban egész nap a Marosban lubickol - állítólag úszóbajnoknak készül -, és csak kés délután jelenik meg nálunk, amikor már vendégekkel van tele a ház. Mit gondolsz, célravezet lenne, ha úszási tudományomat sutba dobva, fulladási jelenetet rögtönöznék a közönyös lovag szeme láttára? Talán, ha engedném magam megmenteni, lelkében némi rokonszenv ébredne irányomban? Nem is tudod, milyen boldog vagy, édes kis szent Erzsébetem!

írjál gyorsan, sokat és részletesen. Mindenr l: magadról, a romantikus történet folytatásáról, de legf képpen Leonardo Tamás úrról, akit ismeretlenül is sokszor üdvözlök.

Ölel változatlanul kíváncsi és h séges barátn d,
Irma”

Erzsébet nevetve hajtogatta össze Irma kedvesen bolondos levelét, s ugrándozva szaladt végig a házon, hogy édesanyjának is megmutassa.

Zentayné köt t i szaporán villogtak, mialatt figyelmesen hallgatta lány felolvasását. Irma ártatlan tréfái szöveget ütöttek

a fejébe. Hát Erzsébet ilyen részletességgel számolt be barátné jének a festményéről, balesetéről, még a szemé színeről sem feledkezve el? Hát leánya, akit lelke mélyéig ismerni vélte, irgalmas nővéri buzgalma közben beleszeretett a ház vendégébe? Igaz, hogy a fiatalember neves festőművész, s mint mondják, kiváló tehetség, aki elűt fényes jövőt, de ki tudja, milyen szándékokkal közeledik az őnaiv zárkában nevelkedett leánykájához? Zentayné elöntötte a hátsó, ha arra gondolt, miféle következményei lehetnek engedékenységének, s elhatározta, hogy a hátralevő napokban maga fogja ápolni Baán Tamást. Ha a festőnek komoly szándékai vannak, legalább módja lesz megbizonyosodni felfogásáról, nézeteiről, egyszóval arról, hogy méltó életpárja lenne-e az egyetlen, féltve őrzött leányának. „Igaz, hogy kellemes arcú, megnyerő modorú fickó - mosolyodott el gondolatban az ezredesné -, de alapjában véve mégiscsak a bizonytalan élet bohémvilághoz tartozik, s még azt sem tudjuk, miféle családból származik.”

- Igen kedves és mulatságos Irmus barátnő levele - mondta Zentayné, a felolvasás végeztével -, de attól tartok, ma már nem lesz idő a válasz megírására. Arra szeretnék kérni, kislányom, hogy kocsizz át Kati néni kíséretében a Dallos-birtokra, Máli nénihez, aki újfajta tulipánhagymákat kapott holland unokahúgától, s nekem is ígért néhányat. Magam mennék, de a szívem megint rendetlenkedik, és a rekkenő hátsóben nagyon rosszul tőrném a rázós kocsit.

- És Tamás? Ki ápolja addig Tamást? - kérdezte Erzsébet ijedten.

- A festőt addig majd én ápolom - felelte Zentayné, és Erzsébet érzékeny fülét nem kerülte el anyja hangjának hidegsége, ahogy a bizalmasan csengő keresztnevet a hideg „festő” szóval helyettesítette. De nem ellenkezett. A zárkában már régen kiirtották jellemvonásai közül a „rebellis feleselési hajlamot”, ahogy Annuciátának vérminden, az akaratával ellentétes megnyilvánulást nevezett. Csak arra kérte az édesanyját, ne csukja be a szobaajtókat, hogy a vendég a régi óra kongását - amelyet annyira megszeretett - hallhassa. A régi óra

emlegetésére Zentayné elgondolkodva bólogatott, és két kezébe véve Erzsébet szív alakú arcocskáját, jobbról-balról megcsókolta.

- Légy továbbra is az én engedelmes, jó kislányom - suttopta -, tudom, hogy nem fogok csalódni benned.

Erzsébet sehogyan sem értette anyjának szokatlanul hangzó, kissé ünnepeles szavait, de kérdez sködés helyett azonnal indult a szobájába, átöltözni, hogy minél hamarabb visszatérhessen a Dallos-birtokról.

A távolodó kocsi robogásának zaja már csaknem elült, amikor az ezredesné a kávéval, tejszínnel és mazsolás kaláccsal megrakott uzsonnatálcával a betegszobába lépett. Ügyesen úgy irányította a beszélgetés menetét, hogy Baán Tamás akarva-akaratlanul egész élettörténetét elbeszélje, jelleme rejtett tulajdonságait, szándékait feltárja el tte. A fiú olyan érzékletesen írta le budai házacsckájukat, galambjait etet nyugdíjas tanár édesapját, a régi ebédl helyét elfoglaló, vásznakkal és festékekkel zsúfolt m termet, hogy Zentayné hamarosan úgy érezte: látatlanban is eligazodnék az öreg dada vezette háztartásban és a ház mögött elterül dímbes-dombos kis gyümölcsösben.

- Ott érzem magam mindig a legjobban - vallotta Tamás. - Münchennek, Párizsnak, Itáliának sokat köszönhetek, de e helyeken mindvégig idegen maradtam. Ebbe a fehérre meszelt budai házacsckába szeretném vinni majd a feleségemet is, ha a legszebb és legjobb leány, akit szeretek, érdemesnek tart arra, hogy megossa velem az életét

Hangja az utolsó szavak közben úgy átforrósodott, tekintete pedig oly könyörögve kereste az ezredesné tekintetét, hogy a máskor határozott és magabiztos Zentayné idegesen köhécselni kezdett.

Néhány pillanatig mindketten kínosan hallgattak, majd Tamás mély zengés hangja törte meg a csöndet:

- Szabad-e remélnem, méltóságos asszonyom, hogy nem kapok kosarat, ha Erzsébet kisasszony kezét a legmélyebb tisztelettel megkérem?

Zentayné a legnagyobb zavarban volt. A leánykérés teljesen váratlanul érte. Az effajta huszáros roham még az katonákkal népes

világában is szokatlanul gyors és bravúros cselekedetnek számított. Meg aztán a gyereklányból alig felcseperedett Erzsébet kezét is csak most kérték meg t le els ízben - nem találta hát hamarjában a helyes feleletet. Rövid hallgatás után azonban meglelte a megfelelő választ, és biztosította Tamást, hogy amennyiben Erzsébet is igent mond (bár jól ismerte leánya érzelmeit, s erre az ártatlan kis hazugságra csak az íratlan társadalmi illemszabályok álszenteskedése kötelezte), a maga részér l nem fogja ellenezni a házasságot. Feltéve persze, hogy férje is hozzájárul, aki kit n , de kissé makacs és konzervatív ember, s eddigi elképzelései szerint csakis katonaembert óhajt lánya férjéül.

Tamásnak azonban egyel re ennyi is elég volt. Túláradó örömmel köszönte meg az ezredesné bizalmát, és lelkesedve számolt be jövend terveir l. Végül arra kérte Zentayné, hogy az esküv t lehet leg még sz el tt tartsák meg. Augusztus végére szándékozik befejezni az óvár freskóinak restaurálását, s a szeptembert már Firenzében szeretné tölteni Erzsébettel.

Jóformán észre sem vették, hogy a hosszúra nyúlt beszélgetés közben leszállt az alkonyat, az öreg óra hetet ütött, s a nyugovóra tér természet csendjét csak a fészükre szálló vadgalambok bűgása zavarta. Aztán a hazatér homokfutó robogása hallatszott, amint a kastély oszlopos följárója elé kanyarodott.

Zentayné kisietett a vendégszobából, s a kocsiról lelép Erzsébetet átölelve, mint valami kisgyermeket tette le a legfels lépcs fokra.

- Én odaigértetek - suttogta a fiilébe, - most már apádon van a sor.

A kocsis értetlenül nézte az kicsi kisasszonyát, akit ölbeli baba kora óta ismert és kocsikáztatott, amint sírva-nevetve ölelgeti a szigorú méltóságát, s t a természetes Kati nénit is, t meg arra akarja kényszeríteni, hogy cs rdöngöl t járjon vele mindenki jelenlétében, amikor még a lovakat sem volt érkezése kifogni a kocsiból.

Az elkövetkez nap a boldogság zavartalan kábulatában telt el. Este Erzsébet is, Tamás is megkísérelte földézni, mi mindenr l beszélgettek szünet és megállás nélkül, csak ekkor ébredtek rá, hogy alig-alig

mondtak egymásnak és kérdeztek egymástól mást, mint mindig ugyanazt, a legfontosabbat:

- Szeretsz?
- Szeretlek.
- Hogyan?
- Mindenkinél jobban.
- Meddig?
- Örökre. Jobban, mint az életemet.

Másnap aztán az öreg doktor is megörvendezettette ket egy kis pótboldogsággal: megengedte, hogy Tamás felkeljen, s az árnyékos fák alatt rövidke sétát tegyen.

- Utána azonban csupán egy kis üldögélést engedélyezek, aztán egy-kettő, vissza a jó puha ágyikóba! - rendelkezett vidáman pattogva.

Erzsébet apró léptekkel haladt Tamás jobbján, s félt gonddal figyelte a fiú arcát, nem jelennek-e meg rajta a szokatlan séta kísér jelei, a fáradtság vagy a szapora érverés. De Tamás frissnek, könnyűnek érezte magát, lábait ruganyosnak, lelkét felszabadultnak. Elragadtatva nézte a fehér, világoskék pettyekkel telehintett, rövidujjú ruhát, amelynek üde fodraiból karcsún emelkedett ki a leány alakja, nézte a színes kézimunkakosárcát tartó beszédes ujjakat és a gesztenyebarna hajkoszorúban megbúvó fehér szirmokat, az elvirágzó akácfák lassan pergő küldötteit.

Amíg Tamás a szigorú orvosi előírás szerint ebédutáni álmát aludta, Erzsébet maga alá húzva támlátlan kis íróasztalszékét, hosszú-hosszú levélben számolt be barátjának az utolsó két csodálatos napról.

„... semmi sem állhat már boldogságunk útjába - rőtta az apró gyöngybetűs sorokat -, hiszen Édesanyám beleegyezett a házasságba, Tamás Édesapjának levelét holnapra várjuk, s biztosan tudom, hogy az én hamarosan hazaérkező drága Apám is csak azt akarja, amit Tamás meg én: egy egész életre szóló boldogságot kettőnk számára. Már jó előre meghívlak az esküvőre, édes Irmuskám, ahol biztosan Te leszel a legszebb koszorúslány (lehet leg halvány rózsaszínű grenadin ruhát

csináltass, azonos színárnyalatú rózsabimbó koszorúval!), még ha gyönyörű kuzinjaim, a Hetéssy-baronesszek el is jönnek, akik mellett én csak jelentéktelen, sűrű egérke vagyok. Szeretném, ha az esküvőt az erdváradi székesegyházban tartanánk, és Édesapám nagybátyja, a jószágos Zentay János bácsi (»az aranyszájú püspök« - ahogy mifelénk nevezik) áldaná meg frigyünket.

Erről azonban még Tamásnak sem szóltam - meglepetésnek tartogatom. Ha válaszolsz (amit szívvel remélek), erről ne is tégy említést, mert Tamásnak természetesen minden levelemet megmutatom.”

Erzsébet sietve fejezte be az írást, és kanyarított a végére számtalan csókot és ölelést, mert az öreg óra figyelmeztetve négyet ütött: Tamás biztosan felébredt már délutáni álmából. Sietve nyitott be a vendégszobába, és pajkosan borzolta össze az álmosan nyújtózkodó Tamás haját.

- Úgy - mondta tettetett sértődöttséggel -, egyesek az igazak álmát alusszák, míg menyasszonyuk az megörvendtetésükre kiváló ötleteket eszel ki!

- Miféle ötleteket, kis virágom? - simította helyre makrancos haját Tamás. - Talán bizony be akarsz fejezni helyettem az óvárbeli négyszáz esztendő s hölgy megfiatalítását? Vagy talán rendet akarsz teremteni a vázlataim között?

- Nem, nem - rázta a fejét Erzsébet. - A lehetetlent még megkísérelni se merem. Ellenben elhatároztam, hogy elkérem anyukától a régi órát, és magunkkal visszük budai kis házádba.

- Házunkba! - igazította helyre a fiú, és Erzsébet örömteli hangon ismételte:

- Igenis: házunkba, házunkba, házunkba. Meg vagy velem elégedve?

- Jobban már nem is lehetnék. Ami pedig az órát illeti, a karomban fogom Budára vinni, nehogy szállítás közben megsérüljön, s aztán együtt keressük meg részére a legméltóbb helyet.

Vidám, meghitt beszélgetéssel telt el a délután. Tamás a terveivel, egész leendő munkaprogramjával igyekezett megismertetni Erzsébetet, aki figyelmesen hallgatta, és csak

olyankor szakította félbe, ha el tte ismeretlen névvel vagy fogalommal találkozott.

- Lehet, hogy majd kiábrándulsz bellem - mondta félénken -, ha kiderül, hogy távolról sem vagyok olyan mévelt, mint te. De én inkább most árulom el a butaságomat, semhogy később okozzak neked csalódást.

- Csacsikám! - simogatta meg a mosolygó Tamás Erzsébet kezét. - Bizonyos fajta ismeretek hiánya egyáltalán nem jelent butaságot! Legfeljebb tájékozatlanságot, amit nagyon is könnyű helyrehozni. Az pedig, hogy szinte vagy, lényed természetességéből és jellemed egyenességéből fakad. Majd sokat járunk együtt képtárakba, és a művészettörténeti könyvek segítségével lassanként megismertetlek a szobrászat és festészet elméleti részével is. Érzem, hogy te leszel idővel nemcsak egyetlen modellem, de leghozzáértetlenebb és egyben legszigorúbb kritikusom is.

Zentaynének nagyon megtetszett, hogy Tamás művészettörténetre akarja tanítani a lányát, mert is értesen vonzották a képek és szobrok, különösen a régi metszeteket, toll- és tusrajzokat kedvelte, s egész halom nagy formátumú mappát, elsárgult könyvet cipelt be a vendégszobába, hogy a fiatalokat megörvendeztesse.

- Lánykoromban - emlékezett kissé fátyolos hangon - nagyon irigyeltem a francia tanárnőm névérét, aki a Louvre alkalmazásában állott, és a metszetek katalógusát készítette. Tanulmányokat is írt, és a legjobb szakemberek között emlegették a nevét. Akkoriban arról álmodoztam, hogy tovább tanulok, és én is erre a pályára lépek. De hát csacsi, gyerekes ábránd volt az egész - legyintett. - Beláttam, hogy a tanulás, pályaválasztás, pénzkeresés a férfiaknak való. A nő élethivatása a család, a háztartás. Talán te majd elkerülsz azokba a múzeumokba - fázte hozzá felcsillanó szemmel -,

ahova én nagyon vágyódtam, de nem jutottam el soha.

A fiatalok olyan komolyan vették a tanulási programot, hogy a leckeórák sokszor a kés estebe nyúltak, s néha a sétatidőt vagy a pihenés óráit is elnyelték.

- Nem kell túlzásba vinni még a művelődést sem! - csóválta fejét rosszállólag a doktor. - Az esztétikai gyönyörűség pedig nemcsak a műalkotásokban rejlik, hanem a természet csodálatos formáiban és színeiben is. Ajánlom szíves figyelmébe a természetet - fordult tréfásan Tamáshoz -, annál is inkább, mert az egészséges életnek ez az egyik el feltétele. Egyébként - tárta szét karjait - ifjú barátunkat ezennel ünnepélyesen eloldom a járószalagról, ezentúl tipegphet egyedül is - meggyógyult. Akár már holnap visszaköltözhet falubeli lakásába.

Erzsébet tiltakozni próbált, és különféle érvekkel bizonygatta, hogy Tamás még alaposan rászorul a gondos ápolásra. Zentaynének azonban kapóra jött az orvos tanácsa. Levelet kapott férjétől, amelyben arról értesíti, hogy a hadgyakorlat befejeződött, és három, de legkésőbb négy nap múlva megérkezik Virágkútra, pihenni és kertészkedni vágyik, és természetesen sokat lovagolni, mert enélkül egyetlen napig sem élet számára az élet.

Az ezredesné úgy gondolta, helyesebb és illendőbb lesz, ha férje nem szállóvendédként ismerkedik meg Tamással; sőt a leánykérés is ünnepélyesebb formában történhetik, ha azt néhány látogatás, vacsora- és ebédmeghívás előzi meg. Ha pedig - Isten ne adja - Zentay mégsem egyezne bele a fiatalok házasságába, a kínos helyzetet legalább nem súlyosbítja Tamás ottlakása. Hiszen ez egyértelmű lenne holmi megalázó kidobással, amit a fiú - az ezredesné megítélése szerint - a legkevésbé sem érdemelt volna meg.

Szerencsére Tamás maga is helyeselte az orvos javaslatát.

Alig várta, hogy kedves rajzszerői között lehessen, s alkalma nyíljon a ceruzahegyre toلولó ötletvázlatok papírra vetésére. A Mária eljegyzése című kompozíció megfestésére készült, lelkében dédelgetett régi témájára. Modern felfogásban akarta megoldani az egyébként bibliai

tárgyú képet, csakúgy, mint híres Hegyi beszédét. József, az ács, tiszta munkásruhában áll majd jegyese mellett, Mária gesztenyeszín hajkoszorújában csillagként világítanak az akácfa lepergett fehér szirmai. Körülöttük a násznép: szikár, gyolcsinges parasztok, bátor arcú kétkezi munkások, pendelyes gyerekek, fejkendő s öreg asszonyok, csodálkozó szem fiatal lányok - Mária társnői.

Az Erzsébet arcmását viselő Mária vonásaiban a leánynak azt a komoly, csodálkozást és elrövedést kifejező jellegzetességét akarta megörökíteni, ami újból és újból meghatotta, valahányszor sötét pillákkal árnyékolt szemébe nézett. „Ez lesz az én nászajándékom” - gondolta, mialatt a jegenyefasorban Virágkút utcája felé ballagott.

A Zentay-kastélyban éjjel-nappal folyt a nagytakarítás. Súroltak, mostak, bútorokat tologattak, a selyemmel és bársonnyal bevont székekről lehántották a védőhuzatot, a finom porcelán vázákba színes virágcsokrok kerültek. Kati néni húst pácolt, tortákat sütött, s a monogramos családi ezüstöket dörzsöltette ragyogóra a pisze kis konyhalánnyal. A kertész fáradhatatlanul nyeste a sövényt, öntözte a virágágyakat, irtotta a gyomot. A falubeli bognár a hintó kerekeit reparálta, a kocsis az istálló szénatartóján talált valami javítanivalót. Zentayné hol a konyhában, hol a díszkert mögötti veteményesben tündött fel, kissé zihálva és nyugtalanul. A személyzet több szorongással, mint buzgalommal futkosott a vályogfalú cselédházak és a kastély között.

Minden alkalommal ilyen izgatott felfordulás és óriási készülődés előzte meg az ezredes hazaérkezését. Tudták, hogy Zentay éles szeme a legkisebb rendtelenséget, a legapróbb hibát is észreveszi, és akkor nem fukarkodik a szidással, sőt a pofonokkal sem. Az ezredes nem volt éppen rossz ember, könnyen ellágyult, de kisgyermek kora óta arra nevelték, hogy az úr, különösen, ha évszázadokra tudja visszavezetni a családfáját, nemesebb anyagból van megszerkesztve, mint a parasztok. Körülbelül olyanfajta közönyösséggel kezelte őket, mint a szarvasmarhát vagy a juhait, amelyek hasznot hajtanak a számára anélkül, hogy nagyobb

figyelmet érdemelnének. Már a lovait a parasztnál jóval elbbrevalónak tartotta. Gyengéden veregette meg fényesre kefélt nyakukat, kockacukorral etette ket, még kedveskedve gügyögött is hozzájuk. Fegyelmezett, kit n min sítés katonaként tartották számon feljebbvalói, házában viszont nem ismert más akaratot, mint a sajátját, s ha s r n n tt szemöldökét összeráncolta, a felesége is meghunyászkodva hallgatott el. Kiegyensúlyozott, boldog embernek ismerték, csak Zentaynéban élt az a homályos gyanú, hogy férje szenved, valami titkos bánat vagy éppen vétek nyomja a lelkét, mert az egyébként is mélyen vallásos ezredes nemegyszer hallotta nyögve fohászodni hálószobájuk benyilójában. A homályos fülkében már emberemlékezet óta egy térdepl állt, kopott, vörös bársonyhuzattal, fölötte összecsucukható hármastoltárkép: a megfeszített Jézus, a levétel a keresztr l és Mária, ölében az ötseb Megváltóval, a Piéta.

Hamarosan Zentaynéra is átragadt a házbeliek izgalma, kiváltképp, ha arra gondolt, hogyan fogadja majd az ezredes Erzsébet eljegyzésének hírét. Különös gonddal öltözött, ruhájára néhány üde hónapos rózsát t zött, férje kedvenc virágát, és elégedetten nézte a tükörben még mindig hamvas

arcát, magasra t zött, dús barna haját. Rizsporba mártott szarvasb rrel törölte végig kissé fényes orrát, csuklójára és zsebkend jére gyöngyvirágillatot csepegtetett, és elszántan indult az érkező elé. Férje el reküldött tisztiszolgája most pattant le a nyeregb l, és mereven tisztelgve jelentette, hogy a méltóságos ezredes úr hintója percekben belül megérkezik.

Erzsébet anyját átölelve állott az oszlopos feljáró el tt, és ujjongva lengette csipkés zsebkend jét.

Az ezredes - deresed halántékú, bamapirosra égett arcú, testes ember - függén szállt ki a hintóból, gálánsán kezét csókolta a feleségének, megcsipkedte Erzsébet amúgy is kipirult arccsokáját, és kijelentette, hogy el ször teázni kíván, utána pedig meg akarja nézni az istállót, hogy

kedvenc lovának, a csillagos homlokú Fecskének megfelelő elszállásolást biztosítottak-e.

- Ha nincs ellenére, kedvesem - fordult felesége felé -, ma korán szeretnék nyugovóra térni, hogy alaposan kipihenhessem magam. Hajnalban ki akarok lovagolni, de csak rövid időre, hogy részt vehessek magukkal a misén, s utána meglátogassam a derék öreg plébánost. Levelet írt ugyanis - f zte hozzá magyarázatképpen -, hogy az egyik mellékoltár megfeketedett Szent Sebestyénét restaurálni szeretné. Szívesen fizetem ki a költségeket, ha az a Virág-kúton tartózkodó festővalóban olyan tehetséges, amilyennek az öreg f tisztelendő leírja.

- Nemcsak tehetséges, de igen derék és bátor fiatalember is! - kiáltott fel Zentayné. És férjének kérdő tekintetére hozzáfogott, hogy Erzsébet veszedelmesnek induló, de szerencsésen végződött történetét röviden összefoglalja.

- Higgye el, Déneském - futotta el a könny a szemét -, enélkül a Baán Tamás nélkül ma nem lenne kislányunk. Csakis az lélekjelenlétének és erejének köszönhetjük Erzsébet életét.

- Bátor fickó lehet - állapította meg elismeréssel az ezredes, és Zentayné titkon arra gondolt, hogy Tamásnak félig már nyert ügye van. Férje semmit sem becsült annyira, mint a bátorságot, amit kizárólag katonai erénynek tartott, no meg a lovakkal való bánni tudást, amihez - véleménye szerint - a nyápic civilek még csak nem is konyítanak. Megvadult lovakat megállítani! Hm, ez már aztán valami! Érdeklődve hallgatta felesége elbeszélését, s amikor az asszony félénken azt is elárulta, hogy a sebesült festőt napokig az vendégszobájukban ápolták és gondozták, egy cseppet sem haragudott.

- Kissé meggondolatlan lépés volt ugyan, de nem tehetett mást, kedvesem - nyugtatta meg a feleségét. - A magyaros vendégszeretet is ezt írta el, no meg vallásunk parancsai is. Aztán meg, mint mondja, a festő jobb családból származik, nem holmi jöttment, bár az apja csak egyszer polgári származású tanárember.

Zentayné nem akart ajtóstul rohanni a házba, s úgy gondolta, egyel re nem árulja el, hogy a fiatalok egymásba szerettek, s Tamás már meg is kérte t le a lányuk kezét. Remélte, hogy ezt majd egy másik kínálkozó alkalommal mondhatja el Dénesnek, lehet leg azután, hogy férje már megismerte Tamást, és kedvez benyomásokat szerzett róla. Abban sem kételkedett, hogy az orvos és a plébános, férje állandó tarokkpartnerei is csupa szépet és jót fognak mondani a fest r l, egyszóval jól el készíthetik a talajt az bizalmas közlése számára.

A vasárnapi mise alatt Erzsébet életében el ször nem tudta figyelmét a szertartásra és a prédikációra összpontosítani, s képtelen volt elmélyülten imádkozni. Szeme állandóan Tamást kereste, bár sejtette, hogy az oltár közelében álló kegyúri padosorból nem is pillanthatja meg. „Majd kifelé menet meglátom” - biztatta magát a leány, s a várakozás izgalma oly szórakozottá és nyugtalanná tette, hogy csak anyja megbotránkozó figyelmeztetésére térdelt le Urfel-mutatáskor. Az ezredes, szerencsére nem vett észre semmit, fejét mélyen lehajtva, buzgón imádkozott.

Erzsébet azonban tévedett. Tamás nem volt a templomban. Jóllehet nem volt vallásos, a katolikus istentisztelet látogatását mégis összeférhetetlennek érezte sei hitével. A Szent Sebestyén-kép restaurálását kizárólag fest i feladatnak tekintette, és türelmesen várakozott a plébános ebédl jében, ahol a mise után a képm vészeteket kedvel öreg f úrral és Zentay ezredessel kellett találkoznia.

A találkozás nyilvánvalóan igen kellemes körülmények között történhetett, mert az ezredes jókedv en, vidám hangulatban érkezett vissza a kastélyba. A verandán villásreggelihez terített asztal várta, jőféle házi sonka, korai zöldpaprika - Zentayné saját kez üvegházi termelvénye -, frissen sült lángos - amivel Kati néni kedveskedett a méltóságos úrnak - s a sajtoknak, kolbászféléknek, tojásételeknek olyan légiója, hogy az ezredes hamarjában azt sem tudta, mihez nyúljon. Jóíz en falatozott, alig ejtve egy-két szót, majd fenékiig üritette a párával

befuttatott söröspoharat. Fehér damasztzalvétájával felitatta a bajuszán csillogó cseppeket, és a jóllakottság der jével gyújtott szivarra.

- No, hát megismerkedtem a ti híres fest tökkel - fújta el a piros kénes gyufa lángját. - Mondhatom, civilben még kevés ilyen rokonszenves fickóval találkoztam. Hogy a képei jók-e, azt bizony nem tudom megítélni, de annyit mondhatok, hogy a modora meg a fellépése igazi úriemberre vall. Örülök, hogy nem valami éhenkórász fest

lekötelezettje lettem a gróf új hóbortja, a bolondos benzinszekér jóvoltából. így a köszönetem kifejezése mellett nyugodtan meghívhattam holnap vacsorára ezt a Dánt, vagy hogy is hívjákot. Vagy maga nem helyesli, kedvesem, ezt az elhatározásomat? - pillantott összeráncolt homlokkal a feleségére.

- De igen, nagyon is - felelte sietve Zentayné, és attól félt, hogy férje észreveszi Erzsébet zavarát, aki kenyérbélb l már nagy halom golyócskát gyúrt össze, s most egyetlen mozdulattal valamennyit a földre söpörte.

- A f urat és Gereblyés doktort is meghívtam vacsorára - folytatta zavartalanul az ezredes. - Egy kicsit tarokkozni is fogunk, maguk pedig azalatt a fest úrral cseveghetnek. Remélem, nem fogja untatni a hölgyeket! - tette hozzá, és érdekl dve nézett a közeled kertészre, aki egy tele füles kosár eperrel a veranda lépcs je felé igyekezett.

- Az els eper az új ágyásokból - csillant fel a házigazda szeme. - Hiszen ez pompás! Derék fickó vagy, Kovács - dicsérte meg a boldogságban úszó kertészt. - A holnapi vacsorán tehát epret is ehet a fest úr - f zte hozzá elégedetten, s mintha valami ellenállhatatlanul humoros megjegyzést tett volna, harsányan nevetni kezdett.

Erzsébet alig várta az estét. Reggel hosszú haditanácsot tartottak anyjával és Kati nénivel, aki már sejtette, miféle különleges oka van a kis kisasszonynak az étrend beható tanulmányozására.

- Ne tessék félni, olyan vacsorát eszik holnap Tamás úr, hogy még az aranylakodalmán is azt fogja emlegetni - fogadkozott, és azt javasolta, hogy a madeiramártásba a vörös boron kívül néhány csepp citromlevet

is cseppentsenek, mert ez adja meg azt a különlegesen csípős, kellemes ízt, amit a gróf francia szakácsainak fajtája oly híressé vált.

- Csinálja, ahogy akarja, Kati néni - mondta az ezredesné engedékenyen -, csak arra vigyázzon, hogy minden a legnagyobb rendben menjen. Az ételek forrón, az italok jéghidegen kerüljenek az asztalra.

Erzsébet egyedül terítette meg az ebédlő nagy asztalát. Selyemfény hófehér abrosszal - a híres szepességi takácsok remekével - takarta le, tetejére szálhúzástól áttört asztalközépet helyezett, s a monogramos herendi tányérok köré üde százsorszárúkból ízléses félkoszorúcskát formált. Száját összeharapva, buzgón rakosgatta a különböző nagyságú és rendeltetésű késeket, villákat, kanalakat, s dúdolva keringőztetve körül a hatalmas asztalt.

A vacsora a lehető legjobban sikerült. Az ezredes a gondos házigazda buzgalomával töltögette tele a poharakat, és a harmadik „ex” után helyért félíg felemelkedve Tamás felé fordult.

- Ha megengeded, kedves öcsém, én vagyok az idős sebb - koccintotta talpas borospoharát Tamáséhoz -, kedves egészségedre és az én kis Erzsébetemére, akinek az életét neked köszönhetjük.

A fiú meghatottan rázott kezét Zentayval, és poharát magasra emelve, elcsukló hangon válaszolta:

- Nem érdemlem meg a köszönetedet, ezredes uram. Más is ezt tette volna az én helyemben.

- No, csak ne szerénykedj - harsogta a házigazda -, úgy viselkedjél, mint valami középkori lovag. Az én híres söm, az Aba nemzetségből származó Zente vitéz, a mi családi szájhagyományunk szerint azért kapta a címerünkben látható, kantárt fogó kézfejet nemesi jelvényül, mert egy vadászaton II. Endre király megvadult lovát fél kézzel megzabolázta.

A plébános és a doktor nem most hallott elször az ezredes ködbe vesző krónikájának hőséről, Tamás képzeletét azonban felgyújtotta a

bátor s figurája, és nagy érdeklődéssel faggatta róla Zentayt, akinek a jó bor amúgy is megoldotta a nyelvét.

- Zente azután a Szentföldre is elkísérte Endre királyunkat, és rettenthetetlenségével itt is kitartott; kardja nem egy hitetlent küldött a másvilágra. Van egy régi, igaz, hogy csak a XVII. században nyomtatott német nyelvkönyvem, amely Zente vitéz hódoltságait beszéli el, míg a képeken a pogányokat legyőző Zente látható, evvel a fölirattal: Senthe, der treue Ritter.* Ha érdekel, szívesen megmutatom.

- Boldog lennék, ha megnézhetném - válaszolta hálásan Tamás.

- Hát akkor szívesen látlak holnap délelőtt. Az esti lámpafény nemigen kedvez az efféle régi salabaktereknek.

Erzsébet örömeiben majdnem leejtette a feketés kannát, amiből az illatos kávé töltögette az apró, virágos csészékbe. Legszívesebben összevissza csókolta volna az édesapját, aki alkalmat adott Tamás újabb látogatására.

Lehetetlen volt nem észrevenni, hogy az ezredes nagyon megkedvelte a családi hagyományok iránt érdeklődő „civilt”, és a búcsúzásnál barátságosan, bár kissé leereszkedően veregette meg Tamás vállát:

- A holnapi viszontlátásra!

Tamás dobogó szívvel, de tele reménységgel állított be másnap délelőtt a Zentay-kastélyba. Erzsébetnek mindössze annyit súgott csak: - Minden jól megy, egyetlenem! - mert az ezredes már eléje sietett, elzékenyen belekarolt, és a könyvtárszobába kísérte, hogy az elzárta este emlegetett nagybecsű könyvet megmutassa.

Az érdekes, lipcsei kiadású könyv után még néhány régi bírálatos ritkaságot mutogatott Zentay: Pázmány Péter beszédeit, egy Heidelbergben megjelent kétszáz esztendő óta Tacitust és a Cipruslombok első kiadását.

- Egy kicsit nagybátyám hagyatéka - felelte hozzá magyarázatképpen. - Megvallom, engem jobban érdekel egy szép ló, mint száz megsárgult föliáns. Ha valamelyik különösebben megtetszett,

csak mondd meg bátran, szívesen neked adom. Legalább valami kézzelfogható bizonyítékát adhatom a hálámnak.

Tamás zavartan hallgatott. Az ezredes konyakot töltött az ezüsttokba bújtatott pohárkába, és az italt lehajtva, újból feltette a kérdést:

- Nos, hát melyiket választod?

Tamás agyából kifutott a vér, érezte, hogy falfehér lett, aztán elszántan felállt, és fejét lehajtva, remeg ajakkal, de határozottan adta el mondókáját:

- Ne tarts telhetetlennek, Dénes bátyám, de én a házadból értékesebbet szeretnék elvinni, mint a könyveket. A legdrágább kincsedet kérem cserébe azért, hogy megmentettem az életét. Mély tisztelettel kérek, add nekem Erzsébet leányod kezét!

Az ezredesnek torkán akadt a sós pogácsa. Köhögött, krákogott, és közben azon gondolkozott, dobja-e ki a vakmer fickót, vagy valami udvarias kifogással tagadja-e meg t le a leányát. De ahogy Tamás idegesen sápadt és reményked arcára pillantott, lelkiismeret-furdaláshoz hasonló zavar töltötte el, és bizonytalanul azt válaszolta, hogy el bb a feleségével és a leányával is meg akarja beszélni a dolgot, meg hát közelebb r l is meg kell ismernie azt, akire a leánya jöv jét bízna.

- Mib l akarod például eltartani a feleségedet? - kérdezte kissé érdes hangszállal. - Erzsébet a kelengyéjén és három szoba bútoron hívül csak egy pesti bérház felét kapja, amelyet megterhelni sem lehet, mert a haszonélvezeti jog egyel re az id sebb testvémenémé!

Tamás élénken tiltakozott a hozomány ellen. Neki nincs szüksége pénzre! Mindenkor megkeres annyit a képeivel, amib l a feleségével szerényen megélhet. Ha másképpen nem, mint restaurátor is megfelelő tisztességes jövedelemhez juthat. Zsebében van a drezdai képtár meghívólevele, s az állást bármelyik percben elfoglalhatja. De ha kell, bármilyen munkát hajlandó elvállalni, hogy családi kötelezettségeinek eleget tegyen. Aztán mi is kell nekik? A kis budai házban mindig biztos

fedél lesz a fejk fölött, édesapjáról - aki levélben már örömmel hozzájárult fia házasságához - nem kell gondoskodnia. Ha szerény is a gimnáziumi tanári nyugdíj, azért telik belé a legszükségesebbekre. A ház mögötti gyümölcsfák is hoznak valamicskét, s az öreg dadával már régen eltervezték, hogy a kert védett déli oldalán korai szibarackkal fognak kísérletezni.

- Könyörögve kérlek, Dénes bátyám, add nekem Erzsébetet! S én esküszöm, hogy mindenre hajlandó vagyok érte! - kiáltotta kétségbeesetten Tamás. - Az egész életemmel kezeskedem a boldogságáért. - A fiú egész testében remegett, és szégyenkezve vette el zsebkendőjét, hogy a szemébe láruló módon elretör könnyeket felitassa.

Az ezredes elérzékenyedett. Amilyen gyorsan jött a haragja, olyan gyorsan el is párologott. Kedvtelve nézegette a fiú nyílt, megnyerő arcát, becsületességet, hűséget kifejező kék szemét, és eszébe jutott bátorsága, lélekjelenléte, ereje.

„Nem akármiféle fickó” - állapította meg elégedetten, s némi büszkeséggel töltötte el az a gondolat, hogy esetleg egy világhírű mészáros lesz a veje.

- No, csak fel a fejjel! - mondta derűsen. - Hiszen nem kaptál kosarat. Nem vagyok én mumus! Meg aztán maradi ember sem vagyok. Az én családomban hagyomány a mészárosok tisztelete. Igenis, a haladó gondolkodású emberek közé tartozom, vagy mi a fene! - lovalta bele magát a mészárosba. - Nem nézek én le senkit azért, mert nem nemesember. Megvallom, a lányomnak inkább valami snájdig tisztet szántam, de megértem, becsületesemre mondom, megértem, ha téged választ - fejezte be mondókáját, és felállt az asztal mellé. - Ugye, értjük egymást? Te most szépen hazaballagsz, anélkül, hogy a feleséggel vagy a lányommal beszélnél, és én megígérem, hogy jól megfogom fontolni a kérésedet. Annyit azonban már most is mondhatok, hogy engem sikerült alaposan levenned a lábamról. Hát isten veled, fiam -

mondta szinte melegen, és barátságosan megrázta Tamás kezét. - Légy türelemmel néhány napig, addigra meglesz a válasz.

Udvariasan a kert kapujáig kísérte a vendéget, és elgondolkozva tért vissza szobájába. Hm, nem éppen utolsó parti Erzsébet számára ... És anyagilag sem kedvez tlen ... Ha katonatiszt venné el a lányát, nyilvánvalóan neki kellene letennie a kauciót is. Pedig hát a birtok elég keveset hoz, s amúgy is túl van terhelve különböző bankkölcsönökkel ...

Az özvegy postamesterné, Tamás ideiglenes szállásadón je ijedten somfordált a hazatérő fiú után.

- Talán beteg tetszik lenni megint? - kérdezte a maga kissé cikornyás stílusában. - Olyan sápadt Baán úr arca, mint akiből elszállni készül a lélek.

- Nincs semmi bajom - utasította el Tamás a sápiózó asszonyt, benyitott a szobájába, és az ágyra dobta magát. A visszafojtott izgalom görcsös zokogás formájában tört ki belőle, s noha még a fülébe csengtek az ezredes utolsó barátságos szavai, a tegnapi bizakodó hangulat után most szinte reménytelennek látta a helyzetet. - „Nem tart többre, mint egy üresfejű huszártisztet, aki jól üli meg a lovat” - gondolta haraggal, és szemét újból előntötték a könnyek. Egy ilyen sarkantyúpenget, cifra bábnak jusson az ő tiszta szívű Erzsébeté? - Indulatosan felpattant, és sebes léptekkel róttá végig a szobát. - „Gondolkozz már egyszer az agyaddal is, te bolond! - szidta magát aztán a járkálástól lecsillapodva. - Hiszen nem kaptál kosarat, sőt, az ezredes bizonyos familiáris barátsággal búcsúzott. De hátha csak üres udvariaskodás és burkolt elutasítás volt minden szava?”

Tamás kétségbeesetten forgolódott az ágyon, s mint az agyonfáradt, elárvult gyerek, lassan álomba sírta magát.

Lódobogásra ébredt. A szobaajtó kinyílt, és az özvegy postamesterné dugta be fejét a résen.

- No, mit hoztam? - kérdezte édeskés hangon. És feleletet sem várva folytatta: - Egy levelet a Zentay-kastélyból. Az ezredes úr legénye hozta. Nem várt választ. Már vissza is indult.

Tamás remeg kézzel bontotta fel a levelet, amelyen az ezredes kalligrafikus írását vélte felismerni. - Végem van - nyögte minden ízében remegve, de a levél tartalma egy csapásra magához térítette és felvillanyozta.

„Kedves öcsém - írta Zentay. - N mmel és Erzsébet leányommal együtt szívesen látunk holnap ebédre. Zentay.” S az utóirat: „Vendégeket nem hívtunk, csak magunkban leszünk.” Tamás összevissza csókolta a boldogító hírt hozó levélkét, aztán felkapta az asztalról az első keze ügyébe akadó vázlatkönyvet és ceruzát, s ajkát beharapva, elmerülten rajzolta meg Erzsébet megtalált igazi arcát a villogóan fehér papírra.

A jegyesek elragadtatott mosollyal ültek egymás mellett egész ebéd alatt. Zentayné válogatottan finom falatokat rakott a jobbján ülő Tamás tányéjára, de csakhamar rájött, hogy a fiatalok azért esznek olyan feltűnően keveset, mert ha szerét ejthetik, egymás kezét fogják az asztal alatt. Elnézően mosolygott, s hogy a boldogságtól szinte megnémult lányát szóra bírja, hamarosan asztalt bontott, a hálószobájába sietett, ahonnan egy kis szattyánban rúkszertokkal tért vissza.

- Én is az édesanyámtól kaptam az eljegyzésem napján - emelt ki egy mogyoró nagyságú, rubinnal és cizellált aranylevelekkel pompázó karkötőt. -

Ez az én nászajándékom, viseld mindig boldogan - mondta könnyektől fátyolos hangon.

- Csak semmi pityergés! - ölelte át a feleségét Zentay, majd szívesen beleegyezett Erzsébet kérésébe, hogy a feketekávé az étkezőszobájában igyák meg.

- Azt szeretném ugyanis - magyarázta a leány szégyenlős nevetéssel - ha az öreg óra is tanúja lehetne a boldogságomnak.

- O, te kis érzélgő csacsi! - pironagta az ezredes, de ha már megígérte, nem akarta Erzsébet kedvét szegni éppen az eljegyzése

napján, és engedelmesen foglalt helyet a leányszoba egyik kecses taburettjén.

- Ez a szerény kis ékszer viszont az édesanyám eljegyzési gyűrűje volt - húzta ki a zsebéből. Tamás egy egyszerű gyémántgyűrűt. - Tegnap délelőtt hozta a posta. Édesapám ezzel válaszolt beleegyezést kérő levelémre.

- Milyen kedves és finom! - csapta össze a kezét Erzsébet. - S milyen jók vagytok ti hozzám mindannyian! No de nekem is van egy meglepetésem uraságod számára - fordult évedve Tamáshoz mégpedig az, hogy az esküvőnk, kárpótlásul a szerény eljegyzésért, az erdővárosi székesegyházban tartjuk meg, koszorúslányokkal, virágokkal, és a szertartást maga a püspök, édesapa nagybátyja fogja végezni! Erre holnap saját fenséges személyem kéri fel a drága János bácsit, aki kérésemet biztosan nem tagadja meg.

Tamás megkövültén hallgatta menyasszonya vidám csacsogását.

- Az erdővárosi székesegyházban? - ismételte értedén arccal. - Katolikus templomban? De hát hogy képzeled, szivecském? Hiszen engem református létemre csak nem ad össze ott magával a pap! Elég lesz nekünk a polgári esküvő is!

Az ezredes indulatosan rúgta ki a széket maga alól, és akkorát csapott az asztalra, hogy a finom porcelán csészék csengve koccantak össze, és a kávé a tálra ömlött.

Zentayné és Erzsébet halálra váltan meredt Tamásra. Az ezredes kivörösödve ordította:

- Református!? Egy eretnek az én házamban! Még ha át is térne a katolikus vallásra, akkor sem lennék nyugodt leányom lelki üdvössége felé! Polgári esküvőt akar? Az egyház elhagyott vadházasság marad az, még ha a demokrata uraknak sikerült is az úgynevezett polgári házasságot ráerőszakolni az államra! Az én lányom nem fog vadházasságban élni egy eretnekkel!

Zentayné csillapítani próbálta a férjét, jóllehet t is megrendítette Tamás közlése.

- Déneském - fogta meg szelíden az ura kezét ha Tamás hajlandó áttérni a mi hitünkre ...

De az ezredes nem hagyta még a mondatot sem befejezni, hanem ráordított a feleségére:

- Ne tamásozzon itt nekem! Ha áttérne, akkor sem ... Most a fiú vágott indulatosan a szavába:

- Az ön sei a keresztes háborúkban vettek részt, az enyémekek között viszont szép számmal akadnak olyanok, akiket a katolikus egyház, az inkvizíció pusztított el. Az apai ükapámat gályarabságra hurcolták a vallási meggy z déséért, és én, a prédikátorok és mártírok ivadéka, tartozom annyi kegyelettel az emlékükhöz, hogy nem hagyom el seim hitét.

- Tamás, gondolja meg jól, hogy mit beszél! - sikoltotta Zentayné, és a székr l lehanyatló lánya felé futott. Tamás meg akarta el zni az ezredesnét, hogy karjába kapja az ájult Erzsébetet, de Zentay eléje állt, és rekedten ordította:

- E pillanattól kezdve nincs joga ahhoz, hogy a leányom kezét megérintse. Végeztünk, fest úr! Az eretnekeket még a vendégjog sem védelmezi a Zentay-házban!

Az öreg óra dallamos kongására az ájult Erzsébet kinyitotta a szemét.

- Isten veled, szerelmem - hallotta Tamás hangját -, mi többé nem találkozhatunk. De hiszem, hogy eljön egyszer az az id , amikor vallási el ítéletek nem akadályozhatják meg az emberek boldogságát!...

AZ ÉRETTSÉGI TALÁLKOZÓ

A „Dukai Takách Judit” leánygimnázium 1949-ben érettségizett VIII/A osztályának tízéves találkozója a legvidámabb hangulatban zajlott le a nagy városligeti cukrászda egyik különtermében. A csodálkozó felkiáltások, viharos üdvözlések, kíváncsi kérdések és gyors válaszok élénk hangzavarrá olvadtak össze, s az együtt töltött iskolai esztendő tízperceinek zsvajját idézték mindannyiuk emlékezetébe. Az összefolyó lármából id nként a nevetés, az elragadtatás és az elismerés apró sikolyai váltak csak külön, s a két mosolygó pincérnek minden ügyességét össze kellett szednie, hogy az élénken gesztikuláló, fel-felugráló vendégek ruháját le ne öntse habbal, fagyalittal vagy feketekávéval.

A „háromlevel lóhere” tagjai - Marika, Zsuzsi és Kati - pityeregve borultak egymás nyakába. Ezt az egész osztály természetesnek találta, hiszen nyolc esztendő n keresztül a legjobb barátn k voltak, s az érettségi óta nem találkoztak. Klára néni azonban, a mindig mosolygó Klára néni, osztályf nőki szigorral szétparancsolta a „háromlevel lóherét”-t.

- Csak semmi elkülönülés - mondta -, itt mindenki mindenki sorsára, életére kíváncsi, ez nem a VTII/A osztály, ez érettségi találkozó.

A „háromlevel lóhere” tagjai azonnal szétbontak.

A cukrászda különtermét megint valódi iskolai zaj töltötte meg, amelyet olykor egy-egy feld lt pohár csengése színezt, ha a retikulőkb l túl gyors mozdulattal kerültek el a fényképek, v legények, férjek, gömböly arcú apróságok fotográfiái.

A vidám láрма néha meghatott csenddé csillapult. Valaki Ferenczi Zsófit emlegette, aki 44-ben a németek által dinamitraktámak használt ház pincéjében lelte halálát, aztán Vágó Juci neve került szoba, akit ugyanebben a szörny esztendő ben, Auschwitzban pusztítottak el a fasiszta gyilkosok. Mindenkit számba vettek, mindenkir l tudni akartak. Sefcsik Juli levelét Klára néni olvasta fel, ötnapos a második kislánya, azért

nem jöhetett el; Zárday Babáról többen is tudtak; kétségbeesett leveleket írogat minden régi ismer sének: pincéern egy clevelandi lokálban, és vágyakozva gondol vissza Budapestre s a Nemzeti Színházra, amelynek színpadán Molière- és Shakespeare-szerepet játszott.

- Baba mindig befolyásolható volt - mondta Vargha Mrika rosszkedv en, s valamennyi ket lehangolta, hogy a dédelgetett, sz ke Baba, az iskolai ünnepélyek egykori legjobb szavalója, az ellenforradalmi id k tébolyában meggondolatlanul elhagyta hazáját.

Az osztály jó hangulata veszélybe került. Klára néni azonban közismert okosságával gyorsan megmentette a helyzetet: azt ajánlotta, számolják össze, hány gyereke van az osztálynak, és nagy volt az öröm, amikor kiderült, hogy összesen tizenhatalc, hét lány és tizenegy fiú!

- Év végére már tizenkilenc lesz - szólt közbe halkán Kolb Viola.

Mindannyian gratuláltak a leend mamának, aki gimnazista korában nem gy zte eleget hangoztatni, hogy sohasem megy férjhez, mert egyetlen és legh ségesebb szerelméül csak a vegytan tudományát hajlandó elfogadni. Ez az elhatározása pontosan addig tartott, amíg a kandidatúrát meg nem szerezte. Id közben ugyanis beleszeretett az aspiránsvezet jébe, és a tudományos fokozat elnyerésének másnapján férjhez ment hozzá.

A „háromlevel lóhere” együtt távozott a találkozóról. Az autóbuszmegálló felé mentükben Mrika valamennyiük gondolatát mondta ki hangosan:

- Nagyon kellemes délután volt, de engem mégsem elégitett ki teljesen. Boldog voltam, hogy a lányokkal összetalálkozhattam, de olyan sokan voltunk, hogy mi hárman nem beszélgethettük ki magunkat alaposan. Mit szólnátok egy kis pót érettségi találkozóhoz? Hiszen alig tudunk valamit egymás életér l!

- Hiába, még mindig ez a Mari a legokosabb köztünk! - helyeselt Zsuzsi, és Kati is buzgón bólogatott:

- Még négy napig maradok Pesten, van id m b ven. Tehát: szerelem, házasság, gyerek! - foglalta össze a „napirend”-et.

Másnap délutánra beszéltek meg a találkozót, a Lukácskertben, hogy Marikának az éjszakai ügyelet el t t ne kelljen majd messzire mennie. Itt dolgozott a kórházban mint f ápolón , s a Lukács-kertet csaknem úgy szerette, mint romokból újjáépített lakásukat a Városmajorra néz ablakaival.

Marika els nek érkezett a találkozóra, szokása szerint az egyik évszázados fa alatti padra telepedett, figyelte a keser arc kifejezéssel sántikáló betegeket meg a der sen, bizakodva lépeget gyógyulókat, akik a h forrás vizét l, a „Lukács” iszapjától dobják el mankóikat, s hagyják itt cserébe betegségüket meg a rosszkedv ket. Hányán pihentek már e hatalmas platánok lombjai alatt! Turbános, nagy szakállú törökök és lefátyolozott asszonyaik, vagy krinolint visel német dámák és színes frakkokban pávaskodó piperk cök, akik apró aranyszelencéb l kínálgatták egymásnak a tüszentésre ingerl tubákot. Fialtal szerelmest meg éppen sokat láttak ezek az öreg fák - izgatottan várakozó fiúkat és kipirult arcú, ábrándos tekintet lányokat.

- Egyet legalább magam is személyesen ismerek - gondolta Marika mosolyogva, és Zsuzsi elé ment, aki piros, fehérpetytes ruhájában jókedv en és gömböly én rohant felé, mint egy rugalmas gumilabda. Egymásba karoltak, Zsuzsi azonnal fölösleges kilóira kezdett panaszkodni, meg az étvágyára, Marika azonban Zsuzsi bársonyos arc b ré t dicsérte, és a saját szepl cskéir l siránkozott. - Csúnyák vagyunk és öregek - mondta akkora meggy z déssel, hogy ezen mindkett jüknek nevetni kellett, és ütemesen ismételték: Jajde-öregekva-gyunk! - és Zsuzsi, szokása szerint, jókedvében a sarkára állva toporz ékolt.

Ekkor érkezett Kati, lihegett a rohanástól, de még miel tt mentségeit el adhatta volna, Marika és Zsuzsi már rákezdte: - A villamos az orrom el t t ment el... — Egy öreg nénit kellett átkísímem az utca túlsó oldalára... - Elzárták a vizet, és én beszappanozva álltam a kádban...

- Egyszóval ismeijük az összes kifogásaidat, térjünk tehát inkább a tárgyra - mondta Marika nevetve -, s mert te jöttél utolsónak, te leszel az els , aki életének legfontosabb eseményeir l beszámol. De nehogy Ádámnál és Évánál kezd, hanem ...

- Hanem ott, ahol férjeddal megismerkedtél! - szolt közbe Zsuzsi.

- Az bizony nagyon furcsa találkozás volt - sikkantott Kati -, mert Zdenek egy szót sem tudott magyarul, én meg egy bet t sem csehül.

- Zdenek? És csehül? - ismételte Zsuzsi hűledezve. - Hát az hogy lehet?

- Várjatok a sorára, mindent apróra elmesélek - húzta Kati közelebb a széket, és vidáman pergett a nyelve, amíg csak a történet végére nem ért.

- Érettségi után azonnal hazautaztam a szüléimhez, vakációra. Az volt a tervem már régóta, hogy textilmérnök leszek. Apám is, nagyapám is szöv gyári munkás volt, engem is nagyon érdekelt ez a foglalkozás, édesanyám pedig mindig arról ábrándozott, hogy tanult emberek legyenek a gyermekei. A felszabadulás meghozta a tanulás lehet ségét, s ha emlékeztek rá, már az iskolában is textilmintákon törtem a fejem. A mi kis városunkban 1949 nyarára épült fel az új kartonnyomó gyár, és én már az odaérkezésem másnapján kerülgetni kezdtem a kétemeletes épületet. Kívül vakolták a falakat, de a hatalmas földszinti m helyekben már szerelték a gépeket. Egy magas, sz ke, jókép fiatalember dirigálta a munkát. Ide-oda szaladgált, magyarázott, a füle hegye is piroslott a buzgalomtól. Egy pillanatra rám mosolygott, de aztán rohant tovább. Egykét perc múlva ismét felt nt, kabát nélkül, nyakkend nélkül, az ingeujja felgy rve, valami kis m szert cipelt, olyan óvatosan, mintha tojáshejből lenne az egész alkotmány. Én észrevettem, hogy egy rúd fekszik el tte a földön, elállja az útját, odarohantam, hogy felkapjam, de olyan szerencsétlenül hajoltam le, hogy majdnem keresztülbukott rajtam. Ekkor hallottam el ször a hangját. Persze magukat a szavakat nem értettem, mert csehül beszélt, de a lényegét nagyon is jól, hogy miféle mamlasz vagyok én, és hogy sürg sen menjek a pokolba.

Rettent en elszégyelltem magam, eloldalogtam, és csak az ajtóból leskeltem, hogyan állítják fel a gyönyörű új gépeket. De ennek az én Zdenekemnek olyan sasszeme van, hogy azonnal felfedezett, s odaküldött hozzám egy fiatal munkást, hogy azonnal menjek el, ez nem kirakodó vásár, ne bámészkodjak, úgymint csak bajt csinálnék mindenütt. Szerencsére ez a munkás ismert engem, illetve leg az apámat, s igyekezett finoman tudtomra adni a kidobást. Azt is elmesélte, hogy a haragos székkeóriás egy brünni gyár mérnöke, s csak addig marad itt, amíg a gépeket üzembe nem helyezik, hogy már valami húsz-harminc szót tud magyarul, és olyan jó fiú, hogy kenyérre lehet kenni. Hát jól van, elindultam, de kint eszembe jutott, hogy ha valamelyik ablakon bekukucskállok, láthatom a szerelést, és mégsem leszek láb alatt. Találtam is hamarosan egy félig nyitott ablakot, annak a homályos üvegcszárnyát kicsit belöktem, s már örültem, hogy túljártam az én csehem eszén.

De hát nem így történt! - Éreztem, hogy az ablak nekiütött dik valaminek, és a következő pillanatban megjelent Zdenek mérges arca az ablaknyílásban, én pedig úgy megrémültem, hogy nem bírtam se moccanni, se szólni. Zdenek nagyon jól mulathatott az én bamba ábrázatomon, mert előbb akkorát nevetett, hogy visszhangzott tőle a gépocsarnok, aztán megtapogatta a homlokán keletkezett kis púpot, és azt mondta: „Buta kislány!”

Ha oroszlánvá vagy tigrissé változik, akkor sem ijedhettem volna meg jobban, mint ezektől a magyar szavaktól. Sarkon fordultam, hazáig szaladtam, ott összekapkodtam a trikómat, törülközőmet, és rohantam a strandra. Kettőre beszéltem meg a találkozó két elemi iskolai osztálytársammal, és már fél négy volt.

A kellemesen hűvös víz, a lányok jókedve, a versenyúszás kimosta belém a kellemetlen emlékeket, és alkonyat táján borzasán, jó hangulatban mentem haza.

Édesanyám a konyhában állt, húst sütött, s azt mondta, sohasem vagyok otthon, ha szükség van rám, siessék teríteni,

mert váratlan vendégeket kaptunk. Lecsaptam a strandtáskát, és máris indultam befelé.

Vagy hárman álltak apámmal a kisasztalnál, és éppen koccintottak: a kerületi párttitkár, Gyula bácsi, a helybeli szöv. gyár igazgatója, apám gyerekkori pajtása, meg egy magas férfi, de az háttal állt, nem láthattam az arcát.

Úgyis kitaláltatok: Zdenek volt.

Én vérvörös lettem, remegni kezdett a térdem, eszembe jutott, hogy tetejébe még kócos is vagyok és rendetlen, mint valami süvölvény. Zdenek azonban nem jött zavarba, rám nézett, megemelte a poharát, és azt mondta: „Nazdar!”

Ennyit én is értettem csehül - egészségére! -, és meg akartam ismételni a jókívánságot, de valami kis ördög megcsiklandozta a torkomat. Felemeltem az asztalról egy pohárkát, és Zdenek felé emelve, azt mondtam, az idegen kiejtésével:

„Butá kislány!”

Zdenek nevetni kezdett, egyre hangosabban hahotázott, a könnyei is potyogtak hozzá, a jókedve olyan ellenállhatatlan volt, hogy apám és a vendégek vele nevettek, és csak utána kérdezték egymást, hogy min is mulattak ilyen jól. A párttitkár tolmácsolt, kit n en beszél csehül, a háború alatt cseh partizáncsapatban harcolt a fasiszták ellen.

Vacsora közben véletlenül kiderült, hogy Zdenek jól tud oroszul. Ennek aztán nagyon megörültem, hiszen az orosz volt az én egyik kedvenc tantárgyam, és gondolatban áldani kezdtem szegény Vilma nénit, aki az orosz nyelvet igyekezett a fejünkbe verni, s akit - emlékeztek, ugye? - igen tiszteletlenül nyanyának neveztünk egymás között. Élénk beszélgetés indult meg Zdenek és közöttem, elmondtam neki a terveimet, megmutattam a textilmintáimat, de legf képpen

arról igyekeztem meggyőzni, hogy nem vagyok az a szeleburdi buta leányzó, akinek első találkozásunkkor látszottam. Úgy látszik, sikeres volt az igyekezetem, mert Zdenek igen komolyan hallgatta végig a mondókámat, és amikor éjfél tájban szedelőzködni kezdett a társaság, meghívott a gyárba.

Másnap, életemben elsőször, pontosan jelentem meg a randevún, és a munkások ugyancsak csodálkoztak, hogy ugyanaz a mérnök, aki tegnap kidobott az ügyetlenkedéseim miatt, ma buzgón magyarázza nekem a gépek rendeltetését, működését és elveit.

Délután a város fölötti kilátóba kalauzoltam el Zdeneket, másnap, vasárnap lévén, szabad volt, s akkor egy nagyobb kirándulást tettünk a környékbeli hegyekbe. A hegycsúcsról elragadtatva néztünk le a völgybe, a sárga, zöld és barna színekben tarkálló földekre, amelyek mint valami drágasely, borították a lankás völgyet.

„Ilyen szép textilmintát csak a magyar föld terem” - lelkesedtem. Zdenek elmélázva bólogatott, s aztán csak annyit mondott, hogy Brno körül is ilyen gazdag színekben pompáznak a megmunkált földek.

Sokáig hallgattunk, s ezalatt arra gondoltam, hogy biztosan mindenki a maga szülőföldjét tartja a legszebbnek, s talán meg is bántottam Zdeneket. Mintha kitalálta volna a gondolataimat, váratlanul felém fordult, és azt kérdezte, nem lenne-e kedvem megnézni, milyenek a szántóföldek az hazájában.

„Szívesen elmennék - feleltem -, de annak, sajnos, számos akadálya van.”

„Például?” - kérdezte.

„Hát például az - mondtam -, hogy én szívesen újra Pestre megyek, szakmát tanulni, s egyszerre két helyen nem lehetek.”

„Bmóban is értenek a textilszakmához ...” - mondta Zdenek olyan szerényen, hogy ezen már igazán nevetnem kellett, de nem válaszolhattam, mert ekkor ért bennünket utol a kiránduló társaság elmaradt része, és azonnal letelepedtünk egy kis tízóraizásra.

Zdenek másnap egy nagy csokor virággal meg egy cseh-magyar nyelvtankönyvel állított be hozzánk, és arra kért, tanuljak csehül.

„Én mar tudok mágyár” - mondta ellenállhatatlan kedvességgel.

Mit tagadjam, akkor már olyan fülig szerelmes voltam ebbe az édes fiúba, hogy a kedvéért akár a hottentotta nyelvet is megtanultam volna.

De nemcsak én, az egész családom is beleszeretett Zdenekbe.

Nagymama egyik délután mellém szeg dött, és mindenáron ki akarta bel lem venni, hogy tetszik-e nekem a cseh vendég.

„Hát nem éppen utolsó alak” - vonogattam a vállamat, amire nagymama kegyetlenül leszidott, hogy miféle hangon beszélek egy ilyen kedves, tehetséges, rokonszenves emberr l, hogy az idejében egy fiatal lány a helyét is megfújta volna az ilyen jókép udvarlónak, és legalább tisztességesen megfésülködött volna, ha a látogatását várja.

„De hiszen nagymama mindig azt mondta, hogy utálja a cseheket meg az egész nációjukat” - mondtam alattomosan, mire szegény nagymama majdnem elsírta magát, és kijelentette, hogy az régen volt, amikor az emberek fejét teletömték mindenféle butaságokkal, de már jól tudja, hogy nem az számít, ki milyen nyelven beszél, hanem az, hogy derék ember-e. Zdeneket pedig mindenki nagyon derék embernek ismeri, de persze olyan szeleburdi, meggondolatlan fruska, mint én ...

Egyszóval alaposan leszidott. Ekkor érkezett meg Gyula bácsi, rögtön a nagymama pártjára kelt, és közölte velem, hogy mind a tíz ujjamat megnyalhatom, amiért Zdenek egyáltalán szóba áll velem, hiszen fiatal kora ellenére a legkiválóbb cseh mérnökök egyike, és egyetemi hallgató korában az ellenállási mozgalom harcos tagja volt.

„Igazán szégyen, hogy semmibe veszel egy ilyen nagyszer fiatalembert!” - fejezte be Gyula bácsi dühösen, ami olyan komikus szemrehányásnak t nt, hogy harsogó nevetésben törtem ki.

„Már hogy venném semmibe Zdeneket - kiáltottam még mindig nevetve -, amikor olyan szerelmes vagyok bele, mint egy ágyú!”

„Ném poetikás hasonlat!” - hallottam meg váratlanul Zdenek hangját a hátam mögött. A fejem búbjáig elpirultam, és majd

elsüllyedtem a szégyent l. Ki akartam szaladni a szobából, de Zdenek kitérte a két karját, felkapott, mint valami kisbabát, és velem együtt kiszaladt a konyhába.

„Féleség nékem Katika!” - mondta esdekl hangon anyukának, aki ijedtében a tábla dobta az éppen feltört tojás héját, a sárgáját meg az asztallapra öntötte.

Arra már nem emlékszem pontosan, hogy mit válaszolt anyuka, mit szólt az utánunk szaladó Gyula bácsi és a nagymama, annyi azonban biztos, hogy estére eljegyzési vacsorát tartottunk, ami egyben Zdenek búcsú vacsorája is volt. Befejezték a gyár szerelési munkálatait, és másnap délel tt indult vissza Brnóba. Én sírtam egy sort a vasútnál, az én Zdenekem azonban nagyon jól értett ahhoz, hogy megvigasztaljon.

„Buta kislány” - mondta szerelmesen, és én máris elnevettem magam.

Hat hét múlva megesküdtünk. Zdenek kis brnói garszon-lakása volt az els otthonunk. Itt laktunk, amíg a f iskolát el nem végeztem, de aztán megszületett a kis Kati, s hamarosan a kis Zdenek is. Most egy háromszobás lakásban lakunk a gyár közelében, amelynek Zdenek az igazgatója.

- Igazi szép regény! - sóhajtott fel Zsuzsi. - És legalább olyan romantikus, mint az enyém - folytatta. - A Világifjúsági Találkozó kezdődött, itt Budapesten. A világ minden tájáról érkeztek akkor ide fiatalok, franciák, oroszok, kínaiak, hinduk, japánok, és csak a jó ég tudná felsorolni valamennyit. Különböz iskolákban szállásolták el ket, lehet leg nemzetiség szerint, s mindegyik csoport mellé tolmácsot állítottak, hogy ebben a bábeli nyelvzavarban megfelelő segítséget kapjanak. Én - talán emlékeztek rá - igen jól beszéltem már akkor is németül - hiszen az édesanyám bajor, Münchenben született -, és azonnal jelentkeztem tolmácsnak. Kaptam is rögtön megbízatást.

Az én csoportomat a Vár egyik iskolájában szállásolták el, s ugyanott volt elhelyezve egy francia csoport is, illet leg olyanok, akik az anyanyelvükön kívül franciául beszéltek a legjobban. Én is t rhet en

pötyögtem franciául, s erre később nagy szükségem is volt. Kezdetben azonban csak a német tudásomat használtam.

Reggelenként felmentem az embereimért a Várba, s mutogattam nekik Budapest nevezetességeit. A munka egyáltalán nem volt fárasztó, ellenkezőleg, magamnak is nagy örömet okozott. A csoportom tagjai velem egykorú vagy nálam alig idősebb fiatalokból álltak, jókedélyűek és érdeklődők voltak valamennyien, s talán életemben sem nevettem annyit, mint velük. Már rengeteg múzeumot, strandot, kiállítását végigjártunk, amikor egy napon azt mondja nekem Kádár Joli, a francia tolmács:

„Te Zsuzsi, az a helyes, lobogó hajú, fekete fiú mindig a te nyomodba szegődik. Észrevetted?”

„Az, aki tulajdonképpen a te csoportodhoz tartozik?”

„Igen. Remekül tud franciául, a németet meg csak töri, mégis mindig veled akarja megnézni a város nevezetességeit. Határozottan nagy sikereket aratnál ennél a fiúnál!”

„Nem lesz az olyan veszélyes! - tiltakoztam. - Talán csak a német nyelvben akarja gyakorolni magát.”

„Vak vagy, Zsuzsikám - kuncogott Joli -, ha nem veszed észre, hogy mindez a te személyednek szól. Ez a fiatalember valóságos haditervet eszelt ki, hogy idejét veled tölthesse. Azzal az ürüggyel, hogy a párizsi festőakadémiába jár, és jól tud franciául, átjött az én csoportomba. S mindez miért? Mert a te és az én csoportom közös épületben van elhelyezve...”

„Hát nem francia?” - kérdeztem csodálkozva.

„Szó sincs róla! - nevetett Joli. - Izraelből való. De inkább otthagya a saját csoportját, csak hogy veled mászkálhasson. A honfitársai eleget ugratják is emiatt. Én ugyan nem értem a nyelvüket, de Katiéi pirulása mindennél ékebben beszél.”

Megvallom, Joli szavai nagyon hízelegtek a hiúságomnak, hiszen a Világifjúsági Találkozóra igen sok csinos lány érkezett, nem szólva a mi

szép magyar lányainkról. Meg aztán az is nagyon tetszett nekem, hogy egy Párizsban járt festőművészeknek éppen énrajtam akadt meg a szeme.

Figyelni kezdtem Katrielt, és nem volt nehéz rájönnöm, hogy Jolinak igaza van. Bárhová mentünk, a fiú egykettőre mellettem termett, s ha a Halászbástyát rajzolta, megkért, hogy álljak bele a képbe, mint „souvenir de Budapest”,² de lerajzolt a Margitszigeten is a „tölgyek alatt”, sőt az aquincumi amfiteátrum lépcsőjén is. Egyik este délelőttön teljes festőfelszereléssel jelent meg a gyülekezési helyül kijelölt elcsarnokban, és arra kért, engedjem meg, hogy amíg az este eláll, egy kis színes portrét fessen rólam. Ezt a kis miniatúrát azóta is állandóan magammal hordom. És Zsuzsi egy tenyérynyi nagyságú, bekeretezett ovális képet vett el a táskájából.

Marika és Kati elragadtatva nézte a finom színezésű, élethű kis festményt.

- Gyönyörű!

- Tökéletes!

- Micsoda művészt!

- És milyen nagyszerű ember! - egészítette ki Zsuzsi lelkesen. -

Mert Katriel a maga emberségéből elvett mindent. A saját összekuporgatott garasából jutott a párizsi festőiskolára is, hiszen Izraelben sohasem sikerült volna a művészetét ilyen magas fokra fejlesztenie.

- Azt már tudjuk, hogy Katriel szinte első látásra beléd szeretett, de arról még egy szót sem szóltál, hogy neked mikor és hogyan tetszett meg a férjed? - kérdezte érdeklődve Marika.

- Katriel szintén szólva, kezdetben inkább csak a hiúságomat legyezgette Katriel leplezetlen csodálata, de arra, hogy igazán szeretem, csak akkor jöttem rá, amikor megmentette az életemet.

- Megmentette az életedet?! - kiáltott fel szinte egyszerre Kati és Marika.

² Ejszd: szuvönr dö Budapest; budapesti emlék

- Megmentette, bizony. De ezt ne úgy képzeljétek el, hogy a hétfej sárkány ellen védelmezett meg, vagy pedig egy t zvész alatt hozott ki a dűledez házból! Nem valami mesebeli h stett volt ez, de mégiscsak h stett a javából! Egyik reggel arra ébredtem, hogy fáj a torkom, és mint kiderült, h emelkedésem is van. Nem akartam cserbenhagyni a csoportomat, nem árultam hát el, hogy nem vagyok teljesen egészséges, és elindultunk a tervezett kirándulásra. Katriel persze megint csak nem a franciákkal tartott, hanem velünk. Alighogy felértünk a hegyre, zivatar tört ki, s még elég messze voltunk a menedékháztól. Mindenki magára húzta a vízhatlan es köpenyét, kabátját, csak én voltam olyan gondatlan és feledékeny, hogy a kis kötött kabátomon kívül egyebet nem vittem magammal. Katriel azonnal rám adta a maga kabátját, hiába tiltakoztam ellene, azt mondta, hogy edzett, ne tör djek vele, de ha meg is betegedne, azt is szívesen vállalná értem. Nagyon szúrt a torkom, végül is elfogadtam Katriel kabátját. Amikor rám adta, tele lett a szeme könnyel. Az én szívemet meg valami sohasem érzett melegség futotta el, és megsimogattam Katriel vizes kezét.

- Aztán mi történt? - kérdezte Marika izgatottan.

- Nekem kutya bajom se lett, teljesen szárazon érkeztem haza.

Gyorsan ágyba bújtam, bevettem egy port, és reggel láztalanul ébredtem. Siettem a Várba a csoportomhoz. Ott hallottam meg Jolitól, hogy az izraeliek között nagy az izgalom. Katrielnek az éjszaka negyven fokra ment fel a láza, s nemrégiben vitték el a ment k a klinikára. „Nem csoda - mondta Joli -, hiszen csuromvizesen érkezett haza a túráról, s a tetejébe még a hideg szél is átjárta.” Képzeltetek, mit éreztem! Katriel honfitársai letörten döngtek az iskolában, aztán elhatározták, hogy ma nem mennek sem múzeumba, sem nagyobb sétára, mindenáron a klinikára akartak menni, hogy megtudják, mi van a betegünkkel. No, hát nekem sem volt egyéb vágyam, mint hogy ezt megtudjam. A klinikán aztán közölték, hogy Katrielnek kétoldali tüd gyulladás van, rengeteg penicillint kap, de remélik, hogy mellhártyagyulladás nem fog fellépni. Az izraeliek kétségbe voltak esve, szidták a tegnapi kirándulást, de igen

tapintatosan nem tettek megjegyzést arra, hogy tulajdonképpen én vagyok az oka Katriel betegségének.

- És te, és te ... - szólt közbe Kati.

- Képzeltetitek, milyen szörny lelkiallapotban voltam. Most döböntem rá valójában, hogy szeretem, nagyon szeretem Katrielt, aki miattam betegedett meg, s ki tudja, mi történhetik még vele. . . Sírva könyörögtem az osztályos orvosnak, hogy soron kívül engedjen be a kórterembe. A kedves fiatal doktor egy kicsi habozott, aztán beleegyezett, és én megfoghattam Katriel lázas kezét, és megsimogathattam forró homlokát. Az ápolón kedves, cinkos mosollyal fordult félre, és ett l kezdve különböző ürügyekkel naponta kétszer is becsúsztam a portás árgus szemé el tt a klinikára.

A Világifjúsági Találkozó néhány nap múlva befejez dött, de Katriel természetesen nem utazhatott el a csoportjával. Még néhány hétre meghosszabbították a tartózkodási engedélyét, s a klinika után beutalták egy szabadsághegyi szanatóriumba. Minden áldott napon együtt voltunk. Amikor a szanatóriumból gyógyultan elbocsátották, egyenesen hozzánk jött, és megkérte a kezemet a szüleimt l.

- És a szüleid mindjárt beleegyeztek? - kérdezte aggodalmasan Kati.

- Nem kifogásolták, hogy a fiú ...

- Más vallású? - egéztette ki Zsuzsi Kati kérdését. - Nem, az én szüleim, ha nem is nagyon fiatalok, haladó gondolkodású, okos emberek. Meg aztán, szerencsére olyan korban élünk, s olyan társadalomban, amely nem tesz különbséget ember és ember között, csak azért, mert az egyik ilyen vallásba született bele, a másik meg amolyanba. Csak az embert kell nézni! És Katriel kiváló ember, nagy tehetség m vész, aki el tt fényes jöv áll. Igaz, hogy az édesanyám vallásos, és kissé elszomorodott, amikor megmondtuk neki, hogy nem esküznünk templomban, csak az anyakönyvvezet el tt, de Katriel megnyer lénye csakhamar megvigasztalta. „Az a f , hogy boldogok legyetek!” - mondta most már is, és mi valóban nagyon boldogok is vagyunk. Katriel el bb

még visszautazott Párizsba, hogy tervezett kiállítását megrendezze, s utána rövidesen visszatért Budapestre, hogy összeházasodhassunk.

- És Katiéi szülei? k Izraelben maradtak?

- A szülei már régen nem élnek. Európából vándoroltak ki Izraelbe, rengeteg szenvedés és üldöztetés után. Ez a sok gyötrellemmel járó élet volt az oka korai haláluknak is. Katiéi mindig elkomorodik, ha err l beszél. Nagyon szerette a szüleit, az els kislányunkat és fiunkat róluk neveztük el. A második kislányunk viszont az én nevemet viseli. Most négyéves, és az apja szerint fest lesz bel le. Állandóan rajzol, sajnos nemcsak a füzetekbe, hanem a bútorokra, s t a falakra is. Már csupa freskó a lakásunk ...

- Ezt nekünk is meg kell néznünk egyszer! - nézett Kati Marikára.

- Még három napig maradok Pesten, azalatt kimehetnék Szentendrére, Zsuzsiékhoz.

- Mégpedig a férjekkel és gyerekekkel együtt! - helyeselt Zsuzsi. - Zdenek és Kati gyerekei ugyan csak a fényképeikkel lesznek jelen, de remélem Marikám, a te férjed és a kisfiad szintén meglátogat!

- Err l a férjr l azonban még nem tudunk semmit! - kiáltott Kati.

- Mindenekel tt azonban, mondd el, hogy lettél ápolón ! - szolt közbe Zsuzsi. - Ha jól emlékszem, az iskolában még arról ábrándoztál, hogy énekesn leszel. Érettségi el tt viszont repül akartál lenni.

- Jól emlékszel - nevetett Marika. - S t, én még arra is emlékszem, hogy kislány koromban két hétig apáca akartam lenni, kés bb pedig, amikor a vakbélgyulladásom volt, sebész. És ha nem nevettek ki nagyon, azt is elárulom, hogy egyszer bűvárnak akartam menni, mégpedig mélytengeri bűvárnak.

- Mindez csak azt bizonyítja - mondta élénken Kati -, hogy ma minden pálya nyitva áll a n k el tt. Hittétek volna valaha, hogy az ábrándozó Kovács Marikából vasesztergályos is lehet? Még hozzá a szakma kiváló dolgozója? Az álomszuszék Petiük Gizi pedig autóbuszsof r egy hosszú vidéki vonalon.

- Fehér Eszti viszont gyermekorvos lett - f zte hozzá Marika annak ellenére, hogy valaha a saját kishúgát sem tudta megetetni. O a mi orvosunk, és mondhatom kit n en érti a dolgát. Bertóti Magda azonban már az iskolában is kit nt az íráskészségével, nem csodálkozhatunk hát, ha a második verseskönyvére József Attila-díjat kapott. Ha összeszámolom, legalább huszonhatféle foglalkozási ágat képvisel a volt VIII/A osztály. Ne tartsatok nagyon elfogultnak, de én a saját hivatásomat tartom a legszebbnek, arról nem is szólva, hogy a férjemet is ennek köszönhetem.

- Meséld, meséld, Marika!

- Egek a kíváncsiságtól!

- Nehogy azt gondoljátok azonban - fogott bele Marika a házassága történetének elbeszélésébe -, hogy a férjemet mint kórházi ápoltat ismertem meg! Dehogysis! Ha azonban nem éppen ebbe a kórházba osztanak be szolgálatra, talán soha az életben nem találkozhatom vele!

A történet tehát úgy kezd dik, hogy egy éjszaka én voltam az ügyeletes ápolón . Nem voltak éppen súlyos betegeim, de azért elég sok dolgom akadt. Gyönyör holdvilágos éjszaka volt. Mikor elláttam az utolsó betegemet is, bementem a szobámba, kiültem a nyitott ablakba, egy kis friss leveg t szippantani, s elhatároztam, hogy itt írom meg a jelentésemet is, amit hajnalban majd az engem felváltó kollégámnak adok át. Az ablakom a kertre nyílt, de akkor sem nyújthatott volna szebb látványt, ha Tündérországba enged betekintést. A fák ezüst fényben ragyogtak, mesebeli zöld sugarak úsztak a lombok között, s talán azon sem csodálkoztam volna, ha a bokrok között megpillantom Oberon csillogó köpenyét, vagy meghallom Puck csúfondáros kacagását. Ehelyett azonban valami halk motoszkálás zaja ütötte meg a fületem, s utána, legnagyobb csalódásomra, egy divatos sláger kezdett valaki fütyülni az ablakom alatt. Kihajoltam, és láttam, hogy egy fiatal férfi álldogál a kertben, valami pálcával vagy bottal piszkálja a földet, s közben vígan fütyörészik. Ingujjra volt vetk zve, mezítelen lábán szandál. El sem tudtam képzelni, hogy mit csinál, s f leg mi

keresnivalója van éjnek idején az ablakom alatt. És miért fiity i? Elment a jó dolga? Kihajoltam az ablakon, és leszóltam: „Hé, hallja csak!”

A férfi azonnal felnézett, rám bámult, és csak annyit mondott: „Ejha!”

A hold er sen megvilágította. Láttam, hogy jó alakú, csinos fiatalember, s mint valami ezüstbe mártott szobor, mozdulatlanul néz felém. Az „ejha!” azonban úgy felbosszantott, hogy t lem akár színezüstb l is lehetett volna, és ezért mérgesen leszóltam:

„Hallja, mit csinál a kertben ilyen kés n? Nem tudja, hogy ez kórházkert? Hogy mer itt fütyörészni? Még felébreszti a betegeket!”

„Jaj, de mérges jószág maga! - nevetett rám, és láttam, hogy kivillan a fehér fogsora. - Félig se fütyültem olyan hangosan, mint amilyen harsányan a kisasszony kiabál!”

Ezt a „kisasszony”-t valahogy sért nek éreztem, és még mérgesebb lettem.

„Nem vagyok kisasszony - mondtam -, hanem ápolón , aki a betegek éjszakai nyugalmaival tör dik. Maga pedig jobban tenné, ha nem zajongana itt tovább, hanem a dolgára menne!”

„Bizza csak rám!” - nevetett újból, és a botocskájával, amely nem volt nagyobb, mint egy karmesteri pálca, felém suhintott.

„Mit jelentsen ez?” - kérdeztem felháborodva.

„Azt, hogy meg kellene verni az ilyen harcias jószágot, mint maga! Megtámad egy védtelen férfit!”

Részeg ez az alak? - gondoltam mérgesen -, vagy csak a bolondját járhatja velem? Az lenne a leghelyesebb, ha becsuknám az ablakot, és nem feleselnék tovább egy vadidegen emberrel. De a kíváncsiság nem hagyott nyugodni.

„Szegény, védtelen férfi! - ismételt meg gúnyosan az szavait. - Csak legalább annyit árulna el, hogy miféle fontos dolga van a kertben? Villanyt szerel? Vagy kertészkedik?”

„Sem az egyiket, sem a másikat! - ingatta a fejét. - Ha a legközelebbi szabadnapján leül mellém a Lukácskertben egy padra, valamelyik árnyas platán alá, részletesen elmesélem magának, hogy mi dolgom volt itt nekem a maga ablaka alatt...”

„Nem érdekel!” - mondtam a dühtől fuldokolva, és azt gondoltam, hogy életemben se találkoztam még egy ilyen szemtelen fráterrel! Találkát mert kérni tőlem, holott azt sem tudom, kiféle, miféle!

„Szóval nem érdekel! - mondta a fiatalember. - Gondolhattam volna, hogy maga igazi gögös teremtés. Biztosan lenéz engem, szegény munkást, mert maga valami elképzelt kisasszony!”

No, nekem se kellett több!

„Hallja, kérem, ez már több a soknál! Hogy meri rólam feltételezni, hogy én lenézek valakit, csak azért, mert munkás? Hát én talán valami áruhás hercegkisasszony vagyok? Tudja meg, hogy éppen úgy munkás vagyok, mint maga! Kórházi ápolón! Az édesapám ugyan tisztviselő volt, de még kisgyerek koromban meghalt, s engem meg a két öcsémet, az édesanyám varrógépe tartott el mind mostanáig. Én már kicsi koromban megtanultam becsülni azt, aki a két keze munkájával keresi a kenyerét!”

Ezzel becsaptam az ablakot, és utólag nagyon bosszankodtam, hogy mit is magyarázkodtam annyit egy vadidegen embernek! Mi köze van neki az én gyerekkoromhoz! Jön egy ilyen bolondos alak, s én mindjárt szenteségi rohamot kapok!

Elvettem egy könyvet, és olvasni kezdtem. Lapoztam már néhányat, amikor rájöttem, hogy csak a tekintetem szalad a sorokon, de bizony az értelmükre nem figyelek,

hanem arra, hogy a kertből nem hallatszik-e fel beszéd vagy füttyülés. Az éjszaka azonban teljesen csendes volt, még a tücskök sem cirpelték. Végigjártam a kórtermeket, a betegeim jól aludtak, aztán ledőlttem, jó lenne, ha én is alhatnék egy kicsit. De bizony, nem jött álom a szememre. Minduntalan az elkövetkező jelenet jutott az eszembe, az idegen fiatalember nevére, a kertben, s az én mérges válaszaimra itt,

az ablakban. A modem Rómeó és Júlia! - gúnyoltam magam ostobaságoméit, és sírni lett volna kedvem, ha arra gondoltam, mit képzelhet rólam ez a fiatalember. Biztosan azt, hogy gorombább lányt még aligha látott életében!

A városi telefon csengése riasztott fel gondolataimból. Ki telefonál ilyenkor? Csak valamelyik orvosunk érdekl dhetik a betege iránt. De hát ki olyan beteg itt, hogy éjszaka kelljen érdekl dni utána?

„Lukács Kórház, hármás reumaosztály” - jelentkeztem szabályosan.

„Az ügyeletes n vérke?” - hangzott a telefonban.

A hang nagyon ismer s volt, de hirtelen nem tudtam volna megmondani, melyik orvosé lehet.

„Igen, kérem, én vagyok. Minden rendben van az osztályon. Ki iránt tetszik érdekl dni?”

A kagylóból halk nevetés hallatszott.

„Egyedül maga iránt, n vérke. Csak jó éjszakát akartam kívánni magának!”

S azzal le is tette a kagylót. Egyszeribe rájöttem, kinek a hangja szólalt meg a telefonban. Hiszen ez az el bbi fütyörész , jókedv fiatalember hangja! Talán mégis be volt csípve egy kicsit? Vagy megbánta, hogy felbosszantott, s ezzel akart kiengesztelni?

Már pirkadt az ég alja, és én még mindig nem aludtam. Nem akartam az ismeretlen fiatalemberre gondolni, mégis

folyton a hangja, a szavai csengtek a fülemben, s azon törtem a fejemet, mit kereshetett éjszaka a kórház kertjében. Hirtelen mintha világosság gyúlt volna az agyamban, rájöttem, hogy nem lehet más az ismeretlen munkás, csak telefonszerel . Azoknak lehet olyan sürg s munkájuk, hogy az éjszaka sem számít, különösen, ha kórházról van szó.

Megvallom, napokon keresztül figyeltem ezután, hogy nem látok-e telefonszerel ket dolgozni a kórház területén. Még a házi telefonközpontba is bekukkantottam egyszer, és érdekl dtem, jók-e a kórház vonalai. A kollégán persze megnyugtatót, hogy minden a legnyabb rendben van, de én akkor már éreztem, hogy az én

szívemben viszont nincs minden a legnagyobb rendben.

Kimondhatatlanul szégyelltem magam emiatt, butának, felületesnek szidtam magam, titokban olykor sírtam is egy sort, de persze, ez sem könnyített a lelkemen.

Talán egy hét is elmúlt közben, s már-már beletör dtem, hogy az ismeretlen fiatalembert sohasem láthatom viszont, amikor egy délután szembetalálkoztam vele a kórház folyosóján. A lázmér ket szedtem éppen össze, s a laboratórium felé tartottam.

Rám nézett, elmosolyodott, és halkán azt mondta:

„Becsületesre, nappal még sokkal csinosabb, mint éjjel!”

szintén felháborodtam. Micsoda dolog ez, gondoltam, nem köszön, be sem mutatkozik, csak valami buta bókot mond, amit biztosan már száz másik lánynak is elmondott életében. De hát ki ez az ember, és mit keres itt? Nappali világításban nem látszik telefonszerel nek, könyvek meg kéziratcsomó van a kezében, a kihajtott inge, a kócos haja miatt diáknak hinném, ha nem lenne harminc év körüli.

„Mi dolga van itt? - kérdeztem barátságatlanul. - Kit keres?”

„Magát” - mondta olyan kedves mosollyal, hogy majdnem elnevettem magam.

Jól megnéztem. Az átlagnál magasabb, igen jókép fiatalember volt, a tekintete, a magas homloka rendkívül okos emberre vallott, a haja barna volt, s r és puha, egyszóval olyan, ahogy a filmekben a kiváló ifjú tudósokat szokták ábrázolni.

„Haragszik, Marika?” - kérdezte, s én rendkívül csodálkoztam, honnan tudja a nevemet. „Kémeim jelentették - felelte komolyan, s mivel rendkívül buta arcot vágtam, gyorsan hozzátette: - S r és megbízható kémhálózattal rendelkezem. Magát Vargha Marikának hívják, huszonkét éves, érettségizett, az egyik öccse, Ferkó, a Fogaskerékgyárban dolgozik ... így van?”

„Így” - rebegtem megrémültén, s diadalmasan hozzátette :

„Sohasem szoktam tévedni! Kivéve ezúttal, mert nekem tulajdonképpen a második emeleten van dolgom, a kutatóintézetben, holott ez az első emelet! Hallatlan, hogy ilyesmi esett meg velem! De ki is reparálom a hibát, már indulok is az intézetbe.”

Megfordult, néhány lépést tett a lépcső felé, én pedig minden tagomban remegve ácsorogtam ott továbbra is, kezemben egy csokorra való híméssel. Hát csak úgy, minden búcsúszó nélkül itt hagy?

Ekkor hirtelen megfordult, és rám mosolygott:

„El ne felejtse, Marika, a megbeszélte találkát! Tudja, ugye? A kertben, a platánfák alatt.”

Jókedvűen szaladt fel a lépcsőkön, hallottam a kuncogását. Én meg azt sem tudtam, sírjak-e vagy nevessek. Sírni lett volna kedvem, hogy ilyen bátor szemtelenséggel

mer randevút adni nekem, nevetni meg azért, mert mi tagadás, örültem, hogy esetleg újra láthatom.

Egyik délelőtt aztán, hogy, hogy nem, korábban jöttem be a kórházba. Volt még elég időm a szolgálat megkezdéséig, leültem hát az egyik hatalmas platánfa árnyékába hősölni. Láthatjátok, mekkora faóriások ezek, hatalmasak, egészségesek. Úgy látszik, a gyógyvíz teszi, hogy ilyen nagyszerepek fejlődnek ...

- Ne a fákról beszélj, Marika - szólt közbe türelmetlenül Zsuzsi -, hanem arról, hogy titkos szándékkal ültél-e a platánok alá?

- Ma már tudom, hogy az ismeretlen fiatalember kedvéért mentem oda, de akkor még magamnak sem mertem volna bevallani! Meg aztán nagyon kevés reményem lehetett a találkozásra, hiszen nem beszéltünk meg semmiféle pontos napot vagy órát, s én szentül hittem, hogy a jókedvű idegen már el is felejtett engem. Lehajtott fejjel üldögéltem a pádon, s minduntalan azon kaptam magam rajta, hogy a hangját hallom meg a köteked nevetését, amint az életrajzi adataimat sorolja. Egyszer csak azt hittem, hogy cseng a fülem, mert valóban hallottam a nevetését. Ijedten felpillantottam, hát képzeljétek, ott állt el ttem, és nagy vidáman így szólt:

„Nagyon rendes kislány maga, hogy ilyen pontosan betartotta a randevúnkat!”

Elpirultam, hebegtem, és ügyetlenül magyarázgattam, hogy nem a randevúra jöttem, biztosan siet az óránk, azért érkeztem korábban a munkahelyemre, s azért üldögéltem a platánok alatt.

„Sose mentetet z zön, édes Marikám - nevetett jóíz en. - Ha akarja, úgy teszek, mintha elhinném az állításait, de azért a lelkem mélyén mégiscsak tudom, hogy a kedvemért ült ide.”

„Ne legyen olyan öntelt - feleltem mérgesen. - Különbem sem sejtettem, hogy maga ebben az órában pontosan erre mászkál!”

„Én mindig arra mászkálok, ahol magát sejtem - válaszolta —, de persze ezt nélkülem is tudnia kellene!”

„Nem tudok semmit!” - mérgeskedtem tovább, de a szavamba vágott, és azt kérdezte:

„Azt se, hogy maga lesz a feleségem?”

„Nem bolond maga egy kicsit? - néztem rá ingerülten. - Hiszen még a nevét sem tudom!”

„Fekete János a nevem, szolgálatjára! - csapta össze a sarkát katonásan. - Most, hogy tudja a nevemet, remélem, arra is válaszolni fog, mikor esküszünk?”

„Ne tréfálkozzon! - kiáltottam haragosan. - A házasság nagyon komoly dolog! Szégyellje magát!” - tettem hozzá méltatlankodva, és elindultam, mert közeledett a szolgálatom megkezdésének ideje.

„Marika - szaladt utánam lelkendezve -, legalább annyit feleljen, hogy szeret-e?”

„Ha olyan jó a kémhálózata, ezt is tudnia kellene!” - feleltem ismeretségünk óta el ször talpraesetten, és mialatt a fiú földbegyökerezett lábbal megállt, besiklottam a kórház kapuján.

Ez a talpraesetség azonban nagyon drága multság volt a számomra. Olyan szórakozott és álmódzó lettem t le, hogy aznap összetörtem egy h mér t, s utána mindjárt elbotlottam a küszöbben. Alaposan megütöttem a térdemet, és elszaggattam a harisnyámat. A

hangulatom pedig olyan volt, mint az áprilisi id járás, hol sírtam, hol meg nevettem.

Nemcsak a betegeim, én is alig ismertem magamra. Estig valahogy rendbe jöttem, igaz, hogy csak egy kis idegcsillapító segítségével, mert a viláért sem akartam, hogy anyuka bármit is észrevegyen rajtam.

Gyönyör langyos este volt. A sötét kerten át lassan ballagtam a villamosmegálló felé. Ha nem gondoltam volna arra, hogy anyuka, bármilyen fáradt is, ébren vár rám, leültem volna egyik padra. Valami vonzott a padok felé, amelyek tanúi voltak az én furcsa, szívszorító találkozásomnak. Jánosra gondoltam most is, kínos, zavaros érzések kavartak bennem, és olyan elhagyottnak, megalázottnak és kifosztottnak éreztem magam, mint még soha. Nevetséges kis játékszer lehetek a szemében, gondoltam, különben nem merte volna olyan fölényes biztonsággal megkérdezni, hogy szeretem-e. Tudja, hogy szerelmes vagyok belé. Úristen, tudja, és nevet rajtam, rajtam, a buta kis ápolón n!

Eleredtek a könnyeim, éreztem a sós íz ket a számon, de eszembe se jutott, hogy letöröljem ket, annyira elfoglalt a bánatom.

Ebben a pillanatban felugrott valaki az egyik pádról, és felém sietett. Ijeszt gyorsasággal kezdett verni a szívem, s azonnal tudtam, hogy az csak János lehet.

„Leülne velem egy kis beszélgetésre?” - kérdezte, s mintha az volna a világ legtermészetesebb dolga, belém karolt.

„Nem lehet - mondtam elfogódottan és szipogva. - Anyuka és az öcséim ilyenkor már nagyon várnak haza.”

János el húzta a zsebkend jét, szótlánul letörölgette az arcomat, s még az orromat is megtörölte gyengéden, mint a síró gyermekét.

„Jól van - mondta aztán -, nem izgatjuk fel anyukát, inkább elkísérem a kapujukig. Fel azonban nem megyek, mert attól tartok, hogy anyuka ilyen kés n nem fogad kér t.”

Ez a köteked , játékos hang máskor harci kedvet ébresztett bennem, most azonban a szívemig hatolt.

„Nagyon kérem, hagyjon fel evvel a tréfalkozással. Egy leányszív nem játékszer ...”

A nyelvemet szerettem volna leharapni, hogy így elárultam magam, János azonban nagyon komolyan rám nézett, a két tenyerébe vette az arcomat, és homlokon csókolta.

„Köszönöm, Marika. Ennél szebb választ nem is adhatott volna.” - Aztán hamiskásan elnevette magát, és hozzátette: „Különösen, ha azt vesszük figyelembe, hogy azt sem tudja, ki vagyok. Egyedül a nevemet tudja, de ez olyan semmitmondó, tucatnév, hogy maga akár a Brabanti Elza szerepében is tetszeleghet, mert lényegében semmit sem tud a v legényér l.”

- És mikor tudta meg, hogy János voltaképpen kicsoda? - vágott közbe kíváncsian Kati.

- Ha hiszitek, ha nem, az esküv m napján. Lassanként persze sok mindent megtudtam Jánosról, a gyerekkoráról, a szüleir l, s azt is, hogy a geológiai intézetben dolgozik, az édesanyjával lakik együtt, akit imád, s akinek nagyon szeretne engem bemutatni. Amikor ötödször találkoztunk, kijelentette, hogy nem várhat tovább, egy hónap múlva a Szovjetunióba kell utaznia, hosszabb id re, s oda már feleségül akar menni. Arra a kérdésemre, hogy mit keres a Szovjetunióban egy szerel , azt felelte, hogy geológiai m szereket kell hazahoznia, s azokkal a helyszínen kell megismerkednie.

Az édesanyámnak azonban még mindig nem mertem elmondani a tervezett utazást, még kevésbé a tervezett házasságot. Attól tartottam, hogy anyu majd ezerféle kérdést tesz fel, magyarázatot követel, s végül is megszid, hogy egy Fekete János nev fiatalemberhez akarok feleségül menni, aki a Malinovszkij fasorban lakik, szerel és nagyon jókép , de ennél sokkal többet igazán nem tudok róla. Aggódik majd, hogy egy szerel keresetéb l nehéz családot alapítani, különösen, ha az édesanyját is el kell tartania. Én persze nem féltem a nehézségekt l, az én

keresetem se kutya, s egész éjjel készültem arra, hogy anyukának szépen rendre elmeséljek mindent.

Másnap szabadnapos voltam. Reggel kitakarítottam a lakást, leszaladtam bevásárolni, remek krumplipaprikást készítettem uborkasalátával, s már el re örültem, hogy ebéd után el rukkolhatok anyukának a történetemmel.

Éppen az el szoba padlóját keféltam, amikor csöngettek. Egy kedves arcú, id sebb asszony állt az ajtóban. Nagyon ismer nek t nt, bár biztosan tudtam, hogy még sohasem láttam.

„Fekete János édesanyja vagyok” - rázta meg melegen anyuka kezét, s nekem csaknem elállt a szívverésem a rémülett l.

Betessékeltük a szobába a vendéget, aki minden kertelés nélkül a következ ket mondotta:

„Az én Jánosom nagyon derék fiú és tagadhatatlanul eredeti jószág. Én, sajnos, mindenben vakon engedelmekedem neki. Tegnap megkért, hogy jöjjen ide lánynéz be. Nemcsak János jó emberismer , hanem én is. Nekem is tetszik ez a kislány ...”

A legszívesebben a nyakába borultam volna János édesanyjának, de anyuka olyan szemrehányó pillantásokat vetett rám, hogy szinte megbénultam és megnémultam.

„Marika! - csapta össze a kezét. - Marika! És én err l semmit sem tudok!”

„De most már tudsz róla, anyukám - nyögtem -, és ugye, beleegyezel?”

„Miféle anya lennék én, ha csak úgy látatlanba beleegyeznék a házasságodba? - tört ki anyuka. - Talán

annyit megérdemlek t led, hogy felvilágosíts, kiféle, miféle a kérd? Tisztességes munkásember-e, van-e keresete, tud-e gondoskodni a családjáról?”

„Anyukám - szakítottam félbe -, hát nem mindegy az, hogy mi a foglalkozása? Én szeretem Jánost, szeret engem, s egy házasságban ez a legfontosabb.”

„Nagyon okosan beszélsz, kislányom - simogatta meg János édesanyja a hajamat. - De azért megnyugtathatom a kedves leendő nászasszonyt, hogy Jánosnak rendes keresete van, a geológiai intézetben dolgozik, s a szakmájában megbecsülik.”

„Szerel !” - felelt hozzá magyarázatképpen, amire János anyja elnevette magát, és élénken bólogatott.

„Még hozzá kiváló szerel !” - mondta, és anyuka megenyhülten vont a vállát.

„Marikából meg nemsokára felfogod a munkát. És ha szeretik egymást...”

János néhány nap alatt megszerezte a diszpenzációt. A Lenin körüli házasságkötőteremben olyan tömeg tolongott, mint valami híres, nevezetes emberek esküvőjén. A tanúknak egy miniszter meg egy híres egyetemi tanár volt. Mindenki mosolyogva gratulált, szorongatták a kezemet, és a miniszter azt mondta, reméli, hogy János, aki a mi országunk egyik büszkesége, a házassága után még zavartalanabban fogja végezni nagyszerű tudományos munkásságát.

Azt hittem, rosszul hallok az esküvői izgalmtól, s már éppen meg akartam kérdezni, hogy miféle tudományos munkásságot fejt ki az én Jánosom, amikor újdonsült második mamám karon fogott, és félrehúzott.

„Ne haragudj, kislányom, ezért a kis komédiáért - súgta a fülemből - Jánosnak az volt a rögeszméje, hogy nem maga magáért tetszik a lányoknak, hanem a híréért meg a pénzéért.

Ezért nem árulta el neked, hogy voltaképpen kicsoda: Kossuth-díjas geológus, a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának tiszteletbeli tagja. Ha nem lenne ilyen tucatneve, biztosan magadtól is rájössz.”

„Mamuskám - lépett mellénk János -, ne rontsa el a feleségemet. A mi házasságunkhoz semmi köze a hírnévnek meg a pénznek. Ki a te férjed, Marikám?” - nézett rám meghatottan, és csaknem könnyörogve.

„Fekete János szerel” - feleltem boldogan, és János elragadtatva csókolta meg a helyes válaszáért a kezemet.

- Az én házasságom regénye - folytatta Marika tulajdonképpen nem itt végződik, hanem itt kezdődik. Mert a mi boldogságunk minden nappal nagyobb és teljesebb lett. S ezt a boldogságot nem a jómód, nem a gyönyörű lakás, nem a külföldi utazások hosszú sora jelenti, hanem az az összhang, ami összefűz bennünket. S persze a kisfiúnk mindkét nagymama szemé fénye és büszkesége.

- Most még csak azt árulja el - szólt közbe Zsuzsi -, hogy mit keresett János azon a holdfényes estén, a kórház kertjében?

- Az úgynevezett varázshotját. Délután, kutatás közben elvesztette, s éppen az ablakom alatt találta meg. Attól volt olyan jó kedve. Amikor az ablakban megpillantott, az volt az érzése, hogy egy ezüstszobrocskát lát, s azonnal megtetszettem neki. Akkoriban a mi épületünk második emeletén dolgozott a kutató intézetben, onnan leestem rám, s talált meg a délutáni hűvös zéskor, meg azon a napon, amikor az a bizonyos találka megese.

- Mindhármunk élete olyan, mint valami regény - mondta elgondolkozva Kati. - Mégpedig olyan regény, ahol a szerelmesek boldogságának semmi és senki sem áll az útjába.

- Olyan társadalomban élünk - szögezte le Zsuzsi -, amelyben a legszebb emberi érzéseket nem fojthatják meg nemzetiségi, társadalmi és vallási ellentétek, elítélések és érdekek. A mi gyermekeink már csak hírből fogják ismerni az efféle eltiltásokat.

Marika az öreg órára gondolt. Az öreg órára, amely oly sokat tud a szerelemről és a boldogtalanságról. S arra gondolt, hogy az gyermekeinek már szerelemről és boldogságról is mesélhetne az öreg óra, ha beszélni tudna...